

MUSTAFA KEMAL'İN HAYATI

Mustafa Kemal'in Ailesi

- ❑ Mustafa Kemal Atatürk 1881 yılında Selânik'te doğdu.
- ❑ Babası Ali Rıza Efendi, annesi Zübeyde Hanım'dır.
- ❑ Zübeyde Hanım'ın babası, Sofuzadeler diye tanınan Feyzullah Ağa'dır.
- ❑ Baba tarafından dedesi Kırmızı (Kızıl) Hafız olarak da bilinen Hafız Ahmet'tir.
- ❑ XIV-XV. yüzyıllarda Konya ve Aydın'dan Makedonya'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindendir.
- ❑ Annesi Zübeyde Hanım ise Selânik yakınlarındaki Langaza kasabasına yerleşmiş eski bir Türk ailesinin kızıdır.
- ❑ Milis subaylığı, evkaf katipliği ve kereste ticareti yapan Ali Rıza Efendi, 1871 yılında Zübeyde Hanım'la evlendi.

- ✓ Ali Rıza Efendi ile Zübeyde Hanım'ın; Fatma, Ömer, Ahmet, Mustafa, Makbule ve Naciye adlarındaki altı çocuğu vardı. Atatürk'ün beş kardeşinden dördü küçük yaşlarda öldü.
- ✓ Sadece Makbule (Atadan) 1956 yılına kadar yaşadı.

Mustafa Kemal'in Gittiği Okullar

- 1886 Mahalle Mektebi
- 1888 Şemsi Efendi İlkokulu
- 1892 Selanik Mülkiye Rüştiyesi
- 1895 Selanik Askeri Rüştiyesi (M.Kemal oldu)
- 1896 Manastır Askeri İdadisi (Dömeke'ye katılmak istedi) Fethi Okyar okul arkadaşı
- 1899 Manastır Harp Okulu (A.Fuat Cebesoy okul arkadaşı)
- 1902 Harp Akademisi

1886 / 1888 Mahalle Mektebi ve Şemsi Efendi Okulu

- ❑ Mustafa Kemal okul çağına geldiğinde önce Hafız Mehmet Efendi'nin mahalle mektebinde öğrenime başladı, sonra babasının isteğiyle Şemsi Efendi Mektebi'ne geçti.

1895 Selanik Askerî Rüştiyesi

- ❑ İlkokuldan sonra Selanik Mülkiye Rüştiyesine kısa süre devam etti.
- ❑ 1893 yılında Askeri Rüştiye'ye girdi ve askerî öğrenimi başladı.

- ✓ Bu okulda Matematik öğretmeni Mustafa Bey adına "Kemal" i ilave etti.

1896 Manastır Askerî İdadisi

- ❑ 1896'da Selanik Askerî Rüştiyesini bitiren Mustafa Kemal, Manastır Askerî İdadi sınavlarına girerek bu okula girmeye hak kazandı.
- ❑ Arkadaşı Ömer Naci aracılığıyla edebiyata, özellikle de şiire ilgi duymaya başladı.

- ✓ “Gençlik hayatımın en heyecanlı günlerini yaşadım. Yaşımın küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmayı çok istediğim” dediği savaş DÖMEKE MEYDAN SAVAŞIDIR

- ❑ Fethi Okyar okul arkadaşıdır
- ❑ 1896-1899 yıllarında Manastır Askeri İdâdi'sini bitirdi.
- ❑ İttihat ve Terakki cemiyeti ile tanıştı.
- ❑ Fransızcasını ilerletmek için okuduğu kitaplar sayesinde; Jean Jack Rousseau (Jan Jak Ruso), Voltaire (Volter), Montesquieu (Montesku), Auquste Comte (Ogust Komt) gibi Fransız düşünürlerini yakından tanıdı ve inkılap, bağımsızlık, adalet, eşitlik gibi kavramları özümsemi.

1899 1902 Harp Okulu ve Harp Akademisi

- ❑ Mustafa Kemal 13 Mart 1899'da İstanbul'da harp okuluna başladı.
- ❑ Mustafa Kemal'in harp okulundaki öğrenimi sırasında eğitiminde ve yetişmesinde etkili olan başlıca hocaları; Yüzbaşı Naci Bey, Fransızca Öğretmeni Necip Asım Bey, Tarih Öğretmeni Rahmi Paşa, Binbaşı Fazıl Bey ve Teğmen Osman Efendi'yd.
- ❑ Ali Fuat (Cebesoy), Kazım (Karabekir), Refet (Bele), Cafer Tayyar (Eğilmez), Nuri (Conker), Mehmet Arif (Ayıcı), Ali Fethi (Okyar) gibi Millî Mücadele Dönemi'nin ünlü subayları, aralarında bir ya da iki devre fark bulunsun da, Mustafa Kemal'le aynı dönemde harp okulunda bulunmuşlardır.
- ❑ 1902 yılında teğmen (Mülâzım) rütbesiyle mezun oldu.

Önce doğruyu bilmek gerekir. Doğru bilinirse yanlış da bilinir, ama önce yanlış bilinirse, doğruya ulaşamaz.

Fârâbî

1902 Harp Akademisi'ne devam etti.

- ❑ 11 Ocak 1905'te akademiden beşinci sırada mezun oldu.
- ❑ Kurmay yüzbaşı rütbesiyle askerlik görevine başladı.
- ❑ “Hangi Türk şairi böyle inkılâpçı şiirler yazmıştır” diyerek övdüğü kişi TEVFIK FİKRET'tir.
- ❑ Mustafa Kemal NAMIK KEMAL için
- ❑ “Türk Milletinin yıllardır beklediği ses” ifadesini kullandı
- ❑ Kurmay Yüzbaşı olarak Mezun oldu
- ❑ İlk görev yeri **Şam**'dır. Burada Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'ni kurdu
- ❑ Mezun olduktan sonra Namık Kemal'in fikirlerini savunduğu için Bekirâğa Bölüğü Hapishanesinde Ali Fuat Cebesoy ile beraber iki ay hapis yattılar.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Etkileyen Gelişmeler

Mustafa Kemal'in üzerinde büyük etkiler bırakan başlıca hocaları şunlardır:

- Topçu Feriki Ahmet Muhtar Paşa,
- Kurmay Binbaşı Refik Bey,
- Kurmay Yarbey Macit Bey,
- Pertev Paşa,
- Kurmay Albay Hasan Rıza Bey,
- Kurmay Albay Zeki Bey
- Kurmay Yarbey Trabzonlu Nuri Bey

Akademideki bütün bu hocaları dil bilen, iyi yetiştirmiş, deneyimli subaylardı.

Dünya devleti ebedi değildir. Fani cihanda hiç kimse de ölümsüz değildir. İnsanların dünyada nefesleri sayılıdır ve ölümsüzlük kapısı kapalıdır.

Fatih Sultan Mehmet

İz Bırakan Şehirler

☛ Selanik
☛ Manastır
☛ İstanbul
☛ Şam
☛ Sofya

Selanik:

- ☐ Mustafa Kemal'in doğup büyüdüğü ve günümüzde Yunanistan'ın sınırları içerisinde kalan Selanik, Makedonya'nın sosyal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan en gelişmiş şehriydi.
- ☐ Hem bir liman kenti olması hem de demir yolu ile ulaşımının olması, Selanik'i önemli bir ticaret merkezi hâline getirmişti.
- ☐ Nüfusunun çoğunluğu Türk olan Selanik'te; Yunan, Ermeni, Bulgar, Yahudi gibi çeşitli din, mezhep ve milletlerden insanlar bir arada yaşamaktaydı.
- ☐ Bu etnik ve kültürel zenginlikle birlikte şehirde farklı kültürlerin yan yana yaşama ortamı sağlanmıştı.
- ☐ Bu sayede Mustafa Kemal yeni ve farklı fikirlere karşı açık olan bir ortamda yetişti.

Manastır:

- ☐ Manastır, önemli bir ticaret, yönetim ve ordu merkeziydi.
- ☐ Mustafa Kemal, idadide öğrenim gördüğü süreç boyunca, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle şehirdeki bu hareketliliği yakından takip ediyor ve ülkeyi ilgilendiren meseleler hakkında aralarında tartışıyorlardı.

İstanbul:

- ☐ Osmanlı Devleti'nin başkenti olması nedeniyle sosyal, ekonomik ve siyasi açıdan büyük bir öneme sahipti.

Şam:

- ☐ Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, 1905 yılında atanmış olduğu Şam'daki V. Ordu'dur. Makedonya'ya göre Şam, sosyal ve ekonomik yönden geri kalmış bir yerdi.
- ☐ Şam'da askerlik görevinin yanı sıra siyasi faaliyetlerini de sürdüren Mustafa Kemal, burada Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu.

Sofya:

- ☐ Balkan Savaşları'ndan sonra Sofya'ya ateşemiliter olarak atandı.

Görevleri

- ☐ 1907 Kıd.Yüzbaşı
- ☐ 1909 Kurmay Başkan
- ☐ 1912 Derne Kom. (Gazeteci Şerif Bey)
- ☐ 1912 Bolayır Kol. Gen.Kur.Başkanı
- ☐ 1913 Sofya Ateşemiliterliği
- ☐ 1915 19.Tümam Kom – Yarbay
- ☐ 1915 Anafartalar Kahramanı – Albay
- ☐ 1916 Kafkas Cephesi 16.Kol.Ordu Kom. Tuğgeneral
- ☐ 1918 Suriye Cephesi Yıldırım Ord. Grup. Kom. Tuğgeneral
- ☐ 1919 Samsun 9.Ordu Müfettişi
- ☐ 1919 Amasya Genelgesi sonrası istifa "Sine-i Millet"
- ☐ 1919 Erzurum Kongresi Temsil Heyeti Bşk (Bölgesel)
- ☐ 1919 Sivas Kongresi Temsil Heyeti Bşk (Ulusal)
- ☐ 1920 I.TBMM Bşk
- ☐ 1921 Eskişehir – Kütahya Muh. Başkomutan Askerlik Mesleğine Geri dönüş
- ☐ 1921 Sakarya Meydan Muh. Sonrası TBMM tarafından Gazilik ve Mareşellik Unvanları
- ☐ 1923 Cumhurbaşkanı

- 1907'de Kolağası (Kıdemli Yüzbaşı) oldu. Manastır'a III. Ordu'ya atandı.
- 19 Nisan 1909'da İstanbul'a giren Hareket Ordusu'nda Kurmay Başkanı olarak görev aldı.
- 1911'de Fransa'ya gönderildi. Picardie Manevraları'na katıldı. 1910'da Mustafa Kemal, Pikardi Manevraları katıldı. Mustafa Kemal'in binmek istemediği eğitim uçağı düştü. Tatbikat sırasında Avrupalılar fesi gülünç buldular. Alay konusu oldu
- 1911 yılında İstanbul'da Genel Kurmay Başkanlığı emrinde çalışmaya başladı.
- 1911 yılında İtalyanların Trablusgarp'a hücumu ile başlayan savaşta, Mustafa Kemal bir grup arkadaşıyla birlikte Tobruk ve Derne bölgesinde görev aldı.
- 6 Mart 1912'de Derne Komutanlığına getirildi. 1912 Trablusgarp savaşına GAZETECİ ŞERİF BEY kılığında gizlice girdi. Enver Paşa da TÛCCAR HAMDİ BEY kılığında girdi. Ordudaki görevi BİNBAŞI
- 1912'de Balkan Savaşı başlayınca Mustafa Kemal Gelibolu ve Bolayır'daki birliklerle savaşa katıldı. I.Balkan Savaşına katılamamıştır. II.Balkan Savaşı'nda Bolayır Kolordusu Kurmay Başkanı olarak katılmıştır.
- 1913 yılında Sofya Ateşemiliterliğine atandı.
- 1914 yılında yarbaylığa yükseldi.
- Ateşemiliterlik görevi Ocak 1915'te sona erdi.
- Mustafa Kemal 19. Tümeni kurmak üzere Tekirdağ'da görevlendirildi. Rütbesi Yarbay
- Kafkas Cephesi Ordudaki görevi 16.kolordu Komutanı TUĞGENERAL
- 1918 Suriye Filistin Cephesi Ordudaki görevi YILDIRIM ORDULARI GRUP KOMUTANI
- 1919 Samsun'a gönderilişi
- Ordudaki görevi 9.ORDU MÜFETTİŞLİĞİ
- 1919 Amasya Genelgesi sonrası istifa etti (SİNE-İ MİLLET gerçekleşti)

- 1919 Erzurum Kongresi (İlk sivil çalışması) Kongrede TEMSİL HEYETİ BAŞKANI seçildi (Bölgesel Heyet) İlk sivil önder
 - 1919 Sivas Kongresi Kongrede TEMSİL HEYETİ BAŞKANI seçildi (Ulusal Heyet)
 - 1920 TBMM'nin açılması Meclisteki görevi TBMM BAŞKANI
 - 1921 Eskişehir / Kütahya Muharebeleri Askerlik görevine geri döndü
 - Meclis Mustafa Kemal'i, BAŞKOMUTAN olarak atadı
 - 1921 Sakarya Meydan Muharebesi
 - Muharebe sonrası Meclis Mustafa Kemal'e GAZİLİK MAREŞALLİK unvanlarını verdi
 - 1923 Cumhuriyet'in İlanı TBMM, Mustafa Kemal'i CUMHURBAŞKANI ilan etti
- 1923 / 1927 / 1931 / 1935

Fikir Hayatını Etkileyen Yazarlar ve Düşünürler

- ☐ Mustafa Kemal'in idadi sıralarından başlayarak en çok okuduğu ve etkilendiği yazar ve düşünürlerden başlıcaları şunlardır:

- ☞ Ziya Gökalp – Milliyetçilik
- ☞ Namık Kemal – Vatanseverlik
- ☞ Mehmet Emin Yurdakul – Milliyetçilik
- ☞ Tevfik Fikret – İnkılapçılık
- ☞ J.J. Rousseau – Yurttaşlık Bilinci
- ☞ Montesquieu – Cumhuriyetçilik
- ☞ Voltaire – Bilimsellik, Akılcılık

kavramlarının kendisinde gelişimine katkıda bulunan fikir adamları ve düşünceleridir.

Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör değildir.

İbn-i Sina

Mustafa Kemal'in Eserleri

- ❑ Nutuk 1919 / 1927
- ❑ Ayrıca Mustafa Kemal'in, askerlikle ilgili birikimlerini aktardığı;
"Takımın Muharebe Talimi",
"Cumalı Ordugâhı",
"Taktik Tatbikat Gezisi",
"Bölüğün Muharebe Eğitimi"
"Subay ve Komutan ile Konuşmalar" eserleri de bulunmaktadır.
- ❑ Cumhuriyet döneminde de geometri eğitimini kolaylaştıran *"Geometri"* eseri.

CUMHURBAŞKANLARIMIZ

- 1- MUSTAFA KEMAL 1923 – 1938
- 2- İSMET İNÖNÜ 1938 – 1950
- 3- CELAL BAYAR 1950 – 1961
- 4- CEMAL GÜRSEL 1961 – 1966
- 5- CEVDET SUNAY 1966 – 1973
- 6- FAHRİ KORUTÜRK 1973 – 1982
- 7- KENAN EVREN 1982 – 1989
- 8- TURGUT ÖZAL 1989 – 1993
- 9- SÜLEYMAN DEMİREL 1993 – 2000
- 10- AHMET NECDET SEZER 2000 – 2007
- 11- ABDULLAH GÜL 2007 – 2014
- 12- RECEP TAYYİP ERDOĞAN 2014 -

Umut belki de gelecek sayfadadır.
Kapatma kitabı.

Cemal Süreyya

**XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI
DEVLETİ'NİN DURUMU****Siyasi Durum****II. MEŞRUTİYET'İN İLANI****☞ Carbonari**

Mason ve İtalyan Carbonari (Karbonari) teşkilatlarını örnek alarak kurulan bir örgüttür.

**☞ Mekteb-i Tıbbiye / Yeni Osmanlılar
→ II.Abdülhamit**

Mekteb-i Tıbbiye öğrencileri tarafından Yeni Osmanlılar çizgisinde teşkilatlanan cemiyet üyeleri II.Abdülhamid'e karşıydı.

- ❑ İttihat ve Terakki Cemiyeti Fransız İhtilali'nin düşüncelerini kendilerine örnek almıştı.
- ❑ Meşrutiyet'i ilan edip Mebusan Meclisinin açılmasını sağlamak istiyorlardı.

☞ 1908 Reval Görüşmeleri

İngiltere ve Rusya'nın Reval'de bir araya gelerek Makedonya ve Boğazlar konusunda yaptıkları görüşmeler, İttihat ve Terakki Cemiyeti üyelerini tedirgin etmişti

- ❑ Devleti dağılmaktan kurtarmak için bir an önce Meşrutiyet'in ilan edilmesi gerektiğini düşünen cemiyet üyeleri ayaklandılar.
- ❑ II. Abdülhamit yeniden Meşrutiyet'i ilan etti (23 Temmuz 1908) ve Kanun-ı Esasi (1876 Anayasası) yeniden yürürlüğe girdi.

Bir ben kaldım, ortasında kavganın,
bir de karanfil yürekli çocuklar.

Ahmet Arif

Sonuçları

- ❑ Bulgaristan'ın bağımsız oldu (1908)
- ❑ Bosna Hersek'in Avusturya tarafından işgal edildi (1908)
- ❑ Girit'in Yunanistan'a katıldı (1908)

31 Mart Olayı / 13 Nisan 1909

- ☞ **Gericiler / İlericiler**
- ☞ **Mahmut Şevket Paşa**
- ☞ **Mustafa Kemal**
- ☞ **II. Abdülhamit tahttan indirildi**

- ❑ Meşrutiyet yönetimine karşı olanlar tarafından 31 Mart Ayaklanması (13 Nisan 1909) çıkarıldı. **Gericiler**
- ❑ Ayaklanma komutanlığını **Mahmut Şevket Paşa'nın** yaptığı kurmay başkanlığını **Mustafa Kemal'in** yaptığı Selanik'ten gelen Hareket Ordusu tarafından bastırıldı. **İlericiler**
- ❑ Bu olaydan sonra **II. Abdülhamit** tahttan indirildi ve yerine **V. Mehmet Reşat** tahta çıkarıldı.
- ❑ 31 Mart Ayaklanması'nın bastırılmasından sonra İttihat ve Terakki Cemiyetinin ülke yönetimindeki etkisi daha da arttı.
- ❑ İttihat ve Terakki Cemiyeti, Türkçülük politikasına ağırlık verdi.

Kimseyi kırmadık, kırılan biziz. Bizi baharda gelen kışlar incitti.

anonim

İTTİHAT VE TERAKKİ DÖNEMİ
(1909-1918)☞ **II. Abdülhamit → V. Mehmet Reşat**

- ✓ II. Abdülhamit, 31 Mart olayı sonunda tahttan indirilince yerine ittihatçıların istediği Sultan V. Mehmet Reşat tahta çıktı.
- ✓ Bu dönem İttihat ve Terakki Partisi'nin Osmanlı iç ve dış siyasetinde hâkim olduğu dönem olarak bilinir.
- ✓ Osmanlı Devleti'nin yıkılışında da bu dönemde yapılan savaşların etkisi büyük olmuştur.

TRABLUSGARP SAVAŞI
29 Eylül 1911

Nedenleri:

- ❑ 1870 yılında birliğini kuran İtalya, sömürge yarışından kopmamak gayesi ile Kuzey Afrika'ya göz dikmişti.
- ❑ Tunus ve Habeşistan bölgesinde umduğunu bulamayınca, Trablusgarp'a yönelmişti.
- ❑ Batılı güçler İtalya'yı Almanya'ya karşı desteklemeleri ile teşvik ettiler.

☞ **1909 Racconigi Ant: Rusya/ İtalya**

Rusya ile İtalya arasında 1909'da Racconigi Anlaşması ile Rusya İtalya'nın Trablusgarp'taki menfaatlerini, İtalya ise Rusya'nın boğazlardaki menfaatlerini tanımıştır.

- ❑ İtalya Trablusgarb'ın kendi topraklarına yakınlığı ve Osmanlı Devleti'nin de bu bölgeye ilgisizliği sonunda, Osmanlı Devletine gönderdiği bir nota ile Trablusgarp'taki İtalyanlara, bazı ayrıcalıklar istedi.

- ❑ İstekleri kabul edilmeyince 28 Eylül 1911'de İtalya Trablusgarp'ı işgal etti.

Savaşın gelişimi:

- ❑ İtalya Trablusgarp'ta Rusya'da Boğazlarda etkili olacaktı.
- ❑ Bunun etkisi ile Osmanlı Devleti Trablusgarp'ı yeterince savunamadı.
- ❑ M. Kemal, Fethi Bey ve Enver Paşa Derne, Tobruk ve Bingazi'de başarılı mücadeleler yaptılar.

☞ Ümmetçilik

Trablusgarp'ta *ümmetçilik* uygulandı

☞ SİNÜSİLER (Senüsiler):

Trablusgarp Savaşında Osmanlı'nın yanında olan yerel halk

☞ Binbaşı

Mustafa Kemal, *Binbaşı* olarak görev yaptı

☞ Emperyalizm / İlk mücadele

Mustafa Kemal'in emperyalizme karşı yaptığı ilk *mücadele*

☞ Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk'ta

Enver Paşa, Bingazi'de görev yaptı

- ❑ Bu gelişme üzerine İtalya 12 adaya saldırdı. Çanakkale Boğazı'nı ablukaya aldı.
- ❑ Osmanlı Devleti bunun üzerine barış yapmak zorunda kaldı.

Ouchy (Uşi) Antlaşması 18 Ekim 1912

- ❑ Osmanlı Devleti Trablusgarb ve Bingazi'yi İtalya'ya bıraktı. Dini bakımdan Halife'ye bağlı kaldılar.
- ❑ Oniki ada Osmanlı Devleti'ne verilecek fakat Balkan Savaşları bitene kadar İtalya'da kalacaktı.
- ❑ Kapitülasyonların kaldırılmasında Osmanlı Devleti'ne İtalya destek verecekti.

Önemi:

- ❑ Osmanlı Devleti ile İtalya arasında ilk yazılı anlaşmadır.
- ❑ Osmanlı Devletinin Kuzey Afrika'daki son toprağıdır.
- ❑ Oniki ada geçici olarak, İtalya'ya bırakıldı. (Yunanistan'a karşı korumak gayesiyle)
- ❑ İtalya Akdeniz'de önemli bir güç oldu.

Uyarı: Osmanlı Devleti'nin bu savaşta başarısızlığı Balkan Devletleri'ni cesaretlendirmiştir.

☞ Kuzey Afrika'daki son toprak parçasını kaybettik

I. BALKAN SAVAŞI (8 Ekim 1912)

☞ Sırbistan

Karadağ

Yunanistan

Osmanlı

Bulgaristan

- ❑ Dört Balkan Ulusu Osmanlıya saldırdı.

Nedenleri:

- Osmanlıyı Balkanlardan atmak
- Panslavizm / Ortodoksların birliği
- Milliyetçiliğin etkisi / İtalya ile savaş hali
- Balkan Uluslarının sınırlarını genişletme isteği.

☞ Balkan uluslarının bağımsız olma isteği olamaz

(Çünkü daha önce hepsi bağımsız oldu)

Savaşın Gelişimi:

- ❑ Balkan Savaşı ilk olarak 8 Ekim 1912 yılında Karadağ'ın Osmanlı Devletine savaş açması ile başladı. Daha sonra diğer devletler savaşa başladılar.
- ❑ Romanya savaşa katılmayan tek Balkan Devletidir.
- ❑ Osmanlı Devleti-Karadağ, Bulgaristan, Sırbistan ve Yunanistan ile savaştı.

Sonuçları:

- ❑ Bütün cephelerde yenildik
- ❑ En karlı çıkan devlet Bulgaristan oldu.
- ❑ İçteki ittifakçı-ıtilafçı parti çekişmesi yenilginin asıl nedeni oldu.
- ❑ Ordu siyasete karıştı.
- ❑ Bulgarlar Çatalca'ya kadar ilerledi.
- ❑ Osmanlı Devleti Ateşkes istedi.

☞ **Arnavutluk bağımsızlığını ilan etti.**

Son bağımsız olan azınlık

☞ **Bâb-ı Âli Baskını oldu**

- *Türk siyasi tarihindeki ilk askeri darbe*
- *İttihat ve Terakki hükümeti devirdi.*

(Kamil Paşa Hük. / Mahmut Şevket Paşa Hük)

LONDRA ANTLAŞMASI / 30 Mayıs 1913

☞ **Midye Enez hattı sınır oldu**

Midye-Enez hattı batısındaki tüm Rumeli toprakları Balkan devletlerine bırakıldı.

☞ **Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli kaybedildi**

- ❑ Arnavutluk ve Ege adalarının durumunu Avrupa'nın büyük devletleri belirleyecek.
- ❑ Selanik, Güney Makedonya ve Girit Yunanistan'a verilecek.
- ❑ Bütün Trakya (Kavala ve Dedeoğaç dahil) Bulgaristan'a verilecek.
- ❑ Makedonya Sırbistan'a verilecektir.

**II. BALKAN SAVAŞI
(30 Haziran 1913)**

☞ **Sırbistan**

Karadağ

Yunanistan

Bulgaristan

Romanya

Osmanlı

☞ **Temel Sebep: Bulgaristan'ın Fazla toprak alması**

Savaşın gelişimi

- ❑ Sırbistan'ın Arnavutluk'u alma isteği,
- ❑ Makedonya'nın Bulgaristan'a bırakılması, Sırbistan ve Yunanistan'ın buna karşı çıkmaları, Romanya ve Karadağ'ın da yanlarında yer alması.
- ❑ Bu kargaşadan faydalanan Osmanlı Devleti Edirne'yi Meriç'e kadar ele geçirdi.
- ❑ Bu savaşa I. Balkan Savaşına katılmayan **Romanya** da katıldı.
- ❑ Balkan Devletleri kendi aralarında bu savaşın bitirilmesi için anlaşmaya vardılar.

Sizi gülümsetebilen insanların peşine takılın, çünkü sadece bir gülümseme karanlık bir günü aydınlatabilir.

Moliere

BÜKREŞ ANTLAŞMASI
10 Ağustos 1913

☞ **Balkan ulusları kendi aralarında anlaştılar.**

Balkan Devletlerinin kendi aralarında yaptıkları bu antlaşma ile Bulgaristan; Romanya, Yunanistan ve Sırbistan'a bir kısım toprakları bıraktı.

Not: *Balkan Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında da ayrı ayrı antlaşmalar yapıldı.*

II. İSTANBUL ANTLAŞMASI
13 Mart 1914

☞ **Sırbistan / Osmanlı**

Balkanlardaki Türk azınlıkları ile ilgili düzenlemeler

- *Sırbistan'daki Türklerle ilgili düzenlemeler yapıldı.*

- *Balkan Devletleri ile ayrı ayrı anlaşmalar yapıldı.*

I. İSTANBUL ANTLAŞMASI
29 Eylül 1913

☞ **Bulgaristan / Osmanlı**

Edirne, Kırklareli ve Dimetoka Osmanlılara bırakıldı.

Meriç Nehri sınır kabul edildi

- *Bulgaristan Türklerle her türlü din, mezhep ve ibadet hürriyeti verdi.*

- *Kavala ve Dedeağaç Bulgaristan'a kaldı.*

- Bulgaristan'ın Ege Denizi ile olan bağlantısı **NÖYYİ ANTLAŞMASI** ile kesilecektir

BALKAN SAVAŞLARININ ÖNEMİ

☞ **Meriç Nehri Sınır**

Anadolu'ya göç→ Osmanlı nüfusu aynı, artan nüfus yoğunluğudur.

Ege adaları elden çıktı.

Osmanlılık bitti Türkçülük önem kazandı

ATİNA ANTLAŞMASI (14 Kasım 1913)

☞ **Yunanistan / Osmanlı**

- *Yunanistan ile Osmanlılar arasında yapıldı.*

- *Adalar sorunu çözüldü.*

- *Adalar 1914'te Büyük devletlerin Londra'daki kararına göre şekillenecekti.*

- *Ancak 1.Dünya Savaşı çıktı.*

- *II. Dünya Savaşı sonrası İtalya 12 Adayı Yunanistan'a bıraktı.*

Ege Adaları Yunanistan'a bırakıldı.

XIX. YY'DA OSMANLI DEVLETİNDE FİKİR AKIMLARI**Osmanlılık / İttihad-ı Anasır**

- ☐ Osmanlı sınırları içerisinde dini dili ırkı ne olursa olsun herkesin OSMANLI VATANDAŞI kabul edildiği esaslı eşitlik prensibine dayanan düşünce sistemidir.

☞ **Tanzimat Fermanı ile başlar; Balkan Harbi ile sona erer**

Milliyetçiliğe karşı olarak ortaya çıktı

1839 Tanzimat Fermanı

1856 Islahat Fermanı

1876 Kanuni Esasi'nin ilanında etkilidir.

❑ SAVUNUCULARI

MİTHAT PAŞA

NÂMIK KEMAL

ZİYA PAŞA

İslamcılık / Ümmetçilik / Panislamizm

- ❑ Osmanlı Sınırları içerisinde bütün Müslümanları birleştirici düşünce sistemidir. **PANİSLAMİZM**

☞ II. Abdülhamit'in Baskı ve İstibdat dönemi ile başlar

☞ Dünya Savaşında Hicaz – Yemen Cephesi ile sona erer.

❑ SAVUNUCULARI

MEHMET AKİF ERSOY

SAİD HALİM PAŞA

CEVDET PAŞA

Türkçülük / Turancılık

☞ **Pantürkizm / Panturanizm**

- İttihat ve Terakkinin temel düşüncesidir.

- Osmanlı sınırları **içerisinde** yaşayan bütün Türkleri birleştirici düşünce sistemi **PANTÜRKİZM**

- Osmanlı sınırları **dışında** yaşayan bütün Türkleri birleştirici düşünce sistemi **PANTURANİZM**

- ❑ Ali Hüseyinzade TURAN ifadesini ilk kez kullandı

Bekliyorum! Öyle bir havada gel ki, vazgeçmek mümkün olmasın.

Orhan Veli Kanık

☞ İsmail Gaspiralı (1851-1914), **“Dilde, işte, fikirde birlik”** parolasını ortaya koyan kişidir.

☞ Üç tarz siyaset → **YUSUF AKÇURA**

☞ Yusuf Akçura üç siyaseti kıyaslayarak incelemiş ve Türkçülüğün kabul edilmesi gerektiğini savunmuştur.

☞ **Türkçülük akımını sistemleştiren ZİYA GÖKALP**

“Vatan ne Türkiye’dir Türklere ne Türkistan / Vatan büyük ve müebbet bir ülkedir; **TURAN**”

☞ SAVUNUCULARI

ZİYA GÖKALP
YUSUF AKÇURA
İSMAİL GASPIRALI
ÖMER SEYEFEDDİN
MEHMET EMİN YURDAKUL
FUAD KÖPRÜLÜ
NECİP ASIM

Âdem-i Merkeziyetçilik

☞ **Federal yönetim anlayışıdır**

Teşebbüsü Şahsiye

Özel Teşebbüs / Liberal ekonomi

- II. Meşrutiyet dönemi ortaya çıkmış ancak uygulanamamıştır

❑ SAVUNUCULARI

PRENS SABAHATTİN

(Paris'te AHRAR FIRKASI'nı kurdu)

Batıcılık

- ❑ Batının her alanda Osmanlının önüne geçmesiyle yenilik hareketlerinin yapılması benimsenmiştir.

☞ **LALE DEVRİ ile başlar. XIX. Yüzyıl Osmanlısına kadar devam eder.**

- ❑ **SAVUNUCULARI**

CELAL NURİ İLERİ
TEVFİK FİKRET
KILIÇZADE HAKKI
ABDULLAH CEVDET (en önemlisi)

SOSYAL DURUM

- ❑ Balkan Savaşları sonrasında kaybedilen topraklarda büyük kitleler hâlinde Türkler bırakıldı.

- ✓ Bu topraklarda kalan Türkler, gördükleri baskılar karşısında Anadolu'ya göç etti.
- ✓ Göçün yaratmış olduğu karmaşa da sosyal hayatı olumsuz etkiledi.

EKONOMİK DURUM

- ❑ Avrupa devletleri Sanayi İnkılabıyla beraber hızla ekonomik büyüme sağlarken Osmanlı Devleti kendi sanayileşmesini gerçekleştiremedi.
- ❑ Avrupalı ülkelerin rekabetiyle açık pazar haline dönüştü.

☞ **İlk dış borç → İngilizlerden / 200 Bin altın**

- 1854 yılından sonra Osmanlı Devleti'nin mali sıkıntıları giderek arttı ve Kırım Savaşı'nda ilk kez dışarıdan borç alındı. Zamanla borç yükü arttı.

☞ **Moratoryum**

- Osmanlı Devleti, aldığı borçların faizini bile ödeyemeyince iflas ettiğini açıkladı.

☞ **Muharrem Kararnamesi 20 Aralık 1881**

Duyun-u Umumiye

- 20 Aralık 1881'de yayımlanan Muharrem Kararnamesi ile alacaklı olan devletler Düyûn-u Umumiye İdaresini (Genel Borçlar İdaresi) kurdular.

- Bu idarenin kurulmasıyla Osmanlı maliyesi alacaklı devletlerin denetimi altına girdi.

- Osmanlı Devleti ekonomik bağımsızlığını kaybetti.

I. DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)**I. Dünya Savaşı'nın Nedenleri ve Savaşın Gelişimi**

- ❑ 1914'te başlayıp 1918'e kadar süren I. Dünya Savaşı'na bütün devletler katılmamış olsa da etkisi dünya genelinde hissedildiği için adı dünya savaşı olarak tarihe geçmiştir.

Savaşın Genel Nedenleri

☞ **Milliyetçilik akımı**

Sömürgecilik

Ham madde ve pazar arayışı

Bloklama

Silahlanma yarışı

Savaşın Özel Nedenleri

- ❑ Japonya'nın Uzak Doğu'da sömürgeler elde etmek istemesi,
- ❑ Fransa'nın Sedan Savaşı'nda, Almanya'ya kaptırdığı kömür yatakları açısından zengin olan Alsace Lorraine'i (Alsas Loren) geri almak istemesi,
- ❑ Avusturya-Macaristan'ın kendisi için tehlike olarak gördüğü Sırbistan'ı ortadan kaldırıp Doğu'ya doğru genişlemek ve Rusya'yı Balkanlar'dan uzaklaştırmak istemesi,
- ❑ Rusya'nın Balkanlar'daki bütün Slavları kendi idaresinde birleştirme isteği (Panislavizm politikası) ve sıcak denizlere ulaşma amacı,
- ❑ Almanya ve İtalya'nın siyasi birliklerini tamamlaması ve sömürgecilik rekabetine katılmaları,
- ❑ İngiltere ve Almanya arasındaki siyasi ve ekonomik rekabet,
- ❑ İtalya'nın Akdeniz ve çevresinde yeni sömürgeler ele geçirmek istemesi.

Savaşın Başlaması / Görünen Neden

- ❑ 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan Velihtı François Ferdinand (Fransuva Ferdinand) ve eşi, bir Sırp milliyetçisi tarafından (17 Yaşındaki Princip) suikast sonucu öldürüldü.
- ❑ Bu olay, İttifak ve İtilaf devletlerini savaşa sürükledi.
- ❑ 28 Temmuz 1914'te Avusturya-Macaristan, Sırbistan'a savaş ilan etti.

Cephelerde Osmanlı Devleti**A- Sınırlarında Açılan Cepheler;****Taarruz:** Kafkas, Kanal,**Savunma:** Irak Çanakkale, Suriye-Filistin, Hicaz-Yemen**B- Sınırları Dışında Savaşılan Cepheler:**

Romanya, Galiçya, Makedonya

TAARRUZ CEPHELERİ**Kafkas Cephesi****Enver Paşa → Ruslara karşı / Panturanizm****Almanların isteği ile açıldı****Nedenleri**

- Rus limanlarının bombalanması
- Almanların Bakü petroleri üzerindeki düşünceleri
- Enver Paşa'nın Panturanizm politikası

Kafkas İslam Ordusu:

- ❑ 1917 yılında Rusya'da yaşanan Bolşevik devrimi ile Çarlık rejiminin yıkılmasının ardından Rus Kafkas Ordusu dağıldı.
- ❑ Rus birlikleri bölgeden ayrılırken silahlarını Ermeni ve Gürcülere bırakarak Osmanlı ile mücadeleyi onlara devretti.
- ❑ Bölgeden Rusların çekilmesiyle birlikte Ermeni ve Gürcü çeteleri Müslüman ve Türklere karşı katliamlara başladı.
- ❑ Bunun üzerine Azerbaycan Türkleri, Osmanlı Devleti'ne bir heyet göndererek yardım istediler.
- ❑ İstanbul Hükûmeti, Nuri (Killigil) Paşa'nın komutanlığında, Azerbaycan Türkleri ve Kuzey Kafkasya Cumhuriyeti vatandaşı Dağıstanlı gönüllülerden oluşan bir Kafkas İslam Ordusu kurdu.
- ❑ Kafkas İslam Ordusu'yla Bolşevik ve Ermeni Taşnak birlikleri arasında önemli muharebeler yaşandı.
- ❑ 15 Eylül 1918'de, Kafkas İslâm Ordusu Halil (Kut) Paşa komutasında Bakü'ye girdi. Böylece şehir düşmandan temizlendi.

☛ Sarıkamış Harekatı 22 Aralık 1914

90 Bin Şehit

- 91.Alay komutasındaki Türk askerleri 22 Aralık 1914'te başladıkları Sarıkamış harekatında 3 – 4 Ocak 1915'te kış şartları nedeniyle 90 Bine yakın şehit verdi

☛ Mustafa Kemal → 16.Kol.Kom

Muş – Bitlis geri aldı → Tuğgeneral (Mirliva) Yükseltildi.

Sonuçları:

- ❑ Osmanlı ordusu ağır bir yenilgi aldı (kış şartları)
- ❑ Erzincan, Muş, Bitlis, Trabzon Ruslara geçti.
- ❑ Ermenilerin olumsuz tavırları görüldü. Buna bağlı olarak 1915 yılında Ermeniler Tehcir Kanunu'na tabi tutuldular.

☛ 3 Mart 1918 Brest-Litovsk Anlaşması

Kars, Ardahan ve Batum (Elviye-i Selâse) Osmanlı Devleti'ne geri verildi.

1878 Berlin Antlaşması ile kaybedilmişti.

☛ Dünya savaşındaki ilk mücadelenin verildiği cephe.

Toprak kazandığımız tek cephe.

Okyanusta ölmez de insan, gider bir kaşık sevda da boğulur.

Cemal Süreyya

1915 OLAYLARI

- ❑ Osmanlı Devleti'ni paylaşma planı yapan Rusya, İngiltere ve Fransa; Ermenileri kışkırtarak Doğu Anadolu'da bağımsız bir devlet kurmaları için onları harekete geçirdi.
- ❑ Hınçak ve Taşnak komiteleri öncülüğünde kurulan Ermeni çeteleri; Van, Erzurum, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ gibi Anadolu'nun birçok yerinde Müslüman halka yönelik katliamlar yaptılar.
- ❑ Ermenilerin yaptıkları saldırı ve katliamlar karşısında Osmanlı Devleti, birtakım tedbirler almak zorunda kaldı.
- ❑ Osmanlı Dâhiliye Nezaretinin, 24 Nisan 1915'te yayınladığı bir genelgeyle Hınçak ve Taşnak komite büroları kapatıldı ve bu komitelerin üyeleri de tutuklandı.
- ❑ Ermenilerin, 1915 olaylarının yıl dönümü olarak her yıl andıkları "24 Nisan" bu genelgenin yayınlandığı tarihi işaret eder.
- ❑ Alınan bütün tedbirlere rağmen Ermenilerin saldırı ve katliamları artarak devam etti.
- ❑ 27 Mayıs 1915'te Sevk ve İskân (Tehcir ya da Zorunlu Göç) Kanunu çıkarıldı.
- ❑ Bu kanunla Ermeniler arasından Ruslarla iş birliği içinde olanlar, çeteciler ve isyan hareketine karışanlar zorunlu olarak göçe tabi tutuldu.
- ❑ Osmanlı Savaş sonrası "31 Aralık 1918 Geri Dönüş Yasası" çıkararak taşkınlık yapmayanların geri dönmelerine müsaade etti.

Kanal Cephesi

☛ Bahriye Nazırı Cemal Paşa / İngilizlere karşı

Ümmetçilik / Almanların isteği ile açıldı.

Mükemmeli yakalamaya uğraş, o zaman başarı zaten seni kovalar.

Aamir Khan

❑ Osmanlı;

Mısır'ı İngilizlerden geri almak

İngiliz sömürge yollarını kesmek

Ümmetçiliği uygulayıp İngilizleri bölgeden **atmak istedi**

☞ Falih Rıfık Atay → Zeytin Dağı

SAVUNMA CEPHELERİ

Çanakkale Cephesi

Nedenler:

- ❑ İstanbul ve Boğazları ele geçirip Osmanlı'yı savaşı dışı bırakmak,
- ❑ Rusya'ya gerekli askerî ve ekonomik yardımları yapmak,
- ❑ Rusya'nın buğdayından faydalanmak ve bu cephede kazanılacak başarıyla birlikte hâlâ tarafsız olan Balkan Devletleri'ni kendi yanlarında savaşı çekmek.

Gelişmeler

- ❑ İtilaf Devletleri, Çanakkale'yi önce denizden geçmeyi denediler.
- ❑ 18 Mart 1915'te İtilaf donanması, Çanakkale Boğazı'nı geçmek için harekete geçti.
- ❑ Nusret Mayın Gemisi ile Boğaz'a döşenen mayınlar ve kahraman Türk topçusunun başarısı sayesinde İtilaf donanması büyük kayıplar vererek geri çekilmek zorunda kaldı.
- ❑ İtilaf Devletleri'nin beklenmeyen bu başarısızlığı bütün dünyada büyük bir yankı uyandırdı.
- ❑ Deniz yolu ile Çanakkale'yi geçemeyeceklerini anlayan İtilaf Devletleri, Gelibolu Yarımadası'na asker çıkardılar.

- ❑ 25 Nisan 1915'te çoğunluğu Anzaklardan oluşan İtilaf ordusu, Seddülbahir, Kumkale ve Arıburnu'na çıkarma harekâtı düzenledi.
- ❑ 19. Tümen Komutanı Yarbay Mustafa Kemal ve emrindeki Türk ordusu; Anafartalar, Conkbayırı, Arıburnu ve Kireçtepe'de destan yazarak düşmana geçit vermediler.
- ❑ Çanakkale'de kara savaşlarında da başarılı olamayan İtilaf kuvvetleri, Ocak 1916'da Gelibolu'yu boşalttılar.
- ❑ Çanakkale Muharebelerinin kazanılmasında Seyit Onbaşı'nın kahramanlığı, Nusret Mayın Gemisi komutanı Yüzbaşı İsmail Hakkı'nın özverisi, 57. Alay'ın fedakârlığı büyük rol oynadı.

Sonuçlar:

☞ **Savaşın süresi uzadı.**

2 Nisan 1917 ABD'nin savaşı girmesi süreyi kısalttı

☞ **Bulgaristan, İttifak Devletleri'nin yanında savaşı katıldı.**☞ **Toprak kazandığımız tek cephe**☞ **Rusya'da Bolşevik İhtilali çıktı, Rusya'daki Çarlık rejimi yıkıldı.**

Müttefiklerin yardım götüremediği için...

Ancak Çarlık Rejiminin yıkılmasının doğrudan nedeni değildir.

☞ **Mustafa Kemal Milli mücadelenin lideri**

"Anafartalar Kahramanı" olarak tanınan Mustafa Kemal'in bu cephedeki başarısı, Millî Mücadele'nin de lideri olmasında etkili oldu.

Ben öküzden korkarım, çünkü onun silahı var ama aklı yok.

İbn-i Sina

- ❑ Böylece Almanya ile Osmanlı Devleti arasında kara bağlantısı sağlandı.
- ❑ Bolşevik İhtilali'nin ardından Rusya savaştan çekildi.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin Çanakkale'deki kayıplarının büyük çoğunluğu, eğitim seviyesi yüksek insanlardı. Bu yüzden Cumhuriyet'in ilk yıllarında pek çok alanda yetişmiş eleman bulma sıkıntısı yaşanmıştır.

Hicaz-Yemen Cephesi

Nedenleri

- ❑ İngiltere Mac Mahon (Mak Mahon) Planı ile Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e bağımsızlık vadetmişti.
- ❑ Böylece İngilizlerin desteğini sağlayan bazı Arap kabileleri, Osmanlı egemenliğine karşı ayaklandılar.
- ❑ Osmanlı kuvvetleri kutsal yerleri korumak için İngiltere ve Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e karşı savaştı.

Fahrettin Paşa → Çöl Aslanı

Özellikle Medine'yi Fahrettin Paşa komutasındaki Türk askeri Medine Müdafaası uzun süre devam etti.

Ümmetçilik (İslamcılık) sona erdi

Irak Cephesi

Nedenleri

- ❑ İngilizler Aden'e çıkartma yaptılar.
- ❑ İngilizlerin;
 - Ruslarla birleşme
 - Hindistan yolunu kontrol etme
 - Petrol bölgelerine sahip olma düşünceleri.

- ❑ Cephe İngiltere tarafından açılmıştır.
- ❑ Türk kuvvetlerinin İran'a girip İngiliz sömürgesi olan Hindistan'ı tehdit etmesini de önlemek istiyordu.

Sonuçları

Halil Paşa → Kut namını aldı

- Selman-ı Pak Muharebesi'nde büyük bir başarı gösterip Kut'ül Amâre'deki İngiliz kuvvetlerini kuşattı.
- İngiliz kuvvetleri 29 Nisan 1916'da Halil Paşa komutasındaki Türk kuvvetlerine teslim oldu.

General Townshend → esir alındı

- ❑ Dünya Savaşı'nın sonuna doğru Irak'taki Türk birliklerinin çoğu İran'a kaydırıldı.
- ❑ İngilizler 1918 sonunda bütün Musul'u aldılar.
- ❑ İngilizler I. Dünya Savaşında ilk kez yenilgiye bu cephede uğramışlardır.
- ❑ İngilizler, Irak'a daha büyük bir kuvvet yığarak karşı saldırıya geçtiler.
- ❑ Almanlardan yeterli destek gelmemesi, Arapların İngiliz yanlı politikası nedeniyle Bağdat'a kadar olan bölgeyi İngiliz kuvvetleri ele geçirdiler.

Suriye – Filistin Cephesi

- ❑ İngilizler, Kudüs ve Filistin'i işgal etti.
- ❑ Kanal Cephesinin devamı niteliğindedir.
- ❑ Kanal harekâtında başarılı olan İngilizler Suriye'ye kadar ilerlediler.

Katma Savaşı → Mustafa Kemal

İsyancı Arap güçleri ile 26 Ekim 1918'de yaptığı Katma Savaşı'nı kazanan Mustafa Kemal, Halep'in beş kilometre kadar kuzeyindeki bölgeyi Türk sınırı olarak belirledi.

Yıldırım Orduları Grup Komutanı → Mustafa Kemal

Komuta görevi Alman Limon Von Sanders'ten daha sonra 31 Ekim'de Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na atandı.

- ❑ Mondros Mütarekesi'nin imzalanmasının ardından sonra İngilizler Suriye'yi tamamen kontrolleri altına aldı.
- ❑ Misak-i Milli'de bu dönemde belirlenmiştir.

Sınırları Dışında Savaşılan Cepheleler

Galiçya Cephesi:

- ❑ Rusya'nın Karadeniz kıyısına çıkarma yapması üzerine, Osmanlı Devletini Bulgarlara yardım etmesi ile oluşan bir cepheidir.

Makedonya Cephesi:

- ❑ Sırpları desteklemek için Selanik'e gelen Fransız kuvvetlerinin Bulgarlarla birlikte Osmanlı Devletince durdurulması için açılmış bir cepheidir.

Romanya Cephesi:

- ❑ Bulgarları Romanya'ya karşı desteklemek için Dobruca, Bükreş ve Tuna bölgesinde verilen mücadelelerdir.

SAVAŞ SONA ERERKEN

7 Kasım 1917 Bolşevik İhtilali

1917'de yaşanan en önemli gelişmelerden biri de Rusya'daki Bolşevik İhtilali'dir. (7 Kasım 1917)

3 Mart 1918 Brest Litows / Osmanlı - Rusya

İktidara gelen Bolşevik yönetimi, İttifak Devletleri ile 3 Mart 1918'de Brest Litowsk Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi.

Gizli Antlaşmalar / Sarı Kitap

- Bolşevik yönetimi, Çarlık hükûmetinin bütün gizli antlaşmalarını dünya kamuoyuna açıkladı.
- Osmanlı Devleti'nin paylaşıldığı gizli antlaşmalar da açığa çıktı.

2 Nisan 1917 ABD'nin Savaşa Girmesi →

Monroe Doktrini'nden ayrılması

- Savaş İtilaf Devletlerinin lehine sonuçlandı

Ateşkes Antlaşmaları

Selanik Ateşkes Ant. → 29 Eylül 1918 / Bulgaristan

Mondros Mütarekesi → 30 Ekim 1918 / Osmanlı

Villa Gusti → 3 Kasım 1918 / Avusturya Mac İmp.

Rethondes → 11 Kasım 1918 / Almanya

Anne ve babanızın kıymetini daima biliniz.

Vehbi Koç

Gizli Antlaşmalar

İstanbul Antlaşması 18 Mart/10 Nisan
1915

İngiltere, Fransa ve Rusya

Buna göre; Boğazlar, Midye-Enez çizgisine kadar Trakya, Gelibolu Yarımadası, Sakarya Irmağı'na kadar Kocaeli Yarımadası ile imroz ve Bozcaada savaştan sonra Rusya'ya bırakılacaktı.

Londra Antlaşması (26 Nisan 1915)

İngiltere, Fransa ve İtalya

Üçlü İtilaf Devletleri, İtalya'yı kendi yanlarına çekmek için bu antlaşmayı İtalya'yla imzalamışlardır.

Bu antlaşmaya göre Antalya, Rodos ve 12 Ada İtalya'ya bırakılacaktı.

Sykes-Picot Antlaşması
(26 Nisan 1916)

İngiltere, Fransa ve Rusya

- **Rusya'ya;** Kafkas sınırına yakın yerler, yani Van ve Erzurum illeriyle Trabzon ve Bitlis illerinin doğu bölümleri; Sivas, Harput (Elazığ) ve Diyarbakır illerinin bir kısmı bırakılacaktı.
- **Fransa'ya;** Adana ile Beyrut illeri; Halep, Harput ve Diyarbakır illerinin büyük kısmı; Şam ve Sivas illerinin bir kesimi ve Cebel-i Lübnan sancağının tamamı bırakılacaktı.
- **İngiltere'ye** Bağdat ve Basra illerini de içeren Güney Irak bırakılacaktı. **Rusya'nın isteği üzerine** Trabzon'a kadar Doğu Karadeniz kıyıları ve Doğu Anadolu da Rusya'ya bırakılacaktı.

St. Jean De Maurienne Antlaşması
17 Nisan 1917

İngiltere, Fransa ve İtalya

Antlaşmaya göre; Antalya, Menteşe Sancağı ve Konya ilinin bir kısmı ile İzmir ve kuzeyi İtalya'ya bırakılacaktı.

MONDROS MÜTAREKESİ
(30 EKİM 1918)Vahdettin / Ahmet İzzet Paşa
Hükûmeti

Wilson İlkelerine güvenilerek imzalandı.

Ateşkes Ant → Barış Antlaşması gibi oldu

- ✓ Savaşın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde V. Mehmet Reşad'ın vefat etmesiyle VI. Mehmet Vahdettin tahta çıktı.
- ✓ Sadrazam Talat Paşa istifa etti.
- ✓ İttihat ve Terakki yönetimden çekildi.
- ✓ Ahmet İzzet Paşa başkanlığında yeni hükûmet kuruldu ve bu hükûmet Wilson ilkeleri doğrultusunda imzalanacak bir ateşkes istedi.

Bahriye Nazırı Rauf Orbay / İngiliz
Amiral Calthorpe / 25 Madde

- İstanbul Hükûmeti tarafından Bahriye Nazırı Rauf Bey başkanlığında görevlendirilen heyet, Limni Adası'nın Mondros Limanı'na gitti. İtilaf Devletleri'ni temsil eden Amiral Calthorpe (Kalthorp) ile İngilizlerin Agememnon adlı zırhlı savaş gemisinde 27 Ekim 1918'de ateşkes görüşmeleri başladı.

- ❑ Yapılan görüşmeler sonucunda 25 madde hâlinde düzenlenen Mondros Mütarekesi imzalandı. (30 Ekim 1918) Mondros Mütarekesi'nin bazı maddeleri şunlardır:

☞ Mustafa Kemal → Suriye Filistin Cephesindeydi

Maddeler

1. Boğazlar İtilaf Devletleri'ne açılacak, Karadeniz'e girişler serbest olacak, Karadeniz ve Çanakkale'deki istihkâmlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.

☞ Wilson İlkelerine dayandırıldı. Fiilen işgal edildi.

2. Osmanlı orduları terhis edilecek; ordunun taşıt, araç gereç, silah ve cephanesine İtilaf Devletleri tarafından el konulacak.

☞ Amaç, orduyu savunmasız bırakmak

3. Osmanlı Devleti'nin elindeki tüm savaş esirleri ile esir ya da tutuklu bulunan bütün Ermeniler serbest bırakılacak fakat İtilaf Devletleri'nin elindeki Türk savaş esirleri geri verilmeyecek.

☞ Eşitliğe aykırıdır.

4. İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak. (Madde 7)

☞ Anadolu'nun işgaline zemin

5. Vilayet-i Sitte denilen altı doğu ilinde (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Harput, Diyarbakır) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal hakkına sahip olacak. (Madde 24)

☞ Amaç, Doğu'da Ermeni Devleti kurmak

6. Toros Tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.

7. Tüm liman ve tersaneler İtilaf Devletleri'nin kontrolünde olacak.

Amaç, Stratejik noktaları ele geçirmek

8. Hükûmet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kablolar (iletişim hatları) İtilaf Devletleri'nin denetimi altında olacak

☞ İşgal sonrası haberleşmeyi engellemek

Mondros Sonrası;

☞ İlk İşgal 3 Kasım 1918 Musul / İngilizler
İstanbul İşgali 13 Kasım 1918 / Fiili işgal

- ❑ Fransa işgali / Adana ve Çevresi
- ❑ 13 Kasım 1918'de İtilaf donanması İstanbul'a gelerek Dolmabahçe Sarayı önlerinde demir attı.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin başkenti de fiilen işgal edilmiş oldu.
- ❑ Yunanistan ve İtalya da kendilerine vadedilen yerleri ele geçirmek için işgal hareketlerine başladılar.

**MONDROS MÜTAREKESİ'NE
YÖNELİK TEPKİLER****İstanbul Hükûmeti'nin Tepkisi**

- ❑ Mondros Mütarekesi dört yıldır devam eden savaşı bitirdiği ve beklenen barışı getirdiği düşüncesiyle, İstanbul Hükûmeti tarafından olumlu karşılandı.
- ❑ Mondros'tan sonra hükûmette yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle Ahmet İzzet Paşa Hükûmeti istifa etti.
- ❑ Tevfik Paşa yeni hükûmeti kurdu.
- ❑ Padişah anayasanın kendisine verdiği yetkiyi kullanarak Mebusan Meclisini dağıttı.
- ❑ İşgalcilerin baskıları karşısında Tevfik Paşa Hükûmeti de padişaha istifasını sundu ve yerine İngilizleri destekleyen politikalar izleyen Damat Ferit Paşa Hükûmeti kuruldu.

Mustafa Kemal'in Tepkisi

- ❑ Mondros Mütarekesi imzalandığında, Alman General Liman Von Sanders'in (Liman Fon Sanders) yerine Yıldırım Orduları Grup Komutanlığı'na tayin edilen Mustafa Kemal, antlaşmanın çok ağır şartlar içerdiği ve bağımsızlıkla bağdaşmayan bir antlaşma olduğu konusunda İstanbul Hükûmeti'ni uyarmaya çalıştı.
- ❑ Mustafa Kemal, Harbiye Bakanlığı emrine alınarak İstanbul'a çağırıldı.
- ❑ 13 Kasım 1918'de Mustafa Kemal, İstanbul'a geldiğinde Dolmabahçe Sarayı önlerinde demirli olan işgal donanmasını görünce: **"Geldikleri gibi giderler"** sözleriyle tepkisini gösterdi. Bu sözü o an aynında bulunan Cevat Abbas Gürer'e söyledi.

Geç yetişen ağaçlar en iyi yemiş verenlerdir.

Moliere

Halkın tepkisi

- ❑ Halkın büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükûmeti'nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı.
- ❑ Halk, işgal güçleri karşısında bulundukları bölgeleri korumak için direniş cemiyetleri kurdu, miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı.
- ❑ Daha sonra Kuvay-ı Millîye'yi oluşturan halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Wilson İlkeleri 8 Ocak 1918**Yeni Bir Dünya Hayali**

- ❑ 1917 yılında İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa katılan ABD'nin başkanı Woodrow Wilson, her iki tarafın da çıkarlarını gözetdiği iddiasıyla 14 maddelik bir bildiri duyurdu.

Bazı Maddeler

1. *Barış antlaşmalarında ve diplomaside açıklık olacak.*

Glostnost (Açıklık politikası) ABD kendi çıkarlarını korumaya çalıştı.

2. *Ekonomik sınırlandırılmalar kaldırılacak.*

3. *Ülkelerin silahsızlanmalarını sağlayacak karşılıklı güvenceler verilecek.*

4. *Galip devletler mağlup devletlerden toprak ya da savaş tazminatı almayacak.*

Ahmet İzzet Paşa, bu maddeye güvenerek Mondros'a imza attı.

5. Devletlerarası barışı sağlamak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak.

☞ 10 Ocak 1920 Cenevre Konferansında kuruldu

6. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerinde Osmanlı egemenliği sağlanacak, Türklerin çoğunlukta olmadığı bölgelerde ise buradaki milletlerin kendi kendini yönetme hakkı olacak.

☞ Self Determinasyon. Misak-ı Millînin dayanak noktasıdır.

7. Boğazlar bütün milletlerin gemilerine açık olacak ve bu durum milletler arası kontrol altında olacak (12. Madde)

☞ ABD uluslararası çıkar peşinde

Paris Barış Konferansı 18 Ocak 1919

- ☐ Konferansın toplanma amacı, savaşı kaybeden devletlerle yapılacak olan barışın esaslarını görüşmekti.
- ☐ Konferansa otuz iki devlet katıldı.
- ☐ ABD, İngiltere, Fransa, Japonya ve İtalya konferansta etkili olan devletlerdi.
- ☐ Konferansa bizzat katılan ABD Başkanı Wilson'un temel amacı, Cemiyet-i Akvamın (Milletler Cemiyeti) kurulmasını sağlamaktı.

Cahil bir hekim ölüm kampının yardımcısıdır.

İbn-i Sina

I. Dünya Savaşı'nı Bitiren

☞ Versailles Antlaşması → Almanya

II. Dünya Savaşına zemin hazırladı

- ☐ Almanya, Fransa ve Belçika'dan daha önceden aldığı bütün toprakları geri verecek.
- ☐ Almanya'nın bütün sömürgeleri İngiltere, Fransa ve Japonya arasında paylaşılacak.
- ☐ Almanya'da zorunlu askerlik kaldırılacak, Alman ordusu 100 bin kişiye indirilecek. Deniz kuvvetleri sınırlandırılacak. Denizaltı ve savaş uçağı yapması yasaklanacak.
- ☐ Almanya savaş tazminatı (tamirat borcu adı altında) ödeyecek.

☞ Saint Germain Antlaşması → Avusturya

- ☐ Avusturya-Macaristan İmparatorluğu parçalandı. Macaristan, Çekoslovakya ve Yugoslavya bağımsız oldu.
- ☐ Milletler Cemiyetinin izni olmadan Almanya ile birleşmeyecek.
- ☐ Avusturya'da zorunlu askerlik kaldırılacak ve Avusturya ordusu 30 bin kişiyle sınırlandırılacak.
- ☐ Avusturya savaş tazminatı ödeyecek.

☞ Neuilly (Nöyyi) Antlaşması
Bulgaristan

- ☐ Güney Dobruca Romanya'ya; Gümölcine ve Dedeağaç Yunanistan'a; Tzaribrod ve Srurmitsa Yugoslavya'ya bırakılacak.
- ☐ Bulgaristan'da zorunlu askerlik kaldırılacak. Ordusu 25 bin kişi ile sınırlandırılacak, deniz ve hava kuvveti oluşturması yasaklanacak.
- ☐ Bulgaristan savaş tazminatı ödeyecek.

**Triannon (Tiryanon) Antlaşması
Macaristan**

- ❑ Presburg bölgesi Çekoslovakya'ya; Bosna Hersek Yugoslavya'ya; Transilvanya Romanya'ya; Burgerland Avusturya'ya bırakılacak.
- ❑ Macaristan'da zorunlu askerlik kaldırılacak, ordusu 35 bin kişi ile sınırlandırılacak, deniz ve hava kuvveti oluşturması yasaklanacak.
- ❑ Macaristan savaş tazminatı ödeyecek.

**Osmanlı ile barış şartlarını
belirleyemediler.**

(Kendi aralarındaki anlaşmazlık nedeniyle)

Barış şartları 24 Nisan San Remo Konferansında belirlendi.

İŞGALLERİN BAŞLAMASI VE MİLLİ MÜCADELE HAZIRLIK DÖNEMİ

Mütareke Dönemi

- ❑ Dünya Savaşı'nın yenik devletlerine imzalatılacak olan barış anlaşmalarının hazırlanması için toplanan Paris Barış Konferansı'nda İzmir ve çevresinin Yunanistan tarafından işgal edilmesi kararlaştırılmıştı.
- ❑ İtilaf Devletleri, Paris Barış Konferansı'ndan önce, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasının hemen ardından antlaşmanın 7. maddesine dayanarak işgallere başlamışlardı.

İlk işgal → Musul

İlk olarak Musul, İngilizler tarafından işgal edilmişti.

İlk Direniş ilk Kuva-i Milliye Hareketi

Fransızlar da Hatay'ın Dörtyol ilçesini işgal etmişlerdi.

Fransızlara karşı, silahlı ilk halk direniş hareketi de başlamıştı.

İzmir'in İşgali (15 Mayıs 1919)

- ❑ İngiltere'nin büyük desteği neticesinde Paris Barış Konferansı'nda, Yunan ordusunun İzmir'i işgali kararlaştırıldı.
- ❑ İstanbul Hükûmeti'ne bu işgalin Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesi gereğince yapılacağı bildirildi.
- ❑ Damat Ferit Paşa Hükûmetinden gelen emirler gereği, İzmir Valisi İzzet Bey ve Kolordu Komutanı Ali Nadir Paşa'dan işgal hareketine karşı koymamaları ve işgal kuvvetlerine karşı gereken kolaylığın gösterilmesi istendi.

✓ 15 Mayıs 1919 sabahında, bir İngiliz gemisinin desteğindeki Yunan ordusu İzmir'e asker çıkardı.

Hasan Tahsin → İlk Şehit

Hukuk-u Beşer gazetesi yazarı Hasan Tahsin, silahını ateşleyerek Yunan bayrağını taşıyan askeri vurdu.

İzmir'de ilk silahlı direniş başlarken Hasan Tahsin de şehit düştü.

Yunanlılar, Aydın, Nazilli, Akhisar ve Ayvalık'ı işgal etti.

Kuvay-i Millîye Direnişi

- ❑ Kuvay-ı Millîye, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra, vatani işgal eden düşmanla ve azınlık faaliyetlerine karşı çarpışan silahlı grupları ve onlara maddi, manevi ya da fikişel yardımda bulunan herkesi kapsamaktadır.

CEMİYETLER

DİRENİŞ VE KURTULUŞ YOLLARI ARAYIŞI

- ❑ İtilaf Devletleri bir yandan işgal ettikleri yerleri genişletirken, diğer yandan da Anadolu ve Trakya'da bağımsızlık elde etme emeliyle harekete geçen azınlıkları kışkırtıyor ve kullanıyorlardı.
- ❑ Bu girişimlere karşı kurulan Müdafaa-i Hukuk-u Millîye Cemiyetleri ile bir taraftan siyasi faaliyetler başlarken, diğer taraftan Kuvay-ı Millîye adı altında askerî kurumlar oluşturulmaya başlandı.
- ❑ Kuruluş amaçları yönünden ele alındığında üç grup cemiyet oluştu.

I- AZINLIKLARIN KURDUĞU CEMİYETLER

- Rum, Ermeni ve Museviler tarafından kurulan bu cemiyetlerin ortak amacı, dağılan Osmanlı İmparatorluğu topraklarından pay almak ve kendi devletlerini kurmaktır.

Mavr-i Mira (Kara Gün) Cemiyeti:

- ❑ Megalo İdea (Büyük Ülkü) amacıyla hareket ediyordu. Ana hedefi Bizans İmparatorluğu sınırlarına yeniden ulaştırmaktı.
- ❑ Yunan Kızılhaçı, Göçmenler Cemiyeti ve Rum İzcilik Okulu tarafından destekleniyordu.

Etnik-i Eterya:

- ❑ 1821'de Yunan isyanını Patrikhane ile birlikte çıkaran cemiyettir.
- ❑ Mütareke Dönemi'nde Batı Anadolu'da Rum nüfusunun artırılması ve Trabzon dolaylarında Pontus Rum Devleti'nin kurulması için çalışmıştır.

Pontus Rum Cemiyeti:

- ❑ Doğu Karadeniz kıyılarında bir Pontus Devleti kurulması düşüncesi, Yunanistan'ın bağımsızlığını elde ettiği yıllara kadar gitmektedir.
- ❑ Yunan Megalo İdeası'nın (Büyük Ülkü) hedeflerinden biridir.
- ❑ Misyonerlik faaliyetleri de yürüten Merzifon Amerikan Kolejini etkisiyle 1904'te Pontus Cemiyeti kuruldu.
- ❑ İstanbul'daki Fener Rum Patrikhanesi ve ona bağlı kiliseler, Pontus Devleti kurma girişimine hız verdiler.
- ❑ Ruslar, Rum çetelerinin de yardımıyla Trabzon başta olmak üzere Karadeniz Bölgesi'nin bir kısmını işgal ettiler.
- ❑ Pontus sorunu, Lozan Barış Antlaşması ile tarihe karışmış olmasına rağmen, Yunanistan yapay olarak Pontus meselesini gündeme getirmeye devam etmiştir.

- ❑ 1985 yılından itibaren sözde "Pontus Soykırımı" iddialarına hız vermiş, 19 Mayıs gününü sözde "Pontus Soykırımı'nı Anma Günü" olarak kabul eden tarihî gerçeklerle uyuşmayan bir yasa çıkarmıştır.

Taşnak, Sütyun ve Hınçak Cemiyetleri

- ❑ Amaçları Doğu Anadolu'da ve Çukurova yöresinde Ermeni Devleti kurmaktır.
- ❑ Ermeni Patriği Zaven Efendi tarafından yönetilen Hınçak Komitesi, Mavri Mira Cemiyeti ile de iş birliği yaptı.

Alyans, İsrailit ve Makabi Cemiyetleri

- ❑ Bu cemiyetlerin amacı Filistin'de İsrail Devleti'nin kurulmasını sağlamaktır.
- ❑ Osmanlı Devleti'nde yaşayan Yahudilerin ticari çıkarları için uğraşmıştır.

II. MİLLÎ VARLIĞA DÜŞMAN CEMİYETLER

- Millî varlığa düşman cemiyetlerin çoğu İtilaf Devletleri'nin, özellikle de İngilizlerin desteğiyle kurulmuş ve yönlendirilmişlerdir.
- Halkın gücüne dayanarak bağımsızlığın sağlanabileceğine inanmadıkları için İstanbul Hükümeti'nin politikalarını desteklemişler ya da güçlü bir devletin manda ve himayesini istemişlerdir.
- Bu cemiyetlerin faaliyetleri millî birliği bozucu sonuçlar doğurmuştur.

Kürt Teali Cemiyeti:

- ❑ İngilizlerin desteği ile İstanbul'da kurulan bu cemiyetin amacı, bağımsız bir Kürt devleti kurmaktır.

İslam Teali Cemiyeti:

- ❑ İstanbul'da bazı medrese hocaları önderliğinde kurulan bu cemiyetin amacı, hilafet ve saltanatı güçlendirerek kurtuluşu sağlamaktır.

Wilson Prensipleri Cemiyeti:

- ❑ Halide Edip, Ahmet Emin, Refik Halit gibi Osmanlı aydınları tarafından kurulan cemiyet, kurtuluşun ancak Amerika mandasına girmekle mümkün olabileceğini savunuyordu.

İngiliz Muhipleri Cemiyeti:

- ❑ İngilizlerin desteği ile İstanbul'da kurulmuştur.
- ❑ Sadrazam Damat Ferit Paşa ve bazı devlet adamlarınca desteklenmiştir.
- ❑ Cemiyetin ana gayesi, Osmanlı ve İngiliz dostluğunu güçlendirmek ve İngiltere'nin koruyuculuğu altına girmeyi sağlayabilmektir.

Hürriyet ve İtilaf Fırkası:

- ❑ 1911'de İttihat ve Terakki'ye karşı olanların kurduğu partidir.
- ❑ Anadolu'da başlayan kurtuluş hareketini İttihatçıların işi olarak gördükleri için bu harekete karşı çıkmışlardır.

Sulh ve Selamet-i Osmani Fırkası:

- ❑ Ulemeden bir grup tarafından İstanbul'da kurulmuştur.
- ❑ Ülkenin kurtuluşunun ancak padişah ve halifenin emirlerine mümkün olacağını savunmuşlardır.

III. MİLLÎ CEMİYETLER

- ❑ İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. Maddesini hukukî dayanak göstererek, ülkenin çeşitli yerlerine asker çıkarmaya başladılar.
- ❑ Bu gelişmelerden cesaret alan azınlıklar da kendi emelleri doğrultusunda harekete geçerek, Türklere karşı taşkınlıklarını arttırdılar.

- ❑ İstanbul Hükûmetinin bu duruma sessiz kalması karşısında Türk aydınları harekete geçtiler.
- ❑ Vatanı koruma ve bağımsız yaşama isteği doğrultusunda cemiyetler kurdular.

Bölgesel amaçlı kurulan bu cemiyetlerin ortak bazı özellikleri şunlardır

- ❑ Bölgelerinin Türklüğünü kanıtlamak çabasıındaydılar. Bunun için de tarihsel gerçeklerle birlikte nüfus çoğunluğuna önem vermişlerdir.
- ❑ Wilson İlkeleri'nin 12. Maddesinden yararlanmak istemişlerdir.
- ❑ Bölge halkının desteğini ve birliği sağlamak için geniş katımlı kongreler düzenlemişlerdir.
- ❑ Haklarını savunmak, isteklerini iletmek için Paris Barış Konferansı'na ve İstanbul'daki İtilaf Devletleri temsilcilerine heyetler göndermişlerdir.
- ❑ Bölgelerini işgalcilere ve azınlıklara karşı savunmuşlardır.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: (1918)

- ❑ Merkezi: Edirne'dir.
- ❑ **Amacı:** Trakya'daki Rum taşkınlıklarını engellemek, bu bölgenin Yunanistan'a katılmasını engellemektir.
- ❑ Edirne ve Lüleburgaz'da kongre yapmışlardır.
- ❑ Trakya'da bağımsız bir Türk devletinin kuruluşunu gerçekleştirmişler, sonra Anadolu hareketine katılmışlardır.
- ❑ Basın yolu ile Trakya'nın Türk yurdu olduğunu duyurmaya çalışmışlardır.

Beni bu güzel havalar mahvetti.

Orhan Veli Kanık

Şark Vilayetleri Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti (Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti):

- ❑ Merkezi İstanbul'dadır.
- ❑ Anadolu'nun doğusunda bir Ermeni Devleti kurulması planlarını önlemek ve bölge halkının haklarını savunmak için mücadele etmişlerdir. Erzurum Kongresi, bu cemiyet tarafından düzenlenmiştir.

İzmir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti:

- ❑ İzmir'de kurulmuştur.
- ❑ İzmir ve Ege Bölgesi'nin Türklere ait olduğunu dünyaya kanıtlamak ve bölgenin Yunanistan'a verilmesini önlemek amacıyla mücadele etmiştir.

İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti:

- ❑ Önce Müdafaa-i Hukuk adını taşıyan bu cemiyet, İzmir'in Yunanistan tarafından işgal edileceğinin öğrenilmesi üzerine kurulmuştur.
- ❑ Bu işgale karşı silahlı mücadeleyi başlatmıştır.

Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti:

- ❑ Trabzon ve civarının Rumlara verilerek bu bölgede Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını önlemek; işgallere ve Pontus çetelerine karşı silahlı direnişte bulunmak üzere kurulmuştur.
- ❑ Erzurum Kongresi'nin toplanmasında Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile birlikte önemli rol oynamıştır.

Kilikyalılar Cemiyeti:

- ❑ Merkezi İstanbul'dur.
- ❑ Adana ve çevresini işgal eden Fransızlar ve Fransız ordusunda yer alan Ermenilerin saldırılarına karşı bölgede silahlı direnişi başlatmıştır.
- ❑ Pozantı Kongresi'ni toplamıştır.

Millî Kongre Cemiyeti:

- ❑ İstanbul'da kurulan bu cemiyetin diğer cemiyetlerden farkı, ülke genelinde partiler üstü bir örgütlenmeyi sağlamaktır.
- ❑ Cemiyetin amacı, Türkler aleyhine basın ve yayın yoluyla yapılan olumsuz propagandaları engellemektir.

Doğudaki Cemiyetler Erzurum Kongresinde

Tüm Cemiyetler Sivas kongresinde birleşti

ARMHC

Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a Çıkışı (19 Mayıs 1919)

- ❑ Mustafa Kemal Paşa ve onun emrindeki 18 arkadaşı bölgede asayiş sağlamak ve bozulan düzeni yeniden inşa etmek üzere harekete geçti.
- ❑ İstanbul'dan Samsun'a doğru 16 Mayıs 1919'da Bandırma vapuruyla yola çıkan heyet, 19 Mayıs 1919 sabahı saat 6'da Samsun Limanı'na ulaştı.
- ❑ Mustafa Kemal'in Samsun'a: Resmi görevli olarak çıkmış
- ❑ **Askeri görevi:** 9. Ordu Müfettişi,
- ❑ **İdari görevi:** Doğu Karadeniz'de meydana gelen Pontus Rum Çeteleri ile yerel milis kuvvetler arasındaki uyuşmazlığı gidermek.
- ❑ **Hukukî görevi:** Teftişlerde bulunmak, amacı ile Samsun'a çıkmıştır.
- ❑ Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a çıktıktan sonra bölgedeki durumu inceleyerek Damat Ferit Paşa Hükûmetine bir rapor gönderdi (22 Mayıs 1919).

Huzuru içinizde arayın.

Gautama Buddha

Samsun Raporu 22 Mayıs 1919

Milli mücadelede atılan ilk önemli adım

- ❑ Mustafa Kemal, Samsun'a geldiğinde olanı biteni rapor halinde İstanbul'a bildirdi.
- ❑ Rapora Göre
 - Samsun ve çevresindeki **olayların nedeni Türkler değil Rumlardır**
 - Türklerin **yabancı kontrolüne tahammülü yoktur**
 - Yunanlıların **İzmir'de hakları yoktur**
 - Millet **bağımsızlık düşüncesi ile bileşmiştir.**

HAVZA GENELGESİ
(28 MAYIS 1919)

Amaç: Anadolu halkını uyarmak

- ❑ Mustafa Kemal "Anadolu halkını uyarmak" amacı ile Havza'da "İşgallere karşı konulmasını, İstanbul hükümetine protesto telgrafları çekilmesini" isteyen bir genelge yayınlanmış, 30 Mayıs'ta ise bir miting düzenlenmiştir.
- **Bildiri ile:**
 - İşgallerin protesto edilmesi için mitingler yapılması,
 - İtilaf Devletleri temsilciliklerine uyarı telgrafları gönderilmesi,
 - Hristiyan azınlığa karşı saldırı ve düşmanlıklarda bulunulmaması istenmiştir.

Bilgili bir aptal, bilgisiz bir aptaldan daha aptaldır.

Moliere

Mustafa Kemal Paşa'ya
"Geri Dön" Çağrısı (13 Haziran 1919)

- ❑ İngiltere, Damat Ferit Hükûmetine baskı yaparak Mustafa Kemal Paşa'nın geri çağrılmasını istedi.
- ❑ 8 Haziran 1919 tarihinde "Geri Dön" çağrısına itibar etmeyen Mustafa Kemal Paşa, 13 Haziran 1919 tarihinde Amasya'ya hareket etti.

AMASYA GENELGESİ
(22 HAZİRAN 1919)

- ❑ M. Kemal Havza'dan Amasya'ya geçmiştir.
- ❑ Amasya'ya yakın silah arkadaşları Rauf (Orbay) Bey, Refet (Bele) Bey, Ali Fuat (Cebesoy) Bey, Kazım Karabekir Bey (telgrafla) gibi önemli şahıslarla görüşen M. Kemal Amasya Genelgesini yayınladı.

Amasya Genelgesini Yayımlayanlar

Kâzım Karabekir

Adnan Adıvar

Refet Bele

Ali Fuat Cebesoy

Rauf Orbay

Not: Aynı zamanda Terakki Perver Cumhuriyet Fırkasının kurucularıdır.
1924 - 1925

Amasya Genelgesi Yayımlandı

↓ ↓ ↓
Amaç Gerekçe Yöntem

MADDELER

- Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir

☞ Kurtuluş savaşının **gerekçesidir**.

Bölgesel Cemiyetlerin ve Kuva-i Milliye'nin birleştirileceği sinyali ilk kez verildi

- İstanbul hükümeti üzerine aldığı görevi yerine getirememektedir.

☞ Kurtuluş savaşının **gerekçesidir**.

- Milletin **istiklalini** yine milletin **azmi ve kararı** kurtaracaktır.

☞ Kurtuluş savaşının **amaç ve yöntemidir**.

Ulusal Egemenlikten ilk kez bahsedilmiştir

Cumhuriyet yönetimine geçileceğinin ilk sinyali belirtilmiştir.

Türk İnkılâbının evrenselliği ortaya konmuştur.

- Her türlü etki ve denetimden uzak milli bir kurulun varlığı gerekmektedir.

☞ Kurtuluş savaşının **yöntemidir**.

Temsil Heyetinin kurulacağı ilk sinyali verildi

- Anadolu'nun en güvenli yeri olan Sivas'ta milli bir kongre toplanacaktır.

☞ Milli birlik ve beraberlik **amaçlandı**

- Her ilden milletin güvenini kazanmış üç delege seçilerek acele ve gizli olarak bu kurula gönderilmelidir

☞ Milli mücadele halka mâl edilmeye çalışıldı

☞ Milli birlik ve beraberlik **amaçlandı**

- Katılacak temsilciler, Müdafai Hukuk ve Reddi İlhak Cemiyetleri ve Belediyeler aracılığı ile seçilecektir.

☞ Kongrenin **bağımsızlığa uygun kararlar alması amaçlandı**

- Genelge mili bir sır gibi tutulmalı, delegeler isimlerini değiştirerek yolculuk yapmalıdır

☞ Kongre'nin **güvenliği amaçlandı**

- Askeri ve milli örgütler hiçbir şekilde dağıtılmayacak

☞ Mondros'a **karşı çıkıldı**

Askeri mücadeleye işaret edildi

- Doğu illeri adına 10 Temmuz'da Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.

☞ Kâzım Karabekir'in ısrarı ile **Doğu'da Ermenilere karşı toplanacaktır**

Cesur insan özgürdür.

Seneca

Amasya Genelgesinin Önemi

☞ İhtilal beyannamesidir.

- Milli mücadelenin PROGRAMI belirendi

- Mustafa Kemal hakkında tutuklama kararı çıkardı.

- Mustafa Kemal resmi görevinden istifa etti

☞ Sine-i Millet

Mustafa Kemal'in askerlik görevinden ayrılıp, sivil önder olarak mücadeleye devam etmesi

SİNE-İ MİLLETE DÖNÜŞ olarak ifade edilir

- ☐ Mustafa Kemal, Eskişehir ve Kütahya Muharebeleri sonrası 5 Ağustos 1921'de **BAŞKOMUTANLIK YASASI** ile askerlik görevine geri dönecektir.

- ☐ Kâzım Karabekir, Mustafa Kemal' "PAŞAM! BEN ve KOLORDUM EMRİNİZDEDİR!" diyerek Mustafa Kemal'e olan bağlılığını göstermiştir.

☞ "Artık İstanbul Hükümeti, Anadolu'ya hâkim değil tabî olmak zorundadır"

Mustafa Kemal bu ifadeyi kullandı.

KONGRELER

- ☐ 1919 yılı Kurtuluş Savaşının hazırlık döneminin en önemli aşaması, kongrelerin yapıldığı yıldır.

☞ İzmir Müdafaa-i Hukuk Kongresi (2-19 Mart 1919)

İzmir'de toplandı. Düşman saldırısına karşı silahlı eylem yapma kararı aldı.

☞ Edirne Kongresi (9-13 Mayıs 1919)

Trakya Paşaeli cemiyeti bu kongreyi gerçekleştirdi. Yunanlılara karşı koyma kararı alındı.

☞ Balıkesir Kongresi (26-30 Temmuz 1919)

Balıkesir de toplandı. Yöresel kararlar alındı. Sivas'a delege göndermemiştir.

☞ Nazilli Kongresi (9 Ağustos 1919)

Nazilli de toplandı. Muğla, Burdur, Antalya illerinde varlık gösterdi. Düşmana karşı örgütlenme kararı alındı.

☞ Alaşehir Kongresi (16-25 Ağustos 1919)

Bölgede düşmana karşı örgütlenme kararı alır. Balıkesir kongresinde alınan kararla burada alınan kararlar onaylandı.

ERZURUM KONGRESİ
(23 TEMMUZ-7 AĞUSTOS 1919)

Nedenleri:

- ☐ Bu kongre Erzurum'da bir şubesi bulunan Şark vilayetleri Müdafaa-i Hukuk-u Millîye Cemiyeti ile Trabzon Muhafazaa-i hukuk Cemiyeti'nin birlikte hazırladığı bir kongredir.
- ☐ Trabzon'da Pontus Devleti kurulacak, Doğu Karadeniz'i içine alacaktı. Doğu Anadolu'da ise, Ermeni Devleti kurulması düşünülüyordu. Bunlara engel olmak gayesi ile toplantı yapıldı.

- ❑ Kongreye Erzurum, Sivas, Bitlis, Van ve Trabzon temsilcileri katılmıştır.
- ❑ Erzurum, stratejik olarak, galip devletlerin zor ulaşacakları yerde olması, silah ve cephane depolarının bulunması, 15. kolordunun dağıtılmamış olması ile önemlidir.
- ❑ Ermenilerin burayı hedef olarak belirlenmeleri, ulaşım imkânları nedeniyle seçilmiştir.
- ❑ 62 üye katılmıştır.
- ❑ Mustafa Kemal son anda Erzurum kongresine katılmıştır.
- ❑ Oy çokluğu ile başkan seçilmiştir.
- ❑ Kurtuluş Savaşının temelini bu kongre oluşturur.
- ❑ Alınan kararlar Millî Mücadelenin temel kurallardır.

MADDELER

- Ulusal sınırlar içerisinde vatan, bölünmez bir bütündür, PARÇALANAMAZ

☞ İlk defa ulusal sınırlardan bahsedildi

ULUSAL BAĞIMSIZLIK VURGUSU

- Her türlü yabancı işgal ve müdahaleye karşı *İstanbul hükümetinin sessiz kalması halinde Millet topyekûn karşı koyacaktır.*

☞ İlk defa savaş kararı alınmıştır.

ULUSAL BAĞIMSIZLIK VURGUSU

- Hristiyan azınlıklara milli bütünlüğü zedeleyici sosyal ve siyasi ayrıcalıklar verilemez

☞ İlk defa kapitülasyonlara karşı çıktı

ULUSAL BAĞIMSIZLIK VURGUSU

- İstanbul hükümeti vatanın bütünlüğünü koruyamazsa, **Anadolu'da geçici bir hükümet kurulacaktır.** Bu hükümeti Milli Kongre seçecektir. Kongre toplanamamışsa bu seçimi **TEMSİL HEYETİ** yapacaktır.

☞ İlk defa geçici bir hükümetten bahsedildi

ULUSAL EGEMENLİK VURGUSU

- Kuva-i Milliye'yi etken, İrade-i Milliye'yi hâkim kılmak esastır.

☞ ULUSAL EGEMENLİK vurgusu yapılmıştır.

- Manda ve Himaye Kabul edilemez

☞ İlk defa manda ve himayeye karşı çıktı

ULUSAL BAĞIMSIZLIK VURGUSU

- Ulusal güçler padişahlık ve halifelik makamını da kurtaracaktır.

☞ Kongredeki padişah yanlıları nedeniyle böyle bir karar alındı

ULUSAL EGEMENLİĞE aykırıdır

- Mebuslar Meclisi derhal toplanmalı, hükümet kararları denetim altına alınmalı

☞ Hükümet denetim altına alınmaya çalışıldı

ULUSAL EGEMENLİK VURGUSU

- Sömürge amacı taşımayan dış devletlerden yardım alına bilir.

☞ **ULUSAL BAĞIMSIZLIK** korunmaya çalışıldı

Temsil Heyeti

- ✓ **Erzurum Kong** / Bşk: Mustafa Kemal / 9 kişidir.
- ✓ Bölgesel
- ✓ **Sivas Kong** / Bşk: Mustafa Kemal / 16 Kişi
- ✓ Ulusal
- ✓ **TBMM** ile görev süresi sona erdi

Kongrenin Önemi ve Sonuçları

- ☞ **İLK DEFA** *milli sınırlardan bahsedildi*
- ☞ **İLK DEFA** *savaş kararı alındı*
- ☞ **İLK DEFA** *geçici hükümetten bahsedildi*
- ☞ **İLK DEFA** *kapitülasyonlara karşı* çıkıldı
- ☞ **İLK DEFA** *manda ve himayeye karşı* çıkıldı
- ☞ **İLK DEFA** *Mustafa Kemal sivil önder olarak* ilk çalışmasını yaptı
- ☞ **İLK DEFA** *devlet kurma fikrinden bahsedildi*
- ☞ **İLK DEFA** *Temsil Heyeti kuruldu*

İyilerle mukayese et ki, hatalarını bulasın.

La Edri

Sivas Kongresi (4-11 Eylül 1919)

- ☐ Amasya Genelgesinde yapılan çağrıdır.

Ali Galip Olayı

Elazığ valisi Ali Galip Bey'e kongreyi basmak, toplanmadan dağıtmak gayesi ile M. Kemal ve arkadaşlarını tutuklatmak görevi verilmiştir. Ali Galip Bey görevini yapmamış ve Halep'e kaçmıştır. Fransızlar Reşit Beyi tutuklamıştır.

- ☐ Kongre çalışmalarına 38 kişi katılmıştır.
- ☐ Kongrede, hakkında tutuklama kararına rağmen Mustafa Kemal başkanı seçildi.

Kongre → İhtilalci bir yapıda

- ☐ M. Kemal millî mücadelenin fiili lideri olmuştur.

MADDELER

- Erzurum Kongresi kararları kabul edildi
- Tüm cemiyetler birleştirildi → ARMHC

- ☞ **Amaç** mücadeleyi **TEK ELDEN** yürütmek
- ☞ **Ulusal Egemenlik Vurgusu**
- ☞ **İleride Mustafa Kemal'in kuracağı CHP'nin ilk kurultayı kabul edilir.**

- Temsil Heyeti → ULUSAL hale getirildi

Ulusal Egemenlik Vurgusu

Üye Sayısı 15 / Refet Bey'in katılımıyla 16

- Vatanın herhangi bir parçası terk ve ihmal edildiği takdirde **geçici bir hükümet kurularak** idare millet adına yapılacaktır.

☞ Geçici hükümet → Ulusal Egemenlik

- Manda ve himaye **KESİNLİKLE** reddedildi

☞ Ulusal Bağımsızlık Vurgusu

Kongrenin Önemi ve Sonuçları

- ❑ Milli mücadele **TEK ÇATI ALTINDA** toplandı
- ❑ Mustafa Kemal, **TARTIŞMASIZ** milli mücadelenin tel lideri haline geldi

☞ “YA İSTİKLAL YA ÖLÜM”
parolası belirlendi

☞ Temsil Heyeti → Meclis gibi

Temsil Heyeti Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Kuva-i Milliye Komutanlığına atayarak meclismiş gibi hareket etti.

☞ Damat Ferit İstifası → Temsil Heyetinin ilk siyasi başarısı

☞ Mustafa Kemal'in katıldığı kongreler

Erzurum / Sivas / Afyon / Pozantı Kongresi

İrade-i Milliye Gazetesi çıkarıldı

Temsil Heyeti Ankara'ya geldiğinde ismini

HÂKİMİYETİ MİLLİYE olarak değiştirdi. **1934'te** bu

Gazete **ULUS GAZETESİ** olarak ismini değiştirdi.

Amiral Bristol Raporu 11 Ekim 1919

- ❑ Yunanların İzmir'i işgal etmesinden sonra Türkler, yapılan bu işgalin haksız olduğunu basın yoluyla dünya kamuoyuna bildirdi.
- ❑ Bu durum karşısında sorumlu olan İtilaf Devletleri araştırma yapmak üzere bölgeye bir heyet gönderdi.
- ❑ Amiral Bristol başkanlığında İngiliz, Fransız ve İtalyan generallerden oluşan bu heyet incelemelerde bulundu. Amiral Bristol bir rapor hazırladı.

Bu raporda;

- ✓ Bölgedeki olayların sorumlusu Yunanlılar ve Rumlardır. Türkler çeşitli zulümlere ve katliama uğramışlardır.
 - ✓ Bölgede çoğunluk Türklerden oluşmaktadır.
 - ✓ Yunan ordusunun işgali gereksiz ve haksızdır. Yunan kuvvetleri çekilip, yerine İtilaf kuvvetleri gelmelidir.
- kararları alınmıştır.

☞ Uluslararası alanda haklılığımızı ispat eden ilk önemli belgedir.

Misak-ı Milli'de dayanak noktasıdır.

AMASYA GÖRÜŞMELERİ (20-22 EKİM 1919)

- ❑ Sivas Kongresi sonrası Damat Ferit Hükûmetinin istifasının ardından yeni hükûmeti kuran Ali Rıza Paşa, Millî Mücadeleye daha ılımlı bakıyordu.
- ❑ Mustafa Kemal Paşa yeni kurulan bu hükûmeti destekleyerek Erzurum ve Sivas -Kongresi kararlarına ve kurulan millî teşkilata saygılı olunmasını istedi.
- ❑ 9 Ekim 1919'da Ali Rıza Paşa, Temsil Heyeti'ne görüşme isteğinde bulundu.
- ❑ Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Heyeti, Ali Rıza Paşa'nın bu talebini millî birlik ve beraberlik açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirdi.
- ❑ Bu gelişmenin ardından Amasya'da 20-22 Ekim 1919 tarihleri arasında bir araya gelindi.
- ❑ – "Milletin istiklalini, yine milletin azim ve iradesi kurtaracaktır" sözü ülkeye ve dünyaya duyurulmuş oldu.

Görüşmeye Katılanlar:

- ❑ İstanbul hükûmetini temsilen Ali Rıza Paşa hükûmetinin Bahriye Nazırı Salih Paşa ile Anadolu'daki cemiyetleri temsilen M. Kemal, Rauf Orbay Bekir Sami Bey görüşmelere katıldı.

Temsil Heyeti / A.Rıza Paşa Hük.
İstanbul Hükûmeti Temsil Heyetini resmen tanıdı

Temsil Heyeti'nin Ankara'ya Gelmesi 27 Aralık 1919

- ❑ Millî mücadele ile ilgili Erzurum ve Sivas Kongreleri yapılırken Batı Anadolu'da işgaller yaygınlaşıyordu.
- ❑ Heyet-i Temsili'ye gelişmeleri daha yakından izlemek gayesi ile Ankara'yı merkez olarak seçti.

Ankara Neden Milli Mücadelenin Merkezi Oldu?

- ❑ Batı cephesine yakınlığı,
- ❑ İstanbul'a Ankara'nın Sivasa göre daha yakın olması,
- ❑ Ankara'nın haberleşme ve demiryolu gibi ulaşım imkânlarına sahip olması,
- ❑ Ankara'nın merkezi bir yerde bulunması,
- ❑ Güvenilir bir yer olması,
- ❑ Buranın kontrolünün Ali Fuat Cebesoy'da olması,
- ❑ Ankara halkının misafirperver davranışları,

İrade-i Milli ye Gazetesi (Sivas Kong)

Ankara'ya Taşındı → Hâkimiyet-i Milliye
Ankara Milli mücadele merkezi

SON OSMANLI MEBUSAN MECLİSİ

12 Ocak 1920

- ❑ Amasya Görüşmeleri sonrasında Kasım 1919'dan itibaren Meclis-i Mebusan için seçimler yapılmaya başladı. Seçimlerde Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleri başarılı oldu.
- ❑ **Uyarı:** İtilaf Devletleri yapılan seçimlere meclisten kendi aleyhlerine bir karar çıkmayacağına inandıkları için karşı çıkmadılar.
- ❑ Meclis **12 Ocak 1920'de** faaliyetlerine başladı.

Müdafaa-i Hukuk grubu → Felah-ı Vatan grubu oluştu.

M. Kemal başkan seçilemedi.

- ❑ **Uyarı:** Bu durum meclistekilerin padişaha bağlılıklarını göstermektedir.

MİSAK-I MİLLÎ (ULUSAL ANT) (PEYAM-I MİLLÎ) 28 OCAK 1920

- ❑ Misak-ı Millî, çizilen sınırlar içinde tam bağımsızlığın sağlanması için vatanseverlerin ortaklaşa yaptıkları yemin belgesidir.
- ❑ **Uyarı:** Misak-ı Millî belgesi ilk kez Erzurum Kongresi'nde belirtildi Sivas Kongresinde hazırlandı.
- ❑ 28 Ocak 1920 günü kabul edilen Misak-ı Millî kararları 17 Şubat 1920'de ilan edildi.

Kararlar

- Mondros Mütarekesi imzalandığında Türk ve Müslüman çoğunluğun yaşadığı topraklar ayrılmaz bir bütündür parçalanamaz

Erzurum ve Sivas Kongrelerinde belirlenen Milli sınırlar belirlendi

- Arap topraklarının geleceği bölge halkının serbestçe vereceği karara göre belirlenmeli
- Evliye-i Selase (**Kars / Ardahan / Batum**) için Halk oylaması yapılmalıdır.
- **Batı Trakya** topraklarının geleceği için halk oylaması yapılmalıdır.

-Mustafa Kemal, bu bölgelerde halkın çoğunluğunun Türk olmasına güvendi

- Marmara Denizi ve Boğazların güvenliği sağlanırsa dünya ticaretine açılabilir.
- Mali ve siyasi gelişmemizi kısıtlayan kapitülasyonlar kabul edilemez

Şüphe saflığın bedeli.

Jean Paul Sartre

MİSAK-I MİLLÎ KONU BAŞLIKLARI

Plebisit (Halk Oylaması)

Dış Borçlar

Boğazlar / İstanbul

Kapitülasyonlar

Sınırlar

Azınlıklar

☞ **Misak-ı Milli'de İstanbul'un işgaline tepki yoktur**

- Çünkü 28 Ocak 1920'de daha İstanbul işgal edilmedi.

İstanbul'un Resmen İşgali (16 Mart 1920)

- ❑ İngilizler Misak-ı Millî kararlarının Meclis-i Mebusan 'da kabul edileceğini beklemedikleri için buna büyük tepki gösterdiler.
- ❑ 13 Kasım 1918'den beri fiilen kontrol ettikleri İstanbul'u 16 Mart 1920'den itibaren ulaşımı haberleşme, emniyet, yönetim ve ekonomik yön ile kontrol altına almaya başladılar.
- ❑ İtilaf Devletleri, Ali Rıza Paşa hükümetine baskı yaparak Misak-ı Milli Kararlarından vazgeçmesini istedi

Bildim ve anladım ki hiçbir şey bilinmemiş ve hiçbir şey anlaşılmamıştır.

İbn-i Sina

İstanbul'un İşgaline Heyet-i Temsiliye'nin Tepkisi

- ❑ M. Kemal İstanbul'un işgalini bütün Anadolu'ya duyurmaya çalışır.

Heyet-i Temsiliye Kararları

- ❑ İstanbul ile her türlü iletişim ve ulaşım kesilecektir.
- ❑ İtilaf Devletleri subayları tutuklanacaktır.
- ❑ Banka ve defterdarlıklara el konulacaktır. Vergiler gönderilmeyecek.
- ❑ Anadolu'da Heyet-i Temsiliye'nin sözünün dinlemeyen cezalandırılacaktır.
- ❑ Anadolu'dan İstanbul'a para ve kıymetli eşya gönderilmeyecektir.
- ❑ Millî iradeyi yansıtacak bir meclis derhal Ankara'da toplanacaktır.
- ❑ Yurt genelinde seçim yapılacaktır.

👉 İlk işgal ettikleri yer Şehzadebaşı Karakolu

- 3 Mart 1920 Ali Rıza Paşa Hükümeti istifa etti
- 8 Mart 1920 Salih Paşa Hükümeti kuruldu
- 16 Mart 1920 İstanbul Resmen işgal edildi
- 19 Mart 1920 Mustafa Kemal, yurt genelinde seçimleri yeniletti
- 2 Nisan 1920 Salih Paşa Hükümeti istifa etti
- 5 Nisan 1920 Damat Ferit Hükümeti kuruldu. (4.kez)
- Nisan 1920 Vahdettin, Son Osmanlı Mebusan Meclisini kapattı
- 23 Nisan 1920 Mustafa Kemal, Ankara'da I. TBMM'yi açtı

Büyük Millet Meclisi'nin Açılması

23 Nisan 1920

- ❑ Son Osmanlı Mebusan Meclisi'nin basılarak dağıtılmasının ardından Türk milleti adına karar verecek bir meclisin açılması zaruri hâle gelmişti.
- ❑ Mustafa Kemal Paşa 19 Mart 1920'de vali ve kolordu komutanlarına bir genelge göndererek seçimlerin yeniden yapılmasını istedi.
- ❑ Yapılan seçimler sonunda, yeni seçilen ve İstanbul'dan gelebilen mebusların katılımıyla 23 Nisan 1920'de Ankara'da Büyük Millet Meclisi açıldı.

👉 **I.TBMM:**
23 Nisan 1920 / 11 Ağustos 1923

II. TBMM:
11 Ağustos 1923 / 2 Ağustos 1927

III. TBMM:
2 Ağustos 1927 / 26 Mart 1931

👉 **Sonbahar Bunalımı**
11 Ağustos / 29 Ekim 1923

- 11 Ağustos 1923'ten 29 Ekim 1923'e kadar geçen süredir.

- II. TBMM'nin açılmasından, Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen sürede hükümet kurulamadı

I. TBMM'nin Özellikleri

👉 **Olağanüstüdür.**

Savaş zamanında kuruldu

👉 **Meclis kurucu meclistir.**

İstanbul Hükümetine karşı yeni bir devlet kurulmuştur.

Güçler birliği elindedir.

Yasama / Yürütme / TBMM'ye ait

Meclis Hükümeti Sistemi

Meclis Başkanı aynı zamanda başbakandır.

İlk Meclis başkanı Mustafa Kemal'dir.

İlk hükümet başkanı Fevzi Çakmak'tır.

Önerge Maddeleri

- Mutlak surette hükümet kurulmalıdır.

Anadolu'daki otorite boşluğu giderilmek istendi

- Geçici olarak bir hükümet başkanı tanımak ya da padişah vekili atamak uygun değildir.

Meclis devamlılığı amaçlandı

- Meclis'in üstünde (B.M.M.) hiç bir güç yoktur.

Osmanlı yok sayıldı.

- B.M.M. yasama, yürütme ve yargı, gücünü kendinde toplar.

Güçler birliği

18 Eylül 1920 İstiklal Mahkemeleri YARGI yetkisi

- B.M.M. üyelerinden hükümet oluşur.
B.M.M. başkanı hükümetin başıdır.

25 Nisan 1920'de 11 kişilik icra vekilleri heyeti (Bakanlar kurulu) oluştu.

Meclis Hükümeti sistemi /

Cumhuriyetin ilanı ile Kabine sistemine geçildi.

İlk çıkan kanun "Ağnam vergisi"

- Padişah-Halife baskı ve zordan kurtulunca, meclisin vereceği karar gereği durumunu belirlenir.

Meclis üstünlüğü vurgulandı

BÜYÜK MİLLET MECLİSİNE KARŞI AYAKLANMALAR

- İstanbul hükümeti İngilizlerinde gayreti ile B.M.M. çalışmalarını engellemeye çalıştı.

Bunun için;

- M. Kemal ve arkadaşları için gıyaben ölüm cezası verildi.
- Şeyhül İslâmdan Fetva alınarak Milli mücadeleye katılanların dinsiz oldukları ilan edildi.
- B.M.M.'nin haksız yere halktan asker ve malzeme topladığını buna karşı halkın ayaklanmasını teşvik etti.
- İtilaf devletleri ile yapılacak kesin bir barış antlaşmasına hız verdi.
- İstanbul hükümeti aldığı bu kararlar doğrultusunda 1919 yılından başlayarak ülkede ayaklanmalar çıkardı.
- 1920'de bu ayaklanmalar şiddetlendi.
- 1923 yılında bastırıldı.
- Ülkeye ve B.M.M. zarar veren bu ayaklanmalar sonunda binlerce insan öldü.

İstanbul Hükümetinin Çıkardığı Ayaklanmalar

Anzavur Ayaklanması 25 Ekim-30 Kasım 1919

- Damat Ferit Paşa Hükümeti tarafından Millî Mücadeleye karşı tertip edilmiş ayaklanmalardır.
- Bu ayaklanmalara İtilaf Devletleri de destek vermiştir.

Kuvay-ı İnzibatiye Ayaklanması

8 Mayıs-23 Mayıs 1920

- Kurtuluş Savaşı'nın başladığı günlerde Osmanlı Padişahının ve İngilizlerin kışkırtmaları ve teşviki ile Milli kuvvetleri yok etmek için hilafet ordusu adı ile kurulan Kuvay-ı İnzibatiye tarafından çıkarılan ayaklanmalardır.
- Bu ayaklanmalara İtilaf Devletleri de destek vermiştir.

Bu isyanlar Ethem ve Ali Fuat Paşa'ya bağlı birlikler tarafından bastırıldı.

İstanbul Hükümeti ve İngilizlerin Çıkardığı Ayaklanmalar

I. Düzce Ayaklanması 13 Nisan-31 Mayıs 1920

- Kurtuluş savaşı sırasında gerek İstanbul Hükümeti'nin ve gerekse İngilizlerin kışkırtması ile milli kuvvetlere karşı girişilen ayaklanmalardır.
- İstanbul hükümeti tarafından desteklenen Kuvay-ı İnzibatiye Kuvvetleri Düzce'de ayaklanma çıkarmışlardır.
- Asiler ilçenin dışında bulunan Müfreze Karargâhını basarak, Müfreze Kumandanını esir almışlardır.

**Ah ayrılık, bir tek seninle
ayrılmazdık.**

Cemal Süreya

II. Düzce Ayaklanması 8 Ağustos-23 Eylül 1920

- Birinci Düzce isyanından hemen sonra, milli kuvvetlerin Yozgat isyanını bastırmak için görevlendirilmesi üzerine, bu durumdan faydalanmak isteyen Abaza ve Çerkezler, ikinci defa Düzce ve Hendek dolaylarında ayaklanmışlardır.
- Bolu dağına gönderilen birlik, gece yarısı asiler tarafından pusuya düşürülmüş ve asiler birçok milli kuvvet subayını şehit etmişlerdir.

Pontus Ayaklanması Kasım 1918 – Şubat 1923

- Mondros'tan sonra işgaller başlamış, azınlıklar ise bu işgallerden cesaret bularak bulundukları bölgede isyan etmişlerdir.

Amaçları:

- ✓ Karadeniz Bölgesinde bir Rum, Doğu ve Güneydoğu illerinde ise bir Ermeni devleti kurmak olmuştur.
- ✓ Nurettin Paşa Rumların çıkardığı isyanları bastırırken Kâzım Karabekir Paşa ise 15. Kolordu kuvvetleriyle Ermeni isyanlarını bastırmıştır.

Ermeni Ayaklanması (28 Eylül 1920)

- 28 Eylül 1920'de düzenlenen karşı taarruzla Ermeni saldırıları sona erdi.
- Ermeniler, imzalanan Gümrü Antlaşması ile Anadolu'daki toprak taleplerinden vazgeçtiler.

Koçgiri Ayaklanması 6 Mart-17 Haziran 1921

- Damat Ferit Paşa ve İtilaf güçleri Millî Mücadele'yi engellemek ve boğazları ellerinde tutmak, boğazların güvenliğini sağlamak için Düzce, Yozgat Konya bölgelerinde ayaklanmalar çıkarmış; Cemil Çeto, Koçgiri ve Millî Aşireti isyanlarına destek vermişlerdir.
- Kuvay-ı Millîye birlikleri bu ayaklanmaları bastırmıştır.

Cemil Çeto Ayaklanması (20 Mayıs-7 Haziran 1920)

- Kurtuluş Savaşı sırasında Fransız ve İngilizlerden yardım alarak Bahtiyar Aşireti Reisi tarafından çıkarılan ayaklanmadır.
- Bahtiyar Aşireti Reisi olan Cemil Çeto, Kürt Teali Cemiyeti prensiplerine uygun olarak İngilizlerden yardım almış ve Doğu'da bir Kürdistan Devleti kurmak için ayaklanmıştır.
- Milli kuvvetler Cemil Çeto kuvvetlerinin kısa zamanda dağıtmış ve kendisi ile oğlu birlikte yakalanarak idam edilmiştir.

Demirci Mehmet Efe Ayaklanması 1 Aralık-30 Aralık 1920

- İlk önceleri Kuvay-ı Millîyeci olup da sonradan İtilaf Devletleri'nin tahrikiyle ayaklanmışlardır.
- Düzenli ordu kurulduktan sonra bu çete reisleri disipline edilmiş birliklere katılmak istememiş, bulundukları bölgede düzenli orduya karşı isyan etmişlerdir.
- Ethem ve Demirci Mehmet Efe isyanları İsmet Paşa'ya bağlı Batı Cephesi kuvvetlerince bastırılmıştır.

Ethem Ayaklanması 27 Aralık 1920-23 Ocak 1921

- Yunanlıların İzmir'i işgalinden sonra, Çerkez Ethem topladığı kuvvetlerle Salihli Cephesi'ni kurmuş ve kendini de cephe komutanı ilan etmişti.
- Kuvay-i Seyyare adıyla anılan süvari birlikleri, yalnız istilacı düşmana karşı değil, Anzavur'un ezilmesinde, Düzce, Adapazarı ve Yozgat ayaklanmalarının bastırılmasında yararlılık gösterdi.

Konya Ayaklanması 2 Ekim 1920-22 Kasım 1920

- Kurtuluş savaşı yıllarında Konya'nın bir süre isyancıların elinde kalmasına neden olan ayaklanmadır.
- 1919'daki Bozkır Ayaklanmalarının elebaşlarından olan Delibaş Mehmed, Ankara Hükümeti'ni tanımadığını ilan

ederek çoğu asker kaçağı 500 kadar silahlı kişiyle Konya'nın Çumra nahiyelerini bastı; nahiye müdürünü tutukladı ve Konya ile haberleşmeyi kesti (2 Ekim 1920).

- Ayaklanma kısa sürede Koçhisar, Karapınar, Karaman, Akşehir ve Alanya'ya kadar yayıldı.
- Ayaklanmayı haber alan Ankara Hükümeti Dâhiliye Vekili Miralay Refet Bey'i (Bele) ayaklanmayı bastırmakla görevlendirdi.
- Demirci Mehmet Efe ve Yarbey Osman Bey'e bağlı birliklerinde bastırma harekâtına katılmasıyla ayaklanmacıların gücü iyice kırıldı.
- Demirci Mehmet Efenin bastırma harekâtının son noktası olan Isparta'ya girmesiyle 22 Kasım 1920'de Konya ayaklanması tümüyle sona erdi.

Yozgat Ayaklanması 15 Mayıs-27 Ağustos 1920

- Kurtuluş Savaşı sırasında Hürriyet ve İtilaf Fırkası reisi Çapanoğlu Edip ve Celal tarafından Yozgat ve yöresinde çıkarılan ayaklanmadır.
- Çapanoğlu Edip ve Celal kardeşlerin kışkırtması ile Yozgat yöresinde, Ankara Hükümeti'ne karşı başlatılan ayaklanma iki ayrı dönemde olmuştur.
- İlk ayaklanma Yıldızeli'nde Erzurumlu Hüseyin Nazım ve Kara Mustafa'nın elebaşılığında çıkarılmıştır.
- Milli Kuvvetler ayaklanmayı 30 Aralıkta bastırdı.

II. Yozgat Ayaklanması 5 Eylül-30 Aralık 1920

- İkinci isyan ise avukat Zileli Ali, Bucak Müdürü Naci ve arkadaşları tarafından çıkarılmıştır.
- Kısa sürede yaygın bir duruma gelen ayaklanma Yozgat'a da yayılmıştır.
- Çerkez Ethem, kuvvetleri ile birlikte Yozgat'a girmiş, elebaşlarından birçoğunu idam ederek ayaklanmaya son vermiştir.

Millî Aşireti Ayaklanması**1 Haziran-8 Eylül 1920**

- Kurtuluş Savaşı sırasında İngilizler ve Fransızların kışkırtması üzerine Urfa'da Milli Aşiret tarafından çıkarılan ayaklanmadır.
- Milli Aşiret'in reisi İsmail ile birlikte Halil, Bahur, Abdurrahman ve Mahmut adlı elebaşları, Doğu'da bir Kürdistan Devleti kurmak düşüncesi ile ayaklanmışlardır (24 Ağustos 1920).
- Büyük bir kuvvetle harekete geçen asiler, Viranşehir'i aldıktan sonra Karakeçi Aşireti'ne mensup olanları öldürmüşler, fakat daha sonra yapılan çatışmada, büyük çoğunluğu ortadan kaldırılmıştır.

BMM'nin Ayaklanmalara Karşı Aldığı Önlemler**Büyük Millet Meclisi Karşı Fetva**

- Damat Ferit Hükümetinin fetvalarına karşı Ankara Müftüsü Rifat Hoca'dan (Börekçi) 16 Nisan 1920'de Millî Mücadeleyi destekleyen bir fetva alınarak camilerde okutuldu. Böylelikle halk bu konuda bilinçlendirildi.

Hıyanet-i Vataniye Kanunu (29 Nisan 1920)

- Asayişin sağlanması için 29 Nisan 1920'de Hıyanet-i Vataniye Kanunu Meclisten çıkarılarak Damat Ferit hain ilan edildi ve vatandaşlıktan çıkarıldı.
- Bunun yanında Büyük Millet Meclisine karşı çıkanlar ve ayaklananların vatan haini sayılarak idam cezasına çarptırılacakları halka bildirildi.

Gökyüzü Şarkılar gibi temiz.**Attila İlhan****Hâkimiyet-i Millîye Gazetesi**

- Halkın aydınlanması için Ankara'da Hâkimiyet-i Millîye gazetesi çıkartılarak halk gelişmelerden haberdar edildi.

Anadolu Ajansının kuruluşu 6 Nisan 1920

- Millî Mücadele tarihinde önemli bir yere sahiptir. Millî Mücadele'yi desteklemek ve Türk milletini bilinçlendirmek için gazete çıkarılması yeterli olmadı.
- Bu gazetelerin ihtiyaç duyduğu haber ve malzemelerin, kaynağından alınması gerekiyordu. Ayrıca bağımsızlık için verilen mücadelenin haklılığı dünya kamuoyuna anlatılmalıydı.
- Bu amaç doğrultusunda vakit kaybedilmeden çalışmalara başlandı ve 6 Nisan 1920'de "Anadolu Ajansı" kuruldu.

İstiklal Mahkemelerinin kurulması 11 Eylül 1920

- Büyük Millet Meclisi isyancıların, yağmacıların, casusların ve asker kaçaklarının yargılanması için 11 Eylül 1920'de İstiklal Mahkemelerinin kuruldu.

SAN REMO KONFERANSI 24 Nisan 1920

- 18-26 Nisan 1920 tarihinde San Remo Konferansı'na katılan İtilaf Devletleri, hazırladıkları barış antlaşmasının taslağını Osmanlıya kabul ettirmek için bir temsilci istedi.
- Konferansa Tevfik Paşa başkanlığında bir heyet gönderildi.
- Paris'e giden Türk Heyeti 11 Mayıs 1920'de kendilerine sunulan barış şartlarını "Antlaşma şartlarının bağımsız bir devlet anlayışıyla bağdaştırılması mümkün değildir." diyerek kabul etmedi.

☞ **24 Nisan 1920 Sen Remo Konf→ İtilaf Devletleri Sevr'in taslağını hazırladılar.**

SEVR ANTLAŞMASI (10 Ağustos 1920)

- ❑ Ankara'da B.M.M. kurulup çalışmalara başlamıştır.
- ❑ BMM, İstanbul Hükümetini tanımadığını bildirdi. Bunun üzerine İtilaf Devletleri bir an önce İstanbul Hükümeti ile bir barış antlaşması imzalayıp toprak paylaşımını gerçekleştirmek istedi.

İtilaf Devletleri anlaşmayla...

- Boğazların kesin durumunu belirlemek
- İzmir'in Yunanlılara bırakılması ile ortaya çıkan İtalyan Yunan anlaşmazlığını gidermek
- Artan Türk halkının tepkisini azaltmak
- BMM'ye karşı İstanbul Hükümetini kendi çıkarları için kullanmak istediler.

Bu amaçla;

- ✓ 18-24 Nisan'da San-Remo'da İngiliz, Fransız ve İtalyan temsilcileri bir metin üzerinde anlaştılar. Mayıs ayında Osmanlı temsilcisine durumu bildirdiler.
- ✓ Paris konferansında (17 Haziran 1920) Damat Ferit Türk tarafının isteklerini bildirdi ise de, San-Remo kararlarının değişmeyeceği ve 27 Temmuz 1920'ye kadar anlaşmayı imzalamaları istendi.
- ✓ Padişah Meclis-i Mebusan'a en son iş olarak Sevr antlaşmasını kabul ettirdi ve 10 Ağustos 1920 de antlaşma imzalandı.

☞ **Ölü doğan uygulanamayan antlaşmadır.**

- ❑ İmzalandığı sırada Meclisi Mebusan kapatılmıştı. Halkın onayına sunulmadı. Hukuken geçersizdir.
- ❑ TBMM anlaşmayı kabul etmedi
- ❑ İmzalayanları vatan haini kabul etti.

MİLLÎ MÜCADELEDE DOĞU VE GÜNEY CEPHELERİ

Kurtuluş Savaşında Cepheleler

- ❑ Dünya savaşında pek çok cephede savaşan Osmanlı Devleti Mondros Ateşkesi ile savaştan çekilince ülkenin her bölgesinde düşman işgali görülmeye başladı.
- ❑ Yer yer işgallere karşı direnişler kendini gösterdi. Düzenli ordu kuruluncaya kadar Anadolu'da mücadele Kuvay-ı Milliye birlikleri tarafından yürütüldü.

DOĞU CEPHESİ

Nedenleri:

- ❑ Doğu Anadolu'da Wilson ilkelerine bağlı olarak bir Ermeni devletinin kuruluşunu gerçekleştirmektir.
- ❑ Mondros Ateşkes Anlaşmasının 24. Maddesine bağlı olarak bölgenin kendilerine ait olduğunu söyleyen Ermenilerin halka zulüm yapmaları.

☞ **Kazım Karabekir → Ermenilere karşı yapıldı.**

TBMM'nin ilk askeri zaferidir.

Not:

- ❑ Ermeniler Tanzimat Fermanı ile diğer azınlıkları gibi haklar elde etmiş,
- ❑ Islahat Fermanı ile kilise ve okul açmışlar
- ❑ Berlin Anlaşması ile Rusya ve İngiltere desteği almışlar
- ❑ Dünya savaşı ile Ruslara Kafkas Cephesinde yardım etmişlerdir.

- ❑ Sovyet Devrimi ile Gürcistan ve Ermenistan devletleri kuruldu.
- ❑ Sevr Antlaşması ile Ermeniler devlet kurmaya kalkışınca 1920'de Kazım Karabekir Ermeniler üzerine yürüdü ve Ermeniler barış isterler.

Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920)

Buna göre;

- ❑ Kars ve dolayları B.M.M.'ne bırakılır.
- ❑ Ermeniler Sevr barış antlaşmasına geçersiz saydılar.
- ❑ Bu antlaşma ile Ermeni sorunu çözüldü. Doğu güvenliği sağlandı.
- ❑ Buradaki birlik, araç ve gereç batıya kaydırıldı.
- ❑ Halkın B.M.M.'ye olan güveni artar. Gümrü antlaşması ile B.M.M. ilk kez tanınır.
- ❑ Erivan bölgesinde Sovyet Ermeni Cumhuriyeti kuruldu.
- ❑ Gümrü Antlaşması, doğu sınırının belirlenmesine katkıda bulundu.
- ❑ Sovyet Rusya ile yapılan 16 Mart 1921 tarihli Moskova ve 13 Ekim 1921 tarihli Kars antlaşmalarıyla Gümrü Antlaşması teyit edildi.

☞ **Ermeniler, Sevr'deki taleplerinden vazgeçtiler**

TBMM'yi tanıyan ilk devlettir.

TBMM'nin ilk siyasi zaferidir.

Mükemmeli yakalamaya uğraş, o zaman başarı zaten seni kovalar.

AAMİR KHAN

GÜNEY CEPHESİ

- ❑ Mondros Ateşkes Antlaşmasının uygulanması sırasında Güney Cephesi oluştu.
- ❑ Bu cephede Fransız ve Ermenilerle mücadele edildi.
- ❑ Burada verilen mücadeleler Sakarya Savaşı sonunda Fransızlarla yapılan Ankara Antlaşması ile sona erdi.
- ❑ Suriye sınırı bugünkü Hatay dışında belirlendi.

☞ **Mücahitler → Şahin Bey, Sütçü İmam**

☞ **Unvanlar Sırasıyla;**

Baklava / dondurma / kebab / kavurma

1921 – GAZİANTEP (Baklava)

1973 – KAHRAMANMARAŞ (Dondurma)

1984 – ŞANLIURFA (Kebab)

2016 – KAHRAMANKAZAN (Kavurma)

☞ **İstiklal Madalyası Sırasıyla;**

İ-M-AN-UR

1924 İnebolu (İlk İlçe)

1925 MARAŞ (İlk İl)

2008 ANTEP

2016 URFA (Son İl)

**Bir yolcu hüznüyle geçiyor
ömrümüz.**

Ahmet Telli

BATI CEPHESİ

Düzenli Ordular Kuruluyor...

☞ 24 / 25 Haziran 1920 BATI CEPHESİ KUMANDANLIĞI / A.FUAT CEBESÖY

☞ 1 Temmuz 1920 SUBAY YETİŞTİRME MERKEZLERİ açıldı (Sakarya Meydan Muharebesi sonrası Subay yetiştirme kursları açıldı)

☞ 8 Kasım 1920 Düzenli Orduların kurulmasına karar verildi.

☞ 9 Kasım 1920 BATI CEPHESİ ikiye ayrıldı.

BATI : İSMET PAŞA
GÜNEY: REFET PAŞA

☞ 9 Aralık 1920 DÜZENLİ ORDULAR kuruldu
(Merkez Ordusu)

☞ Merkezi AMASYA

☞ Komutanlığına NURETTİN PAŞA verildi

Not:

- ☐ Fevzi Paşa Millî Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı görevlerine atandı.
- ☐ Batı Cephesi Kumandanlığından alınan Ali Fuat Cebesoy ise Moskova Büyükelçisi olarak Rusya'ya gönderildi.

I. İnönü Muharebesi
(6-10 Ocak 1921)

Nedenleri:

- ☐ Çerkez Ethem'in ayaklanmasından Yunanlıların yararlanmak istemeleri,
- ☐ Yunanlıların Ankara'yı almak ve B.M.M.'ni dağıtmak istemeleri,
- ☐ Türk ordusunun toparlanma ve yeniden teşkilatlanmasının engellenmesi isteği,

- ☐ Daha önce İzmir ve Bursa'yı ele geçiren Yunanlıların Eskişehir'i de alarak Anadolu'da önemli bir stratejik noktayı ele geçirmek istemeleri

Yunanlılar 6 Ocak 1921'de saldırıya geçtiler.

- ☐ 6 Ocak'ta başlayan Yunan ileri harekâtı 10 Ocak'ta duruldu.

Sonuçları:

Moskova Antlaşması

İstiklal Marşının Kabulü

Londra Konferansı

Afganistan'la Dostluk Antlaşması

Teşkilat-ı Esasiye

☞ İsmet İnönü generalliğe yükseldi.

- ☐ Halkın savaşma gücü ve B.M.M. desteği arttı.
- ☐ Yunanlılar ilk kez Anadolu'da düzenli bir ordu ile karşılaştı ve yenildiler.
- ☐ Kuvva-i Seyyare'nin kaldırılması ve düzenli ordunun kuruluşu kesinleşti.
- ☐ Askere alma işleri hızlandı.
- ☐ Düşman kuvvetler arasında görüş farkları belirdi.

Moskova Antlaşması (16 Mart 1921)

- ☐ Boğazlarda, İtilaf Devletleri Sovyet Rusya için tehdit oluşturmaktaydı.
- ☐ Sovyet Rusya, TBMM'nin İtilaf Devletleri ile yakınlaşmasını istemiyordu.

Başarı başkalarının geçirdiği tecrübelerden yararlanmaktır.

Vehbi Koç

Antlaşmaya göre...

- Taraflardan birinin tanımadığını diğeri tanımayacak
- Çarlık Rusya'sı döneminde yapılan antlaşmalar geçersiz kabul edilecek
- Sovyet Rusya, TBMM'ye askeri ve ekonomik yardım yapacak
- Ardahan, Artvin, TBMM'ye
- Batum Gürcistan'a bırakıldı

SOVYET RUSYA,

TBMM'yi tanıyan

Misak-ı Milli'yi tanıyan

Kapitülasyonları kaldıran (Lozan'dan Önce)

Sevr'i Kabul etmeyen

İLK AVRUPA DEVLETİ**BATUM**, Misak-ı Milli'den verilen **İLK TAVİZ****DOĞU SINIRIMIZ**, Moskova Antlaşması ile **kesinleşmedi****İstiklal Marşı'nın Kabulü**
12 Mart 1921**Yazılması fikri İSMET İNÖNÜ****İstiklal Marşı →KAHRAMAN ORDUMUZA****Maarif Nâzırı → Hamdullah Suphi / 500 TL / 724 Şiir**

Kendisine yarışmaya katılma sebebi sorulduğunda **"MİLLÎ MARŞ PARA İLE YAZILMAZ"** cevabını verdi. Ödül almama şartıyla yarışmaya katıldı.

Mehmet Akif, para ödülünü→DARÜ'L MESAI

Darülmesai, fakir kadın ve çocukları meslek sahibi yapmak için kurulmuştur

İstiklal Marşımızın ilk bestecisi
ALİ RIFAT ÇAĞATAY 1924**İstiklal Marşımızın GÜNÜMÜZ**
BESTECİSİ
OSMAN ZEKİ ÜNGÖR 1930**Teşkilat-ı Esasiye 20 Ocak 1921****23 Maddelik bir anayasadır**

- "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir."
- Yasama ve yürütme, TBMM'ye aittir.
- **Türkiye Devleti**, TBMM tarafından yönetilir, hükümeti TBMM hükümeti adını taşır
- **Meclis**, Vilayetlerden oluşan VEKİLLER'den oluşur
- **İcra Vekilleri Heyeti**, kendi içinden bir başkan seçer. Seçilen Meclis Başkanı, aynı zamanda hükümetinde başkanıdır.
- **Meclis**, doğrudan bakanları kendi seçer
- **Din ve Şariat işleri** doğrudan TBMM'ye aittir.
- **Meclis üyeleri** iki yıllığına seçilir
- **Seçimler çift dereceli seçim** sistemine göre yapılacak
- **Savaş ve Barışa** TBMM karar verir.

Özledim diyorsun mektubunda.
Sadece kuru bir özledim mi yazdı
yanık yüreğin.

Şems Tebrizi

1921 Anayasa'sının özellikleri

- ☞ Kişi hak ve hürriyetlerine yer vermez
- Laik değildir.
- Güçler birliğine dayanır
- Meclis hükümeti sistemi benimsenir
- Ulus Egemenliğine önem verir
- Ulusal Bağımsızlığa öncelik vermiştir.

1921 Anayasa'sı Değişiklikleri

- ☞ Rejimin adı CUMHURİYET
- Devletin dini İSLAM
- Devletin resmi dili TÜRKÇE
- Meclis Hükümeti sisteminden KABİNE SİSTEMİNE geçildi
- Cumhurbaşkanı MECLİS İÇİNDEN 4 yıllığına seçilir

Londra Konferansı
23 Şubat- 12 Mart 1921

- ☞ Katılan Devletler:
İNGİLTERE / FRANSA / İTALYA / OSMANLI
- ☞ Osmanlıyı temsilen iki hükümet katıldı
- TEVFİK PAŞA HÜKÜMETİ (İstanbul)
- BEKİR SAMİ BEY HÜKÜMETİ (Ankara)
- ☞ TBMM, İtilaf Devletleri tarafından resmen tanındı
- ☞ Misak-ı Milli ilk kez uluslararası alanda anlatıldı

☐ TBMM,

- Misak-ı Milli ve Mustafa Kemal adını dünya kamuoyuna duyurmak
- Barışçı olduğunu ispatlamak için katıldı.

☐ İtilaf Devletleri,

- Her iki hükümeti birbirine düşürüp Sevr'i onaylatmak istedi

- ☐ Bekir Sami Bey, konferansta eşitliğe uymayan antlaşmalar imzaladı.

- ☐ TBMM, Bekir Sami Bey'i görevden alarak yerine Lozan Antlaşmasına kadar... YUSUF KEMAL TENGİRŞENK'i Dışişleri Bakanı olarak atadı.

Afgan Dostluk Antlaşması 1 Mart 1921

☞ TBMM'yi tanıyan İLK MÜSLÜMAN DEVLET

- ☐ Moskova'da bulunan TBMM ve Afgan temsilcileri arasında imzalandı
- ☐ Emperyalizme karşı devletler birlikte hareket edilecekti
- ☐ Afganistan'a kültürel bağları kuvvetlendirmek için öğretmen ve subay gönderildi

II. İnönü Muharebesi
23 Mart-1 Nisan 1921

- ☐ Yunanlılar, **KOÇGİRİ** ve **PONTUS** ayaklanmalarından yararlanmak istediler.
- ☐ Yunanlılar gene aynı amaç içindeydiler
- ☐ II. İnönü'nün merkezi **METRİSTEPE**
- ☐ İnönü savaşının geçtiği, İsmet Paşa'nın İnönü soyadını hak ettiği tepe **İNTİKAMTEPE**

Muharebe sonucunda

☞ TBMM'ye olan güven arttı.

☞ İtalya ve Fransa, Anadolu'dan çekilmeye başladılar

☞ TÜRK JANDARK **NEZAHAT HANIM (BAYSEL)**

İnönü savaşlarında 70.Piyade Alayının içinde 12 yaşında İngilizlere karşı savaştı.

- ☐ Mustafa Kemal, II. İnönü Muharebesi sonrası İsmet Paşa'ya çektiği telgrafta;

“Siz orada yalnız düşmanı değil milletin makûs talihine de yendiniz” demiştir.

Aslıhanlar / Dumlupınar
8 - 15 Nisan 1921

- ☐ Yunanlılar, II. İnönü Muharebesi sonrası **Bursa**'ya çekildi. Bir kısmı Afyon'da kaldı.

☞ Refet Bele → Afyondaki Yunan kuvvetlerine saldırdı

Başarısızlık / Batı Cephesi Birleşti

Batı Cephesi → İsmet Paşa

- ☐ Başarılı olamadı, görevden alındı. Batı cephesi birleştirildi. **3 Mayıs 1921**
- ☐ Batı Cephesi **İSMET PAŞA**'nın kontrolüne verildi.
- ☐ Bu cephede alınan yenilgi ordunun henüz taarruz gücüne ulaşmadığının göstergesidir.

**Ne kalana git ne gidene kal derim.
Kalacak olan yerini gidecek olan yolunu bilir.**

Anonim

ESKİŞEHİR KÜTAHYA SAVAŞLARI
10-24 TEMMUZ 1921

☞ İsmet Paşa'nın düzenli orduların başında bulunduğu muharebeler

I.İNÖNÜ MUHAREBESİ

II. İNÖNÜ MUHAREBESİ

ESKİŞEHİR-KÜTAHYA MUHAREBESİ

☞ Muharebe merkezi **KARACAHİSAR**

- ☐ Yunan ordularının amacı aynı...
- ☐ Yunan ordusu Afyon, Kütahya ve Eskişehir'i ele geçirdi

☞ **Düzenli Orduların tek yenilgisidir.**

☞ **İTALYA ve FRANSA**, Anadolu'dan çekilme kararını durdurdu

- ☐ TBMM'nin **KAYSERİ**'ye taşınması gündeme geldi

- ☐ **Mustafa Kemal**, *daha fazla kaybı önlemek için* orduyu Sakarya nehrinin doğusuna çekti

☞ TBMM, 5 Ağustos 1921'de **BAŞKOMUTANLIK YASASI**'nı çıkardı

- ☐ Mustafa Kemal, orduların başına geçti.
- ☐ Amasya Tamimi'nden sonra askerlik görevini bırakmıştı
- ☐ Daha hızlı hareket etme amacını taşıdı
- ☐ Bu yetki **3 aylığına** verilmiştir.

- ❑ **CUMHURİYET'İN İLANI** sonrası bu yetki **sona erdi**

👉 **TEKÂLİFİ MİLLİYE EMİRLERİ**
7 – 8 Ağustos 1921

- ❑ Ulusal Bağımsızlık için halktan destek istendi

👉 **MAARRİF KONGRESİ**
15 / 21 Temmuz 1921

- ❑ Ankara Darülmualimin Konferans Salonunda (Erkek Öğretmen)
- ❑ İleride uygulanacak eğitim modellerinin tartışıldığı
- ❑ Açılış konuşmasını **Mustafa Kemal'in**, kapanış konuşmasını **Hamdullah Suphi Bey'in** yaptığı
- ❑ Okul ve öğretmenlerin durumları tartışıldı ve problemlere çözümler arandı.

Sakarya Meydan Savaşı **23 Ağustos-13 Eylül 1921**

👉 **Ya istiklal ya ölüm →savaşın parolası**

Nedenleri:

- Türk ordusunun önemli yerleri kaybetmesi ve ordusunun Sakarya'nın doğusunda beklemesi,
- Yunanlıların Türk ordusuna son darbeyi vurmak istemesi,
- Ankara'yı alma, Sevr'i kabul ettirme, Pontuslara yardım, Batılı devletlerin desteğini sürdürmeyi Yunanlıların istemesi

SAKARYA MELHAME-İ KÜBRASI

Büyük ve Kanlı Sakarya Savaşı

Mustafa Kemal, bu muharebe için Nutuk'ta (Büyük ve Kanlı Sakarya Savaşı) adını kullandı.

👉 **Topyekûn savaş**
Subaylar savaşı

- ❑ “Hattı müdafaa yoktur sathı müdafaa vardır. O sath bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanı ile sulanmadığı sürece terk olunamaz”

Mustafa Kemal, Sakarya Muharebesi için söyledi

👉 **Duatepe / Kartaltepe / Beylikköprü**

“Sakarya’da en şiddetli çarpışmaların yaşandığı yerler”

- ❑ Mustafa Kemal bu muharebede atından düşüp kaburgasını kırdı

Sonuçları

- Halkın morali ve B.M.M'ne olan güveni arttı.
- Yunanlılara itilaf devletlerinin güveni sarsıldı.
- İtilaf devletleri arası anlaşmazlıklar arttı.

👉 Gazilik ve Mareşallik ünvanları → M. Kemal (19 Eylül 1921).

👉 **Ukrayna → Dostluk Antlaşması**
2 Ocak 1922

👉 **İtalyanlar → Anadolu'dan çekildiler**

👉 **Son Savunma Savaşı**

1683 Viyana'dan başlayan geri çekilme durdu.

- ❑ UÇAK kullandı → Türkler ve Yunanlılar
- ❑ Milli mücadelede en fazla şehit verdiğimiz savaş
Şehit sayısı 25.000

KARS ANTLAŞMASI 13 EKİM 1921

- ❑ Antlaşmayı TBMM adına KAZIM KARABEKİR imzaladı

☞ TBMM / Azerbaycan - Gürcistan - Ermenistan

☞ Doğu sınırimız (Kafkas) kesinleşti

BATUM → Gürcistan'a / ilk taviz

NAHÇIVAN → Azerbaycan'a bırakıldı

ANKARA ANTLAŞMASI 20 EKİM 1921

- ❑ Antlaşmayı TBMM adına

YUSUF KEMAL TENGİRŞENK imzaladı

☞ HATAY(Antakya) ve İSKENDERUN Fransa mandasıydı. Suriye'ye (özerk koşulu ile) verildi. İkinci tavizdir.

☞ 1939 → Hatay geri alındı

1939'da Doğu sınırı kesinleşti

- ❑ Böylelikle Güney Cephesi kapanmış oldu.
- ❑ Burada bulunan mevcut Türk birlikleri Batı Cephesi'ne sevk edildi.

Odunu fazla incitirsen kıymık olur sana batar.

Anonim

BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBELERİ 26 AĞUSTOS-9 EYLÜL 1922

- ❑ Savaş Öncesi Mustafa Kemal'in yetkileri 4.kez uzatıldı / Savaş sonrası süresiz olarak uzatıldı

☞ KOCATEPE → taarruz başladı

Mustafa Kemal ve İsmet Paşa'nın şafak vakti sabah 5'te Türk ordusunun taarruzunu başlattıkları tepe

☞ Tınaztepe / Belentepe / Çiğiltepe

Sabah 5'te başlayan saldırılar sonrasında gibi önemli mevziler ele geçirildi

- ❑ Bu savaşta, Kocatepe, Anıttepe, Dumlupınar, Aslıhanlar mücadeleleri Mohaç'tan sonraki en önemli imha hareketidir.

☞ İYONYA HÜKÜMETİ → Yunanlılar

Yunanlılar Batı Anadolu'yu bölmek için İzmir'de kurduğunu açıkladı.

- ❑ Türk Ordusunun amacı "DÜŞMANI YURTTAN ATMAK"

☞ Akşehir → Karargâh Merkezi

Sakarya ile Büyük Taarruz arası karargâh merkezi olarak kullanıldı

☞ RUM SINDIĞI

Mustafa Kemal'in Büyük Taarruz için kullandığı ifade

ÇİĞİLTEPE OLAYI

Ziya Paşa'nın oğlu Albay Reşat'ın Mustafa Kemal'e söz verdiği Yunan kuvvetlerinin elinde olan ÇİĞİLTEPE'yi 30 dakikada alamaması sonrası üzüntüsünden intihar etmesidir. İntiharından 45 dakika sonra Çiğiltepe Yunanlılardan alındı

- ❑ "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri! 1 Eylül 1922
- ❑ 2 Eylül UŞAK
- 3 Eylül **ÖDEMiŞ**
- 4 Eylül TİRE
- 5 EYLÜL NAZILLI
- 7 EYLÜL AYDIN
- 8 EYLÜL MANİSA
- 9 EYLÜL İZMİR
- 11 EYLÜL BURSA

MAREŞAL →Fevzi Paşa'ya unvan

- ❑ 1926'da Büyük Taarruz, **Zafer Bayramı** olarak kutlanması kanunu kabul edildi.

Türk Tarihinin Meydan Savaşları...

- 1071 MALAZGİRT MEYDAN SAVAŞI
- 1526 MOHAÇ MEYDAN SAVAŞI
- 1596 HAÇOVA MEYDAN SAVAŞI
- 1921 SAKARYA MEYDAN SAVAŞI
- 1922 BAŞKOMUTANLIK MEYDAN SAVAŞI

Mudanya Ateşkes Anlaşması 11 Ekim 1922

Mütareke Temsilcileri

İSMET İNÖNÜ

ASIM GÜNDÜZ

TEVFİK BİYİKLİOĞLU

Maddeler

- Türk – Yunan Kuvvetleri Çatışması sona erecek
- Yunan Kuvvetleri 15 gün içerisinde **Meriç Nehrine kadar Doğu Trakya'yı İtilaf Devletlerine teslim edecek**

- Türk – Yunan Çatışması engellenmeye çalışıldı

- **Doğu Trakya'yı, İtilaf Devletleri 30 gün içerisinde Türk Kuvvetlerine teslim edecek**

- **Doğu Trakya'yı REFET BELE teslim aldı.**

- Barış Antlaşması sonrası **İstanbul bir hafta içerisinde boşaltılacak**

- **İngilizler, 2 Ekim 1923'te İstanbul'u tamamen boşatıldı.**

- Doğu Trakya TBMM'nin Jandarma Kuvvetleri tarafından sadece 8000 kişilik bir kuvvetle güvenlik amaçlı korunacak

- **İstanbul, Boğazlar ve çevresi TBMM, Hükümetine bırakılacak**

Osmanlı **RESMEN** sona erdi.

Teslim kararının ardından İstanbul'a ilk giren kişi **REFET BELE** (19 Ekim 1922)

- Barış Antlaşmasına kadar Türk Kuvvetleri Çanakkale ve İzmit Yarımadasında belirlenen çizgiyi geçmeyecek
- İtilaf Devletleri barış antlaşmasına kadar İstanbul'da kuvvet bulunduracak

☞ **ARNOLD TOYNBEE**

Mudanya için "Kemalistlerin baskısı altında İtilaf Devletlerinin teslimiyetleri" ifadesini kullandı

LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

I.Tur: 20 Kasım 1922 / 4 Şubat 1923

II. Tur: 23 Nisan 1923 / 24 Temmuz 1923

☞ **I.TBMM görüşmeleri yaptı ve imzaladı**

II. TBMM onayladı → 23 Ağustos 1923

- ❑ Ek maddeler hariç **143 Maddeden** oluşur.
- ❑ Lozan, **6 Haziran 1924**'te yürürlüğe girdi.
- ❑ Lozan, *İsviçre'de* **RUMİNE SARAYI**'nda imzalandı.

☞ **Lozan'a gönderilen heyet:**

Dış İşleri Bakanı: İSMET İNÖNÜ

RIZA NUR - HASAN SAKA

Kimseyi kırmadık, kırılan biziz. Bizi baharda gelen kışlar incitti.

Anonim

Katılan Devletler...

TÜRKİYE	JAPONYA
İNGİLTERE	ROMANYA
FRANSA	YUGOSLAVYA
İTALYA	BELÇİKA
YUNANİSTAN	PORTEKİZ

Boğazlarla ilgili Katılanlar...

SOVYET RUSYA
GÜRCİSTAN
UKRAYNA
BULGARİSTAN → Trakya Sınırı ile görüşmelere katıldı

☞ **ABD → gözlemci / doğrudan katılmadı**

Taviz verilmeyen konular...

Kapitülasyonlar / Ermeni meselesi / Bağımsızlık
Ordunun sınırlandırılması

- ❑ I. Tur'da Antlaşma Sağlanamadı

Musul, azınlıklar, savaş tazminatı boğazlar gibi maddeler nedeniyle antlaşma sağlanamadı

- ❑ **"Çok ıstırap çektik, çok kan döktük, bütün medeni milletler gibi istiklal istiyoruz."** İSMET İNÖNÜ

- ❑ 4 Şubat 1923' TÜRKİYE konferansı terk etti.

Lozan arası → İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat 1923

Lozan'a ara verildiği sırada yapıldı.

Devletin Ekonomik politikalarını belirlemek için

❑ 15 Ocak 1923 Zübeyde Hanım vefat etti.

Langaza / Karşıyaka

Maddeler

Doğu Sınırı

☞ Kars Antlaşması 13 Ekim 1921

Kars, Ardahan Türkiye'ye;
Batum, Gürcistan'a

Güney sınırı

☞ Türkiye / İngiltere Musul Konusunda anlaşamadı

☞ Hatay → Sınırımız dışında

Ankara Antlaşması 20 Ekim 1921 esas alındı

Trakya sınırı

☞ Meriç Nehri sınır

Doğu Trakya Türkiye'ye

Batı Trakya Yunanistan'a

- 29 Eylül 1913 İstanbul Antlaşması
- Ekim 1922 Mudanya Mütarekesi esas alındı
- Halk oylaması yapılmadı, Misak-ı Milliye aykırı çözüldü

Ege Adaları

☞ Sakız, Sisam, Semadirek, limni, Midilli, Ahikerya Yunanistan'a bırakıldı.

☞ Gökçeada (İmroz) / Bozcaada (Taşoz) → Türkiye'ye bırakıldı.

Kıbrıs

☞ İngiltere'ye bırakıldı.

- 1878'de İngiltere'ye bırakılmıştı
- 1914'te İngiltere ilhak etti
- LOZAN' da aynı durum kabul edildi.

Rodos, 12 Ada ve Meis Adaları

☞ İtalya'ya bırakıldı.

- 15 Ekim 1912 Uşi antlaşması ile geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştı.
- II. Dünya Savaşı sonrasında
- 1947 PARİS ANTLAŞMASIYLA Yunanistan'a bırakıldı.

İstanbul

☞ En uzun işgal altında kalan şehir
13 Kasım 1918 / 6 Ekim 1923

- İngiliz General Harrington **ARABIC** adlı gemiyle İstanbul'u terk etti.

Dış Borçlar

Borçlar konusunda en fazla sorun yaşadığımız devlet **FRANSA**

- Misak-ı Milli Sınırları içinde kalan yerler için kendi payımıza düşeni **Türk Lirası** ve **Fransız Frangı** olarak **1954'e** kadar taksitler halinde ödedik.

Duyun-u Umumiye

☞ Tamamen kaldırıldı.

- Ekonomik ve siyasi bağımsızlık **sağlandı**.
- Misak-ı Milliye uygun olarak **çözüldü**
- **MİLLİYETÇİLİK** ilkesi ilgilidir.

Azınlıklar

☞ İç Mesele olarak görüldü.

- Bütün Vatandaşlar **Türk Vatandaşı** olarak görüldü
- Misak-ı Milliye uygun olarak **çözüldü**

Mübadele

☞ Diğer adı **ETABLİ MESELESİ**

- Batı Trakya'daki Türkler ile İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'daki Rumlar Hariç...

“Yunanistan'daki Türkler ve Türkiye'deki Rumlar karşılıklı olarak yer değiştirecektir.”

- Mübadele Sorunu Lozan sonrası devam etti.
- 1930'da VENEZİLOS'un Türkiye Ziyareti sorunun çözümü için zeytin dalı olarak algılandı

Savaş Tazminatı

- 1923'e kadar devletler kayıp ve zararları için her türlü parasal haklarından vazgeçti.

(Reşadiye ve Sultan Osman'dan vazgeçti)

- Yunanistan, Batı Ege'de verdiği zararlar için **KARAAĞAÇ** ve **BOSNA KÖYÜ** savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verecektir

Boğazlar

- Boğazlar Türk toprağı sayılacak
- Başkanı Türk olan Uluslararası komisyon tarafından yönetilecek
- Lozan'a göre Boğazların güvenliğini Milletler Cemiyeti sağlayacak
- Boğazların her iki yakasında Türk Askeri olmayacak (15 km.'ye kadar izin verildi)

Boğazlardan Geçiş...

- ✓ Askeri olmayan gemi ve uçaklar **BARIŞ ZAMANINDA** tonaj ve zaman bakımından sınırlandırılarak geçebilecek
- ✓ Ticaret gemileri serbestçe geçebilecek
- ✓ **SAVAŞ ZAMANINDA**, TÜRKİYE, tarafsız kalırsa gemiler serbestçe geçebilecek
- ✓ **SAVAŞ ZAMANINDA**, TÜRKİYE, savaşta ise tarafsız gemiler ve sivil uçaklar serbestçe geçebilecek

Lozan'da Boğazlar Maddesi**ULUSAL EGEMENLİĞİMİZE****ULUSAL BAĞIMSIZLIĞIMIZA**Misak-ı Milliye **aykırı** olarak çözüldü**Kapitülasyonlar****Tamamen kaldırıldı.**

- Ekonomik ve siyasi bağımsızlık sağlandı.
- Milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

Yabancı OkullarYabancı Okullar sorununda en fazla **FRANSA** ve **PAPALIK** sorun oldu.

- İç mesele olarak görüldüğü için konferansta konuşulmasını KABUL ETMEDİ
- Lozan'dan sonra tekrar gündeme gelmesine rağmen **taviz verilmemiştir.**

Patrikhane

- Patrikhane ile ilgili doğrudan bir karar alınmadı
- Türkiye Patrikhaneyi ülke dışına çıkaramadı
- Patrikhane'nin ülkedeki hukuk kurallarına bağlı kalınması istendi

Misak-ı Milliye'ye Uygun Çözülen Konular

- Kapitülasyonlar
- Azınlıklar
- Duyun-u Umumiye
- Dış Borçlar
- Mübadele
- Yabancı Okullar
- Ermeni Meselesi'nin gündeme gelmesine izin verilmedi

Misak-ı Milliye'ye Uygun Çözilemeyen Konular

- MUSUL MESELESİ

Misak-ı Milliye'ye Aykırı Karara Varılıp; İleride Uygun Olarak Çözülen Konular

- Boğazlar Meselesi / Hatay (Suriye Sınırı)

Türkiye'nin Lehine Çözülüp Yeniden Gündeme Gelen Konular

- Yabancı Okullar / Dış Borçlar / Mübadele

**Lozan'dan Sonra Tekrar
Gündeme Gelen Konular**

- Yabancı Okullar Sorunu **1925**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi
- Dış Borçlar **1928 – 1931 – 1933**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi
- Mübadele **1930**
Lehimize Çözölmüştü
Yeniden gündeme geldi

- Musul Meselesi **1926**
HİÇ ÇÖZÜLEMEMİŞTİ

- Boğazlar **1936**
ALEYHİMİZE ÇÖZÜLMÜŞTÜ
Yeniden Gündeme Geldi
- Hatay Sorunu **1939**
ALEYHİMİZE ÇÖZÜLMÜŞTÜ
Yeniden Gündeme Geldi
- Kıbrıs (İngiltere'ye bırakılmıştı)
ALEYHİMİZE ÇÖZÜLMÜŞTÜ
1954'te Yeniden Gündeme Geldi

**Mum kadar ışığı olmayan insanları
güneş sandık.**

Anonim

CUMHURİYETÇİLİK

Temel Kavramlar

Ulusal Egemenlik /Ulusal İrade

Halk İradesi / Milletin Azmi ve Kararı

Siyasi Partiler / Seçim / Demokrasi

Cumhurbaşkanı / Başbakan

Hükümet / Milletvekili

Anayasa / Meclis (Parlamento)

İlgili İnkılâplar

1920 TBMM'nin açılması

1921 Teşkilat- Esasiye

1922 Saltanatın Kaldırılması

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin Kaldırılması

1924 Anayasası

1924 Ordu'nun siyasetten ayrılması

1934 Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkının verilmesi

1924 – 1946 Siyasi Partiler / Çok Partili Rejim

1946 Tek dereceli seçim sistemine geçiş

1950 Gizli oy, açık sayım ilkesi

1995 Seçmen Yaşının 22'den 18'e düşürülmesi

Sürekli eksik olan bir süre sonra gerekli de olmaz!

Anonim

MİLLİYETÇİLİK

Temel Kavramlar

Milli birlik ve beraberlik / Bağımsızlık

Vatan Sevgisi / Bayrak Sevgisi

Millileştirme / Kültür Birliği

Amaç Birliği / Milli Benlik / Ülkü (Mefkure) Birliği

Türk Tarihi / Türk Dili Ortak Miras

Misak-ı Milli / Misak-ı İktisadi / İstiklal

İlgili İnkılâplar

1918 Kuva-i Milliye'nin kurulması

1920 TBMM'nin açılması

1921 İstiklal Marşı'nın kabulü

1923 Kapitulasyonların kaldırılması

1923 Duyun-u Umumiye'nin Kaldırılması

1920 Milli Eğitim Bakanlığı

1923 Misak-ı İktisadi

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin Kaldırılması

1926 Kabotaj Kanunu

1926 Maarif Teşkilatı hakkında kanun

1928 Harf İnkılabı

1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması

1930 Türk Parasını Koruma Kanunu

1931 Türk Tarih Kurumu

1932 Türk Dil Kurumu

Yabancı İşletmelerin Satın Alınması

HALKÇILIK

Temel Kavramlar

Eşitlik/Sosyal Devlet Anlayışı/Sınıf ayrımı olmaması

Toplumsal barış / Toplumsal dayanışma / İş birliği

İnsanlık sevgisi / İç barış/Ayrıcalıkların verilmemesi

Halkın refahı / Gelir - Gider dengesi

Milli servetin eşit dağılımı

Kişi başına gelirin artırılması

Kişi hak ve hürriyetlerin artırılması

İlgili İnkılâplar

1920 TBMM'nin açılması

1922 Saltanatın kaldırılması

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin kaldırılması

1924 Tevhid-i Tedrisat

1924 Medreselerin Kapatılması

1925 Şapka Kanunu

1925 Aşar Vergisinin kaldırılması

1925 Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması

1926 Medeni Kanun

1926 Maarif Teşkilatı Kanunu

1928 Harf İnkılâbı

1928 Millet Mekteplerinin açılması

1930 Toprak Reformu

1932 Halk Evlerinin açılması

1934 Soyadı Kanunu

1934 Kılık Kıyafet Kanunu

1934 Kadınlara Siyasi Haklar verilmesi

1934 Unvan ve lâkapların yasaklanması

1940 Köy Enstitülerinin açılması

1930 Okul, hastane, yol vb. yapılması

LAİKLİK

Temel Kavramlar

Din ve devlet işlerinin ayrılması

Din özgürlüğü

Vicdan Özgürlüğü / Akılcılık ve Bilimsellik

İnanç Özgürlüğü / İfade Özgürlüğü

Düşünce Özgürlüğü

İlgili İnkılâplar

1922 Saltanatın Kaldırılması

1923 Cumhuriyet'in ilanı

1924 Halifeliğin kaldırılması

1924 Tevhid-i Tedrisat

1924 Şeriye ve Evkaf Vekâletinin Kaldırılması

1924 Şeriye Mahkemelerinin Kapatılması

1924 Medreselerin Kapatılması

1925 Tekke ve Zaviyelerin kapatılması

1925 Şapka Kanunu

1926 Medeni Kanun

1926 Patrikhanenin dünyevi yetkilerinin alınması

1926 Maarif Teşkilatı Kanunu

1928 "Devletin dini islamdır" ibaresinin anayasadan çıkarılması

1930 Okul, hastane, yol vb. yapılması

1934 Din adamlarının sadece ibadet yerlerinde dini kıyafet giyebilmesi

1937 Altı ilkenin 1924 anayasasına girmesi

1940 Köy Enstitülerinin açılması

DEVLETÇİLİK

Temel Kavramlar

Devletleştirme / Planlı ekonomi

Devletin ekonomide söz sahibi olması

Sosyal Devlet Anlayışı

Unutma...

- ✓ Devletçilik günümüzde uygulanmamaktadır
- ✓ Sosyal devlet anlayışının getirdiği "yol, su, hastane, köprü" gibi yatırımların devlet eliyle yapılması **DEVLETÇİLİK / HALKÇILIK** ilkesinin ortak özelliğidir.
- ✓ *İş Bankasının açılması, Teşvik-i Sanayi Kanunu*

DEVLETÇİLİK ilkesi ile ilgili değildir.

İlgili İnkılâplar

1925 Demiryollarının yapımı ve millileştirilmesi

1926 – 1930 Devlet eliyle şeker fabrikalarının açılması (Alpulu / Uşak)

1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması

1930 Merkez Bankasının Kurulması

1933 I.Beş Yıllık Kalkınma Planı

1933 Beykoz Deri Fabrikasının açılması

1933 Sümerbank'ın açılması

1935 Etibank'ın açılması

1935 Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikası

1935 MTA (Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü)

1936 İzmit Kağıt Fabrikası

1936 Endüstri Kongresi / Ankara

1937 Suni İpek Fabrikası

(Gemlik'te Sümerbank'a bağlı)

1939 Karabük Demir Çelik Fabrikası

İNKILÂPÇILIK

Temel Kavramlar

Çağdaşlaşma / Uygarlık ve Medeniyet / Yenilik

İlerleme / Gelişim / Köklü Yenilik

Devrimcilik / Durmadan ilerlemek

Durağan olmamak

İlgili İnkılâplar

TÜM İNKILÂPLAR

SİYASİ ALANDA YAPILAN İNKILAPLAR

Saltanatın Kaldırılması 1 Kasım 1922

Nedenler

- **Mondros Sonrası işgallere** tepkisiz kalması
- **TBMM'ye karşı isyanlarda** etkili olması
- **Ulusal Egemenliğe ters** düşmesi
- TBMM'deki **saltanat yanlıları**
- **İkili yönetime** sebep olmaları

- **Lozan'a** Osmanlı Devleti'nin davet edilmesi
- **Dr. RIZA NUR**'un başında bulunduğu **80 kişi** tarafından **TBMM'ye sunulan teklif sonucu kaldırıldı**

Önemli Bilgiler...

☞ **Osmanlı Resmen sona erdi.**

☞ Laiklik yolunda atılan **İLK** adım

Son adım ise 5 Şubat 1937'de **ALTI İLKENİN 1924 ANAYASASINA** dâhil olması

☞ Mustafa Kemal, gelecek tepkileri önlemek için **HALİFELİĞİ KALDIRMADI**

- **ABDÜLMECİD EFENDİ** 162 oyla halife seçildi
- Saltanat Kaldırıldığında aynı zamanda görev yapan **son hükümet TEVFİK PAŞA HÜKÜMETİ**
- Vahdettin, Oğlu **Ertuğrul**'la birlikte **17 Kasım 1922'de MALAYA ZIRHLISI** Malta üzerinden San – Remo'ya geçti.
- **Damat Ferit, FRANSA**'ya kaçtı.

☞ **Saltanatın kaldırılması, LAİKLİK ve CUMHURİYETÇİLİK ile ilgilidir.**

☞ **TBMM'nin yaptığı tek inkılâptır.**

Ankara'nın Başkent Oluşu 13 Ekim 1923

- Kurtuluş Savaşının idare merkezi
- Lozan sonrası boğazlardaki güvenlik kaygısı

- Eski düzen yanlılarına mesaj verilme istenmesi
- Ankara'nın başkent olması için meclise önerge veren **İSMET İNÖNÜ**
- Ankara'nın başkent olmasını istemeyen devlet **İNGİLTERE**

Cumhuriyetin İlanı 29 Ekim 1923

Nedenleri:

- **Devlet başkanlığı** sorunu
- **Devlet rejimi** sorunu
- Dış basındaki eleştiriler
- TBMM ile gerçekleşen **ULUSAL EGEMENLİK**
- Hükümet Bunalımı (**Sonbahar Bunalımı**)

☞ **Sonbahar Bunalımı
11 Ağustos / 29 Ekim 1923**

- 11 Ağustos 1923'ten 29 Ekim 1923'e kadar geçen süredir.
- II. TBMM'nin açılmasından, Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen sürede hükümet kurulamadı

Sonuçlar

☞ **Kabine Sistemine geçildi**

☞ Cumhurbaşkanı: **MUSTAFA KEMAL**

Başbakan: **İSMET İNÖNÜ**

Meclis Başkanı: **FETHİ OKYAR**

☞ **Devletin rejimi belli oldu**

☞ **Ulusal Egemenlik güçlendi (CUMHURİYETÇİLİK)**

- ❑ Toplumsal ayrıcalıklar kaldırıldı (HALKÇILIK)
- ❑ Bireysel özgürlükler gerçekleşti

Cumhuriyet'in İlanı Sonrası

1921 Anayasası Değişiklikleri

- Devletin rejimi CUMHURİYET
- Devletin dini İSLAM
- Devletin dili TÜRKÇE
- Cumhurbaşkanı TBMM tarafından seçilebilir
- Başkan, Meclis üyeleri arasından Cumhurbaşkanı tarafından seçilir.
- Bakanlar, Başbakan tarafından seçilir
- Bakanlar kurulunu Cumhurbaşkanı onaylar
- Cumhuriyetin bayram olarak kutlanması 19 Nisan 1925'te yasalaştı

Cumhuriyetin ilanı

Ulusal Egemenlik / Milli İrade

CUMHURİYETÇİLİK / HALKÇILIK ile ilgilidir

Halifeliğin Kaldırılması 3 Mart 1924

Nedenler

- Halifelik kurumunun Müslümanlar üzerinde etkili olmaması
- İnkılâpların önünde engel olması
- Cumhuriyet rejimine ters düşmesi
- Laikliğe ve Çağdaşlığa aykırı olması
- Halife Abdülmecit'in kendisini halifeden üstün görmesi

HARP OYUNLARI

- ❑ Dost ve düşman kuvvetlerin imkân ve kabiliyetleri nezdinde gerçek savaşta olabilecek ihtimallerin fikir tartışması içinde değerlendirilmesidir.
- ❑ Mustafa Kemal, İZMİR / Orduevinde ordu ve kolordu komutanlarıyla toplandı

Katılanlar:

- ✓ Mustafa Kemal (Cumhurbaşkanı)
- ✓ İsmet Paşa (Başbakan)
- ✓ Kasım Özalp Paşa (Savunma Bakanı)
- ✓ Fevzi Çakmak (Genel Kurmay Başkanı)

Bu toplantıda;

- Halifeliğin Kaldırılması
- Şeriye ve Evkaf Vekaletinin Kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat kararı alındı

Halifeliğin kaldırılmasıyla aynı gün...

Şeriye ve Evkaf Vekâleti kaldırıldı

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu.

Unutma...

Her iki kanunun çıkmasında etkili olan kişi...

SİİRT MİLLETVEKİLİ

HALİL HULKİ AYDIN

☞ Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı

Genel Kurmay Başkanlığı ve Mili Savunma Bakanlığı kuruldu

Amaç: Orduyu siyasetten ayırmak

☞ Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi.

Eğitim – Öğretim birliği sağlandı

Medreseler kapatıldı

Karma Eğitime geçildi

Okullar MEB'e bağlandı

Eğitimde fırsat eşitliği sağlandı

Unutma...

Bu kanunun çıkmasında etkili olan kişi...

SARUHAN MİLLETVEKİLİ

HÜSEYİN VASİF ÇINAR

Anayasa Hareketleri

20 Nisan 1924 Anayasası

☞ Polonya ve Fransa Anayasalarından faydalanıldı

☞ **Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.**

☞ Devletin yönetim şekli **Cumhuriyet'tir.**

☞ **TBMM üyeleri 4 yıllığına seçilir**

☞ **Seçilme yaşı otuz**

☞ **DEVLETİN...** Dini **İSLAM** / Dili **TÜRKÇE** / Başkent **ANKARA**

☞ **Cumhurbaşkanı**, TBMM tarafından dört yıllığına seçilir. Aynı kişi tekrar seçilebilir.

☞ **Yumuşatılmış Güçler Birliği** (Fiili Ayrılık)

Yasama **TBMM**

Yürütme **CUMHURBAŞKANI**

Yargı **BAĞIMSIZ MAHKEMELER**

☞ Seçme ve Seçilme sadece **erkeklerle aittir**

☞ İlköğretim, **herkes için zorunludur.**

☞ Türkiye Halkına din ve ırk ayrımı yapılmaksızın **TÜRK** denir.

1928 Değişiklikleri...

- ☐ “Devletin dini İslam’dır” ibaresi Anayasadan çıkarıldı
- ☐ Milletvekili yeminlerinde “**Vallahi**” kelimesi “**Namusum üzerine söz veririm**” ifadesiyle değiştirildi.
- ☐ TBMM’nin “**Ahkâm-ı Şeriye’nin Tenfizi**” (Dinsel Hükümlerin yerini getirilmesi) hükmü anayasadan çıkarıldı

1934 Değişiklikleri...

- ☐ Kadınlarımıza “**Seçme ve Seçilme Hakkı**” verildi. ULUSAL EGEMENLİK güçlendi
- ☐ Seçmen yaşı **18’den 22’ye** çıkarıldı. ULUSAL EGEMENLİK aykırıdır.

Halkın yönetime katılımı azaldı.

Seçmen yaşı **1995’te** tekrar 18’e düşürüldü

1937 Değişiklikleri...

- ❑ Altı ilkenin 1924 Anayasasına girmesi
- ❑ Çiftçiyi topraklandırma ve ormanların devletleştirilmesi hakkında düzenleme

1945 Değişiklikleri...

- ❑ Anayasanın dili öz Türkçeleştirildi (1952'de eski haline döndü)

HUKUK ALANINDAKİ YENİLİKLER**Çağdaş Hukuk Sistemine Geçilmesi**

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti de dünya milletleri arasında güçlü bir biçimde yer almak ve çağdaş bir hukuk sistemi kurmak için birtakım yenilikler gerçekleştirmiştir.
- ❑ Osmanlı Devleti'nde şer'i (dinî) ve örfi (geleneksel) hukuk kurallarına dayanan bir hukuk sistemi oluşturulmuştur.
- ❑ Batılılaşmak için şer'i ve örfi hukuk yerine akıl ve bilimsel düşüncüyü esas alan çağdaş ve laik hukuk kurallarının benimsenmesi hedeflenmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti, millî ve üniter bir devlet anlayışını benimsediğinden dolayı hukuk alanında birliği sağlayıcı adımlar atmayı hedeflemişti.
- ❑ Hukuk alanında yapılan inkılaplarla Türk toplumunda birlik sağlanarak millî bünye güçlendirilmiştir.

Avrupa devletlerinin yasalarından yararlanıldı

- İsviçre'den Borçlara Yasası
- İtalya'dan Ceza Yasası
- İsviçre'den İcra ve İflas Yasası bunlardan bazılarıdır.

**Türk Medeni Kanunu
17 Şubat 1926**

- ❑ Hukuk alanında kişilerin birbirleriyle ilişkilerini, aile, eşya, borçlar ve miras hukukunu düzenleyen kanuna, medeni kanun denilmiştir.
- ❑ Osmanlı'nın son döneminde medeni kanun olarak Mecelle kullanılmıştır.
- ❑ Mecelle, İslâm hukukundan zamanın ihtiyaçlarına uygun kanunlar yapılabileceğini göstermiştir.
- ❑ Mecelle, hukuk alanında batılılaşmaya yönelmesi nedeniyle yürürlükten kaldırılmıştır.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaş, laik ve demokratik bir yapıya kavuşturulması hedeflendi.
- ❑ İsviçre Medeni Kanunu Türk sosyal hayatına en uygun medeni kanun olarak kabul edildi.
- ❑ 17 Şubat 1926'da TBMM, çıkardığı kanunla Türk Medeni Kanunu'nu kabul etti. Kanun 4 Ekim 1926'da yürürlüğe girdi.
- ❑ Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile aile yapısı çağdaş toplumlara göre yeniden düzenlendi.

☞ **Türk toplumunda hukuksal eşitlik sağlandı.**

☞ **Kadınlara hukuksal ve sosyal alanda haklar verildi**

☞ **Laiklik ve halkçılık ilkesiyle ilgilidir.**

Şiir, bütün özelliği edasında olan bir söz sanatıdır.

Orhan Veli Kanık

EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

- ❑ Ülkede eğitim ve Kültür alanında çağdaşlaşmak amacı ile önemli çalışmalar yapıldı.
- ❑ Devleti yaşatacak, millî varlığının bilincinde olan çağdaş bir toplum da hedeflenmiştir.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu (3 Mart 1924)

Eğitim öğretimde birlik sağlandı

İkilikler sona erdi

Medreseler kapatıldı. (11 Mart 1924)

Tüm okullar tek çatı altında toplandı.

Milliyetçilik Laiklik ilkesi ile ilgilidir.

- ❑ Halifeliğin kaldırılması ile ülkedeki her çeşit eğitim ve öğretim kurumlarının denetimi devlet eline geçti ve tek elde toplandı.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'ndeki bütün okulların programlarının ve eğitim sisteminin düzenlenmesi Millî Eğitim Bakanlığına bırakıldı.
- ❑ Azınlık okullarının denetimi sağlandı.
- ❑ Bu uygulama sonunda medreselerde ikiliğin oluşmaması ve laikliğe geçişin hızlandırılması amaçlandı.
- ❑ Din öğretimini devlet kendi üstüne aldı.
- ❑ Demokratik ve laik bir anlayış geliştirmeye çalışıldı.
- ❑ Bugünkü eğitim sisteminin temeli atıldı.
- ❑ Laikleşen eğitimin millî olma niteliği de sağlandı.

Mutluluk paylaşıldıkça çoğalır.

Gautama Buddha

☞ Harf İnkılabı (1 Kasım 1928)
okuma yazmayı kolaylaştırmak içindir.

☞ Millet Mekteplerinin amacı **Latin Alfabetini öğretmek, okuryazar oranını arttırmak**

☞ Soru kökünde Latin harflerinin kabulü hangi ilkeyle ilgilidir derse
İNKILÂPÇILIK

☞ Harf inkılâbı yada yeni Türk harflerinin kabulü hangi ilke ile ilgilidir derse
MİLLİYETÇİLİK
Q,X,W kullanılmadı, Ç,Ğ,Ö,Ü,Ş eklendi

☞ Millet Mekteplerinin açılması
HALKÇILIK
İlkesi ile ilgilidir.

- ❑ **Mustafa Kemal'in "Ya üç ayda yaparız ya da hiçbir zaman" dediği inkılâp HARF İNKILÂBI**
- ❑ **Latin Harflerle basılan ilk gazete MARDİN GAZETESİ**
- ❑ **Mustafa Kemal, 24 Kasım 1928'de Başöğretmen Unvanını MİLLET MEKTEPLERİ TALİMATNAMESİYLE aldı**
- ❑ 1 Kasım 1928'de yeni harflerin kullanılması bir kanunla resmî hâle geldi.
- ❑ 11 Ekim 1928'de Millet Mekteplerinin açılması kararlaştırıldı.
- ❑ **24 Kasım 1981** sonrası her 24 Kasım Öğretmenler günü olarak kutlanmaya başladı
- ❑ Gazi Mustafa Kemal, halkçılık ilkesi doğrultusunda kurulan ve kendisine başöğretmenliği teklif edilen Millet Mekteplerinin başöğretmenliğini kabul etti.
- ❑ Türkler tarih içinde Uygur, Göktürk, Arap ve Latin alfabeleri kullanmışlardır.
- ❑ Yeni Türk alfabesi Latin alfabesi esas alınarak hazırlandı.
- ❑ Alfabe değişikliği eğitim ve kültür alanında kalkınma için önemli bir adımdır.

- ❑ 3 Kasım 1928'de yürürlüğe giren kanunla bütün resmî yazışmaların yeni Türk harfleri ile yapılması yasal zorunluluk oldu.
- ❑ Yeni harflerin resmen kabulü ile ülkede okuma yazma seferberliği başlatıldı.

Tarih Alanındaki Çalışmalar

- ❑ Tarih bir milletin kimliğidir.
- ❑ Milletin bireylerini ortak bir bilinçle birbirine bağlama işlevi görür.
- ❑ Atatürk, ortak bir payda oluşturacak millî kimlik inşası için Millî Mücadele sonrasında Türk tarihi çalışmalarına bizzat öncülük etmiştir.
- ❑ Atatürk'e göre, millî kültürün temelleri esas olarak millî tarihte aranmalıdır.
- ❑ Yeni Türk tarih görüşüne "Türk Tarih Tezi" denmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'nin tarih görüşü olan Türk Tarih Tezi, hanedan eksenli tarih yerine millet eksenli tarih yazımını esas almıştır.

☞ "Türk Tarihinin Ana Hatları"

Türk Tarih Heyeti bilimsel eseri meydana getirmiştir.

☞ 15 Nisan 1931Türk Tarihini Tetkik Cemiyeti

Türk Tarih Kurumu kurulmuştur.

☞ 2 Temmuz 1932'de I. Türk Tarih Kongresi

Atatürk'ün katılımıyla toplandı.

☞ 9 Ocak 1936'da Ankara'da Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesi kuruldu.

"Çalışmalar milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir."

Dil Alanındaki Çalışmalar

- ❑ Dil, millî kültürü kuşaktan kuşağa aktaran en güçlü araçtır.
- ❑ Milleti oluşturan etkenlerin en başında gelir.
- ❑ Türk dili, tarihî akış içerisinde Arapça ve Farsçadan aldığı kelime ve tamlamalarla özünden uzaklaşmıştı.

☞ 26 Eylül-5 Ekim 1932 I. Türk Dili Kurultayı

☞ 12 Ekim 1932'de Türk Dili Tektik Cemiyeti (Türk Dil Kurumu)

Kurumun kuruluş hedefi: Türk dilinin zenginliğini ortaya çıkarmaktır.

☞ Güneş Dil Teorisi

Türk Dili Tektik Cemiyeti'nin 1936'da ortaya koyduğu de somut bir örnektir.

☞ Çalışmalar milliyetçilik ilkesi ile ilgilidir.

Üniversite Reformu

☞ Darülfünûn / 1870 Abdülaziz döneminde açıldı

- ❑ Darülfünûn, üç kez kapatılmış
- ❑ 1900 Sürekli eğitime geçti

Bilgili bir aptal, bilgisiz bir aptaldan daha aptaldır.

Moliere

1932 Prof.Dr Albert Malche Raporu

- ❑ Yeni Türkiye Cumhuriyeti 1931 yılında Darülfünûn'da yeni bir düzenleme yapılmasına karar verdi.
- ❑ Düzenlemenin nasıl yapılacağı konusunda yabancı bir uzmandan yararlanılması uygun
- ❑ 16 Ocak 1932'de Cenevre Üniversitesinden Türkiye'ye gelen Prof. Dr. Albert Malche (Albert Malke) incelemelerde bulundu ve hazırladığı raporu Millî Eğitim Bakanlığına sundu.

1932 Darülfünun kapandı

- ❑ 31 Mayıs 1932'de çıkan kanunla Darülfünûn kapandı.

31 Temmuz 1933'te İstanbul Üniversitesi kuruldu.

- ❑ 1925'te Ankara Hukuk Mektebi açıldı.
- ❑ 1936'da Dil ve Tarih, Coğrafya Mektebi açıldı.

Güzel Sanatlar ve Spor

- ❑ Türk inkılabının toplum hayatına getirdiği en büyük dönüşümlerden birisi de güzel sanatlar alanında olmuştur.
- ❑ Atatürk, sanat alanındaki gelişmelere öncülük ederek çağdaş uygulamaların hızlı bir biçimde gelişmesini sağlamıştır.

1926 Resim Bölümü

- ❑ 1926'da açılan Gazi Eğitim Enstitüsünde resim bölümü açılmıştır.

Sanayi Nefise Mektebi → 1928 Güzel Sanatlar Akademisi

- ❑ Sanay-i Nefise XIX. Yüzyılda Osman Hamdi Bey'in Güzel Sanatlar Okuludur.
- ❑ 1928'de Osmanlı döneminden kalan Sanayi-i Nefise Mektebi, Güzel Sanatlar Akademisine dönüştürülerek çağdaş bir nitelik kazandırılmıştır.

1937'de İstanbul Resim ve Heykel Müzesi

- ❑ Müzik alanında klasik Türk müziği yanında halk müziği araştırmaları ve çok sesli Batı müziği çalışmalarına yer verilmiştir.

1924'te Musiki Muallim Mektebi (Müzik Öğretmen Okulu)

- ❑ 1932'de Cumhurbaşkanlığı Filarmoni Orkestrası kuruldu.
- ❑ 1934'te Millî Musiki Akademisi
- ❑ 1936'da Ankara Konservatuvarı
- ❑ Darülbeydi → 1934'te İstanbul Şehir Tiyatrosuna dönüştürüldü

Konuşmadan anlaşılabildiğin insandır, dost dediğin.

La Edri

TOPLUMSAL ALANDA YAPILAN İNKILÂPLAR

- ❑ Ülkede çağdaşlaşmayı, demokratikleşmeyi ve laikleşmeyi hızlandırmak için toplum yaşantısı ile ilgili düzenlemeler yapıldı.
- ❑ Osmanlı toplumunda II. Mahmut döneminde Fes kullanılmaya başlanmıştır.
- ❑ Çağdaşlaşmak ve batılılaşmak amacıyla "Şapka kanunu" çıkarıldı.
- ❑ Ülke de kılık kıyafet birliği sağlanmaya çalışıldı.
- ❑ Diyanet İşleri başkanı, Haham babası ve Patrikler dini kıyafetle dolaşabilecekti.
- ❑ Laiklik ilkesi çerçevesinde yapılan şapka, kılık ve kıyafet düzenlemeleriyle hem toplumda laiklik anlayışı güçlendirildi hem de kıyafette birlik sağlanarak Atatürkçülük'ün halkçılık ilkesi doğrultusunda sosyal eşitlik sağlanmış oldu.

☞ 3 Aralık 1934'Dinî kıyafetler kanunu

Şapka Kanunu ve Kılık Kıyafet Kanunu

25 Kasım 1925

Halkçılık / Laiklik ile ilgilidir.

Mustafa Kemal / 1934 Kastamonu / Şapka

Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması (30 Kasım 1925)

- ❑ Osmanlı toplum yapısı içinde Allah'a erişmek maksadı ile bir yol ve yöntem takip eden dini akımlar mevcuttu.
- ❑ Bu yollara "Tarikat" adı verilmiştir.
- ❑ Tarikat üyelerinin bir araya gelip, zikir ve fikirle uğraştıkları yerlere de Tekke ve Zaviyeler adı verilmiştir.
- ❑ Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında tarikatlar önemli görevler üstlenmişlerdir.

- ❑ Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşu sırasında Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi yenilik ve çağdaşlaşma hareketlerine ciddi tepkiler gösteren kurumlar olan Tekke ve Zaviyeler, Şeyh Said isyanının olmasında da etkili oldu.

☞ 30 Kasım 1925' Tekke, Zaviye ve Türbeler kapatıldı.

Halkçılık, Laiklik ile ilgilidir.

Takvim, Saat ve Ölçülerde Yapılan Değişiklikler

- ❑ Osmanlı Devleti'nde sosyal yaşamda ve devlet hayatında kullanılan takvim, saat ve ölçüler çağdaş dünya ölçülerinden farklıydı.
- ❑ Hukuk ve eğitim alanında yaşanan çok başlılık takvim, saat ve ölçüler alanında da kendisini gösteriyordu.

☞ 1 Ocak 1926 Miladi takvim

1928 Yeni Türk harfleri

1931Takvim, Saat ve Ölçü birimleri

1935 Hafta tatili düzenlemesi

Bütün bu düzenlemelerle

Sosyal hayatın Miladi takvim çağdaşlaşması ve laikleşmesi

Batı ile entegre olma sağlandı

Soyadı Kanunu 21 Haziran 1934

☞ Resmi unvanlar kaldırıldı

TBMM → 24 Kasım 1934 Atatürk Soyadı

Resmi işler kolaylaştı

Milliyetçilik / Halkçılık

- ❑ Halkçılık ilkesi Türk milletini ayrıcalıksız, sınıfsız, kaynaşmış bir kitle halinde kabul etmiştir.
- ❑ Ağa, hacı, hafız, hoca, molla, bey, beyefendi, hanım, hanımefendi, paşa, hazretleri gibi unvanların resmî kullanımı yasaklandı.

Türk Kadınına Verilen Haklar

☞ Medeni Kanun 17 Şubat 1926

Karma Eğitim 1927 -1928

Belediye Seçimlerine katılma 1930

Muhtarlık Seçimleri 1933

Milletvekili Seçimleri 1934

1935'te 18 Kadın Milletvekili seçildi.

Fransa → 1944

Yunanistan → 1952

İsviçre → 1974

Kadın Öğretim Üyesi 1938'de 99'a çıktı.

Cumhuriyet dönemi yoktu

- ❑ Dünya Savaşı ve ardından Millî Mücadele, Türk milletinin ekonomik kaynaklarını tüketmişti.
- ❑ Türk milletinin askerî ve siyasi alanda kazandığı büyük başarılar sonucu kurulan yeni Türkiye'nin, ekonomik bir savaş da vermesi gerekiyordu.

Kongre Kararları

- ❑ Hammaddesi yurt içinde olan sanayi dalları ve işletmeler kurulmalı,
- ❑ Küçük işletmelerden büyük işletmelere geçilmeli,
- ❑ Devlet bankası kurulup, özel teşebbüs desteklenmeli,
- ❑ Tekelleşmenin önüne geçilmeli,
- ❑ Teşvik kredisi verilmeli,
- ❑ Dış rekabet gücü olanlar desteklenmeli,
- ❑ Devlet ekonomik görevler almalı, özel teşebbüsün yapamadığı işleri devlet üstlenmeli.

Bu uygulama "devletçilik" ilkesi olarak Atatürk ilkelerinde yer almıştır.

Kongrenin Önemi

- ❑ Ekonomide "devletçilik" ilkesi ortaya çıkmıştır.
- ❑ 1934'te yürürlüğe konulan "Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı" ile kalkınma hamlesi devlet gözetiminde ve müdahalesiyle gerçekleştirilmeye başlandı.
- ❑ Atatürk döneminde Misak-ı İktisadi programı çerçevesinde alınan ekonomik tedbirler sonucu kişi başına düşen millî gelir yükseldi.
- ❑ Altın birikimi arttı.
- ❑ Sanayi, tarım, bayındırlık ve ulaştırma faaliyetlerinde geçmiş yıllara göre mesafe kaydedildi.
- ❑ Türk ekonomisi kendine yetecek hâle geldi.

EKONOMİ ALANINDAKİ GELİŞMELER

İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat – 4 Mart 1923

1135 Kişi katıldı

Başkanı Kazım Karabekir

Amaç: Ekonomik politika ve ülke kalkınması, ekonomik bağımsızlık

Misak-ı Ekonomi (Milli ekonomik ant)

Milliyetçilik / Devletçilik

Sanayi ve Ticaret Alanındaki Gelişmeler

- 17 Şubat 1923 İzmir İktisat Kongresi
- 1924 Türkiye İş Bankası'nın açılması
- 1924 Türkiye Taş Kömürünün Açılması
- 17 Şubat 1925 Aşar Vergisinin Kaldırılması
- 1925 Atatürk Orman Çiftliğinin temelinin atılması
- 1925 Sanayi ve Ticaret Odalarının açılması
- 1925 Yerli Kumaştan Elbise giyilmesi kanunu
- 1925 Alpulu Şeker Fabrikasının açılması (Kırklareli)
- 1925 Reji İdaresinin yabancılardan alınması
- 1926 Uşak Şeker Fabrikasının açılması
- 1926 Emlak ve Eytam Bankasının açılması
- 1 Temmuz 1926 Kabotaj Kanunu
- 1925 Sanayi ve Maadin Bankasının açılması (1933 Sümerbank oldu)
- 1927 Çubuk Barajının yapılması
- 1927 Veterinerlik Okulları Açıldı
- 1927 Teşvik-i Sanayi Kanunu
- 1928 / 1929 Tarım Kredi Kooperatiflerinin kurulması
- 1928 Kırıkkale Mermi fabrikasının açılması
- 1929 Toprak Reformu Kanunu (Köylüye Toprak Dağıtımı)
- 1929 Koruyucu Gümrük Uygulaması
- 1930 Türk Parasını Koruma Kanunu
- 1930 Merkez Bankasının Kurulması
- 1930 Yerli Malı Tasarruf Haftası
- 1933 I. Beş Yıllık Kalkınma Planı
- 1933 Halk Bankasının Açılması
- 1933 Beykoz Deri Fabrikasının Açılması
- 1933 Sümerbank'ın açılması
- 1933 Belediyeler Bankasının kurulması

1935 Etibank'ın Açılması

1935 Paşa Bahçe Cam ve Şişe Fabrikasının Açılması

1935 Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün Kurulması

1936 İzmit Kâğıt Fabrikasının Açılması

1937 Nazilli Basma Fabrikasının Açılması

1937 Denizbank Kuruldu

1937 Karabük Demir Çelik Fabrikasının Kurulması

1938 Toprak Mahsulleri ofisinin Açılması

Tarım Alanındaki Gelişmeler

Cumhuriyet döneminde ülkemizin ekonomisi tarıma dayalı olduğu için bu alanda da iyileştirme çalışmaları yapıldı.

Bu amaçla;

- ☐ Aşar vergisi kaldırıldı. (17 Şubat 1925)
- ☐ Halkçılık anlayışı doğrultusunda yapılan bu hamle ile devlet, en büyük vergi kaynağından vazgeçti.
- ☐ Ziraat Bankasından çiftçiye kredi sağlandı.
- ☐ 1929'da Zirai Kredi Kooperatifleri kanunu çıkarıldı.
- ☐ Ziraat Yüksek Enstitüsü kuruldu. Bilinçli ziraat teşvik edildi.
- ☐ Halkçılık anlayışı doğrultusunda yapılan bu hamle ile devlet, en büyük vergi kaynağından vazgeçti.
- ☐ Ankara'da, Yüksek Ziraat Enstitüsü kuruldu, sonra Ziraat Fakültesi oldu.
- ☐ Tohum ıslahları yapıldı.
- ☐ Yeni ürün yetiştirilmesi teşvik edildi. (çay, şekerpancarı gibi)
- ☐ 1926 toprak reformu ile topraksız köylüye toprak verildi.

Biz ertelerken, hayat hızını alır.

Seneca

ULAŞTIRMA ALANINDAKİ GELİŞMELER

- ❑ Ulaşım meselesi millî birliğin sağlanması ve ekonomik kalkınma için en başta gelen konulardandı.
- ❑ Osmanlı Dönemi'nde Anadolu ve Trakya'da toplam 3350 km demir yolu vardı.
- ❑ Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye, tamamen kendi kaynaklarını kullanarak 1925-1933 yılları arasında 2048 km demir yolu yaptı.
- ❑ 1 Temmuz 1926'da çıkarılan Kabotaj Kanunu ile Türk kara sularında yalnızca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına gemi işletme hakkı verildi.
- ❑ Bu kanun, milliyetçilik ilkesi doğrultusunda atılan bir adımdı.

SAĞLIK ALANINDAKİ GELİŞMELER

- ❑ Cumhuriyet Dönemi'nin millî sağlık politikası; vatandaşların sağlığını korumak, ölüm oranını azaltmak, nüfusu artırmak, bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek ve bu yolla bireylerin sağlıklı yetişmesini sağlamayı hedef aldı.
- ❑ Numune hastaneleri, sağlık ocakları, doğumevleri açıldı.
- ❑ 1930'da Umumi Hıfzıssıhha Kanunu çıkarıldı.
- ❑ Hıfzıssıhha Kanunu ile kolera, veba, tifo, tifüs, zehirlenme, çiçek, difteri, kızıl gibi hastalıkların ilgili birimlere bildirilme mecburiyeti getirildi.
- ❑ Bu tür salgın hastalıklar parasız tedavi edilmeye başlandı.
- ❑ 1923'te ise "Türkiye Hilâl-i Ahmer Cemiyeti"'nin adı değiştirilip Kızılay adı verildi.

Güzellik örtülü bir çelişkidir.

Jean Paul Sartre

Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması hedefine uygun olarak

- ✓ 1924'te Ebe Okulu
- ✓ 1925'te ise Kızılay Hemşire Okulu
- ✓ 1924'te İstanbul ve Sivas'ta sağlık memurları yetiştiren okullar açıldı.

ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARININ ÖNEMİ

- ❑ Atatürkçü düşünce sistemi Türk milletinin kendi tarihî birikimleriyle çağdaş dünyaya uyumunu öngören bir sistemdir.
- ❑ Egemenliğin millete ait olduğunu savunur.
- ❑ Türk milletinin vatan ve millet sevgisi etrafında şekillenmesini öngörür.
- ❑ Türk millî kültürünün unsurlarını geliştirmeyi hedefler.
- ❑ Türk milletinin dünya milletleri arasında bağımsız ve özgür yaşama idealini gerçekleştirmeye çalışır.
- ❑ Devletin yapısını ve sosyal hayatı çağdaştırmaya çalışır.
- ❑ Türk milletini medeni dünyanın bir parçası hâline getirmeyi hedefler.

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ
POLİTİKADAKİ GELİŞMELER

A) I. Meclis ve II. Meclis

I. TBMM: 23 Nisan 1920 - 11 Ağustos 1923

II. TBMM: 11 Ağustos 1923 - 2 Ağustos 1927

III. TBMM: 2 Ağustos 1927 - 26 Mart 1931

☞ **I. TBMM, Milli mücadeleyi yönetti**

☞ **II. TBMM, inkılapları hayata geçirdi**

☞ **I. TBMM'de Gruplaşma**

☞ **II. TBMM'de partileşme vardır.**

☐ Mustafa Kemal Paşa I. Grup diye bilinen Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu'nu kurdu. Diğer milletvekillerinin oluşturduğu gruba da II. Grup adı verildi.

☐ II. TBMM döneminde CHF, TCHF ve SCHF kuruldu. Mustafa Kemal 9 Eylül 1923'te Halk fırkasını kurdu.

☞ **I. TBMM, Lozan görüşmelerini yaptı**

**II. TBMM, Lozan'ı onayladı
23 Ağustos 1923**

Lozan Barış Antlaşması iki turludur.

- ✓ Tur: 20 Kasım 1922 / 4 Şubat 1923
- ✓ Tur: 23 Nisan 1923 / 24 Temmuz 1923
- ✓ Lozan, 6 Haziran 1924'te yürürlüğe girdi.

☞ **I. TBMM'de İstanbul işgal atındaydı**

II. TBMM'de işgalden kurtarıldı.

- ✓ 13 Kasım 1918'de fiilen işgale uğrayan İstanbul, 6 Ekim 1923'te düşman işgalinden kurtarıldı.

B) Çok Partili Hayata Geçiş

- ☐ Demokrasi, bir milletin iyi, güzel ve mutluluk içinde yaşaması için kullanılan en iyi yönetim sistemidir.
- ☐ Halkın yönetime katılımı olarak bilinir.
- ☐ Cumhuriyet ise demokrasinin uygulama biçimidir.
- ☐ Demokrasilerin en önemli unsuru farklı görüşlerdir.
- ☐ Görüşlerin serbestçe teşkilatlandırılması siyasî partilerle gerçekleştirilir.

Bildim ve anladım ki hiçbir şey bilinmemiş ve hiçbir şey anlaşılmamıştır.

İbn-i Sina

Cumhuriyet / Halk Fırkası (Partisi)
9 Eylül 1923

Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra Mustafa Kemal, inkılapları yapabilmek için, birlikte uyum içinde çalışabileceği kadro oluşturdu.

- ☞ Kurucusu Mustafa Kemal
- ☞ Halkçılık ilkesini benimsedi
- ☞ Türkiye'nin ilk partisi
- ☞ 10 Kasım 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası adını aldı.
- ☞ 1933'te parti simgesi altı ok kullanıldı

- ☐ Altı oku tasarlayan kişi,

İSMAİL HAKKI TONGUÇ

- ☞ 1935'te CHP adını aldı
- ☞ 1923-1950 en uzun süre iktidarda kalan parti
- ☞ Ekonomide devletçilik benimsendi
- ☞ 12 Eylül 1980 kapandı
- ☞ 1992'de açıldı

Sesinde ne var biliyor musun?
Söyleyemediğin sözcükler var.

Cemal Süreya

Terakkiperver (İlerici) Cumhuriyet Fırkası (Partisi)
17 Kasım 1924 – 5 Haziran 1925

- ☐ Zaferin kazanılması, sonunda, I. Meclis'in görevini tamamlaması ile II. Meclis çalışmalarına başladı.
- ☐ M. Kemal ile bazı arkadaşları görüş ayrılıklarına düştüler.
- ☐ Özellikle saltanat ve halifelik konuları ile inkılaplar konusunda görüşleri ayrılan kişiler ordudaki görevlerinden ayrılıp milletvekili olmak istediler.
- ☐ Mustafa Kemal'in isteği üzerine meclisin çıkardığı bir yasayla askerlik mesleğini yapanların milletvekili olmaları yasaklandı.

☞ "Askerlik görevini yürütenlerin MİLLETVEKİLİ olamayacağı" hakkında kanun çıkarıldı. **19 Aralık 1924**

☞ Kurucusu **Kazım Karabekir** (diğer isimler Ali Fuat Cebesoy, Kazım Karabekir, Rauf Orbay, Refet Bele, Adnan Adıvar)

☞ Ekonomide liberalizmi destekledi

☞ Parti demokrasiye ve din duygusuna saygılı

☞ Şeyh Said İsyanı 13 Şubat 1925 sonrası 5 Haziran 1925'te kapatıldı.

Şeyh Said Ayaklanması (13 Şubat 1925)**Nedenler:**

- Saltanat ve halifeliğin kaldırılmasına duyulan tepki
- İngiltere'nin Musul üzerindeki düşünceleri nedeni ile Kürt devletine destek olması,
- Toprak reformuna doğudaki azınlıkların tepkisi,

- Terakkiperver Partisinin doğudaki çalışmaları,
- İnkıpların etkisi.

Sonuçlar:

- ☞ **Fethi Bey hükümeti düştü**
İsmet İnönü Hükümeti kuruldu
- ☞ **İngilizler, Musul için isyanı körükledi**
Nisan 1925'te isyan bastırıldı
- ☞ **Şeyh Said yakalandı İstiklal Mah. Yagılanıp idam edildi**
- ☞ **4 Mart 1925 / 4 Mart 1929 Takrir-i Sükun Kanunu çıkarıldı**
- ☞ **5 Haziran'da 1925'te kapatıldı**
- ☞ **Rejime karşı çıkan ilk isyandır**

Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi

(16 Haziran 1926)

- ❑ M. Kemal'in İzmir gezisi öncesi suikast girişimi ortaya çıktı

☞ **Suikastta rolü olanlar;****ZİYA HURŞİT****LAZ İSMAİL****GÜRCÜ YUSUF****ÇOPUR HİLMİ**

- ❑ Mustafa Kemal'in İzmir seyahatini ertelemesi üzerine suikastçılar paniğe kapıldı.

✓ Suikastçıları Sakız Adasına kaçırarak GİRİTLİ ŞEVKİ' nin suikastı İZMİR VALİSİ KAZIM BEY' e ihbar etmesiyle suikast önlendi

☞ **İstiklal Mahkemeleri kuruldu**

İzmir'de ve Ankara'da İSTİKLAL MAHKEMELERİ kuruldu.

- Son kez kuruldu -

İzmir'de **15 idam** kararı / Ankara'da **4 idam** kararı☞ **Rejime karşı çıkan isyandır.**

“ Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar (Sonsuza dek) kalacaktır.”

Serbest Cumhuriyet Fırkası

12 Ağustos 1930 / 17 Kasım 1930

- ❑ Çok partili hayata geçişin birinci aşaması başarısız olmuştu,
- ❑ Mecliste yalnız C.H.P. vardı.
- ❑ 2. Dönem mecliste çalışmalarını yürütürken M. Kemal, “1929 Dünya ekonomik bunalımını aşmak amacı ile hükümetin politikalarının denetlenmesi ve yeni kadroların oluşması için yakın arkadaşı Fethi Okyar Bey'e 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkasını kurdurdu.

☞ **Kurucusu Fethi Okyar**☞ **Ekonomide liberalizmi destekledi**☞ **Cumhuriyetçi, demokratik, laik, milliyetçi**

- ❑ M. Kemal karşıtları hızla parti etrafında toplandı.

☞ **Laiklik aleyhtarları arttı.**

- ❑ İZMİR OLAYLARI, Fethi Okyar'ın **Ege gezisi sırasında** meydana gelmiştir.
- ❑ Eski düzen yanlılarının yaptıkları eylemler **SCF'nin** rejim karşıtı parti olarak algılanmasına neden oldu.

☞ **Fethi Okyar, olaylar sonrası kurduğu SCF'ni kapattı. 17 Kasım 1930**

Menemen Olayı (23 Aralık 1930)

- ❑ SCF'nin kapatılmasından sonra çıkmıştır.

☞ **Rejim ve laiklik karşıtı, gerici bir isyandır.**

- ❑ **Derviş Mehmet** ve adamları SCF'nin kapatılmasının ardından Menemen'de din elden gidiyor propagandasıyla **isyandır.**

- ❑ İsyanı bastırmaya çalışan **Asteğmen Kubilay'ın (Mustafa Fehmi) kellesini kesip sırığa taktılar.**

☞ **Asteğmen Kubilay → şehit düştü**

- ❑ İstiklal Mahkemeleri kurulmadı, Divan-ı Harp kuruldu (Bşk. Mustafa Kemal)

☞ **Divan-ı Harp Kuruldu**

- ✓ Serbest Fırka denemesi ve Menemen olayı ile daha ülkede Demokrasi ortamının oluşmadığı görülmüştür.

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DİŞ POLİTİKASI (1923-1938)

☞ **1923 – 1930 → Lozan sonrası kalan sorunlarla uğraştı**
Mübadele, Musul sorunu, Dünya ekonomik bunalımı vs

☞ **1930 – 1938 →Almanya ve İtalya'nın yayılmacı tutumuna karşı önlem aldı**

Türkiye-Yunanistan İlişkileri Denemeleri ve Karşılaşılan Tepkiler

☞ **Lozan sonrası Mübadele (Etabli) Sorunu**

Ankara Antlaşması 10 Haziran 1930

- ❑ Lozan Barış Antlaşması'na göre 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan önce İstanbul'da yerleşik olan Rumlar ve Batı Trakya'daki Türkler dışında kalan, Türkiye'deki Rumların ve Yunanistan'daki Türklerin mübadelesi (değişimi) kararlaştırıldı.
- ❑ Yunanistan, İstanbul'da mümkün olduğu kadar fazla sayıda Rum bırakmak istiyordu.

- ❑ 10 Haziran 1930'da Ankara'da imzalanan bir antlaşmayla yerleşme tarihlerine bakılmaksızın İstanbul Rumları ile Batı Trakya Türklerinin hepsi "yerleşik" sayıldılar.
- ❑ İtalya ve Almanya'nın yayılmacı tutumu etkilidir.

Patrikhane Sorunu

- ❑ Patrikhane sorununu Türkiye bir iç sorun olarak gördü. Patrikhanenin Türk kanunlarına bağlı olduğu, evrensel (ekümenik) statüsünün tanınmayacağı ve dinî bir meseleden dolayı Türkiye'nin iç işlerine karışılmayacağı mesajı güçlü bir şekilde verildi.

☞ **Yunanistan konuyu Lahey Adalet divanına götürdü.**

Türk-Yunan Dostluk Antlaşması 30 Ekim 1930

- ❑ Yunanistan Başbakanı Venizelos ile Dışişleri Bakanı Mihalokopalos 26 Ekim 1930 tarihinde İstanbul'a geldi.
- ❑ 30 Ekim 1930'da Ankara'da Dostluk, Tarafsızlık, Uzlaşma ve Hakem Antlaşması imzalandı.
- ❑ Atatürk ve Venizelos "iki komşu devletin düşmanca değil dostluk içinde yaşamasının yararlı olacağını" belirtti.

☞ **1934'te Venizelos, Atatürk'ü Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterdi**

- ❑ Türkiye ve Yunanistan arasında kurulan dostluk ve iş birliği ortamı, 1950'li yıllarda başlayacak olan Kıbrıs Sorununun ortaya çıkmasına kadar devam etti.

Türkiye-İngiltere İlişkileri ve Musul Sorunu

☞ **13 Kasım 1918 İngilizler, Musul'u işgal etmişti**

- ❑ Türkiye, Misak-ı Millî sınırları içinde yer alan Musul'u geri alabilmek için Lozan'da büyük bir uğraş vermişti.
- ❑ Musul Meselesinin Türkiye ile İngiltere arasında ikili görüşmelere bırakılması kabul edildi.

Haliç Konferansı 19 Mayıs 1924 Türkiye / İngiltere

- ❑ Görüşmelerde Türkiye'yi **FETHİ OKYAR**

İngiltere'yi **PERCY COX** temsil etti.

- ❑ İngiltere ile Musul Meselesi görüşüldü bir sonuç alınamadı
- ❑ Sorun Milletler Cemiyetine taşındı
- ❑ 16 Aralık 1925'te yapılan toplantıda Milletler Cemiyeti, Musul'un Irak'a bırakıldığını ilan etti.

Ankara Antlaşması 5 Haziran 1926 Türkiye / İngiltere

- ❑ İç politikada yaşanan olumsuz gelişmeler ve iç güvenlik sorunları nedeniyle Türkiye, Milletler Cemiyetinin kararını kabul etmek zorunda kaldı.
- ❑ Misak-ı Millî'den taviz verilmek zorunda kalındı.
- ❑ 1926'da Musul konusunda varılan çözümden sonra Türk-İngiliz ilişkileri gelişmeye başladı.

- ❑ 1929'da İngiltere'nin Akdeniz Filosu'nun İstanbul'u ziyareti, ilişkilerde yumuşama sürecini artırdı.
- ❑ 1936'da İngiltere Kralı VIII. Edward'ın ziyareti, ilişkileri olumlu yönde etkiledi.

Türkiye – Fransa İlişkileri

Ankara Antlaşması 20 Ekim 1921 Türkiye / Fransa

- ❑ Hatay Fransa mandaterliğinde Suriye yönetimine bırakıldı.
- ❑ Fransa'nın mandası altındaki Suriye ile Türkiye arasındaki sınırın çizilmesi için bir karma komisyon kurulması kararı alınmıştır.
- ❑ Türkiye ile İngiltere arasındaki Musul anlaşmazlığının çözümünden sonra, karma komisyonun aldığı karar 30 Mayıs 1926'da imzalandı.
- ❑ Türkiye-Suriye sınırı tam olarak belirlendi.

Borçlar Sorunu

- ❑ Osmanlı Devleti'nin en fazla borçlandığı ülke Fransa idi. Borçların ne kadar süre içinde ve hangi ülkenin parasıyla ödeneceği 13 Haziran 1928'de imzalanan bir antlaşmayla belirlendi.
- ❑ Duyun-u Umumiye Kaldırıldı. Borçlarımızı 1954'e kadar ödedik. Faizini 1981'de bitirdik.

**Bekleme yapmayın! “Aşk”ını alan
“acı”ya ilerlesin.**

Attila İlhan

Yabancı Okullar Sorunu

- ❑ Türkiye, konuyu iç meselesi sayarak tutumundan hiçbir ödün vermeden uygulamalarına devam etti

Adana – Mersin Demiryolu Millileştirilmesi

- ❑ Fransa ile yaşanan diğer anlaşmazlık konusu ise, Adana-Mersin demir yolunun millileştirilmesi sırasında yaşandı.
- ❑ Haziran 1929'da Adana-Mersin demir yolu bir Fransız şirketine verilmedi, Türkiye tarafından satın alındı.

Hatay Meselesi

- ❑ Hatay'ın statüsü konusu, Türkiye ile Fransa arasında yaşanan başka bir önemli bir sorun oldu.
- ❑ Hatay'ın 1939'da Türkiye Cumhuriyeti'ne katılmasıyla mesele son buldu.

Türkiye-Sovyetler Birliği (SSCB) İlişkileri

Moskova Antlaşması 16 Mart 1921

- ❑ TBMM'yi tanıyan ilk Batılı Devlet Sovyet Rusya oldu. Çarlık Rusya'sı döneminde imzalanan antlaşmalar geçersiz sayıldı.
- ❑ 1936'dan itibaren Türk-İngiliz yakınlaşmasının başlaması, Türk-Sovyet ilişkilerinin zayıflamasına yol açtı.

1936 Sonrası ilişkiler bozuldu

**Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne
Girmesi 18 Temmuz 1932**

- ✓ ABD Başkanı Wilson'un I. Dünya Savaşı'ndan sonra dünya barışını sağlamak ve korumak amacıyla Milletler Cemiyetinin kurulması kararı, Paris Barış Konferansı'nda alındı.

MC - Cenevre Konferansı

İspanya - Yunanistan

- ❑ Kurulmasına 18 Ocak 1919 Paris Barış Konferansında karar verildi
- ❑ 10 Ocak 1920 Cenevre Konferansı ile kuruldu.
- ❑ 1939'da II. Dünya Savaşı öncesi kapandı.
- ❑ Davet üzerine üye olan tek ülke Türkiye'dir.
- ❑ İspanya'nın teklifi, Yunanistan'ın desteği ile katıldı.

Balkan Antantı 9 Şubat 1934

Türkiye / Yunanistan / Yugoslavya /Romanya

- ❑ Bu antant ile sınırlar karşılıklı olarak güvenlik altına alındı.
- ❑ İtalya ve Almanya'da ortaya çıkan totaliter rejimler (Faşizm ve Nazizm)'in saldırgan ve yayılcı politikaları, Balkan Yarımadası'ndaki devletleri endişelendirdi.
- ❑ Türkiye adına imzalayan **TEVFİK RÜŞTÜ ARAS**

Bulgaristan ve Arnavutluk katılmadı

- ❑ Balkan ülkesi olan Bulgaristan revizyonist (Değişimci) bir politika takip etmesi, Arnavutluk ise İtalya'nın baskısı altında bulunması nedeniyle bu antanta katılmadı

Yugoslavya'nın paktan ayrıldı ardından pakt dağıldı.

- ❑ Yugoslavya'nın İtalya ve Almanya baskısı sonucu **1937**'de Bulgaristan'la antlaşma imzalaması ve ardından savaşın başlaması antantın önemini yitirmesine neden oldu

Akdeniz Paktı 1936

İtalya 1935'te Habeşistan'ı işgal etti.

TÜRKİYE / İNGİLTERE YUNANİSTAN / YUGOSLAVYA

- ❑ Türkiye Akdeniz'de güvenliği sağlamak istedi

Gün biter gülüşün kalır bende...

Ahmet Telli

Nyon Konferansı 14 Eylül 1937

TÜRKİYE / İNGİLTERE

İtalya → İspanya İç Savaşında
Franco' yu destekledi

Akdeniz'deki Korsanlığa karşı
ittifak yapıldı

- ☐ İsviçre'nin Nyon kentinde imzalandı.
- ☐ İtalya, İspanya iç savaşında FRANCO' ya destek verdi.
- ☐ Akdeniz'deki Denizaltı Korsanlığına karşı Türkiye, İngiltere ile İtalya'ya karşı işbirliği yaptı.

SADÂBAT PAKTI 8 Temmuz 1937

TÜRKİYE / İRAN / IRAK /
AFGANİSTAN

- ☐ 1935'te İtalya, Habeşistan'ı işgal etti
- ☐ Tahran'da Sadâbat Sarayı'nda imzalandı
- ☐ İran Şahı Rıza Pehlevi 1934 yılında Türkiye'yi ziyaret etti.

Sadâbat, saldırmazlık ve iyi
komşuluk paktıdır. Yardımlaşma
paktı değildir.

- ☐ Sadabat Paktı'na göre; üye ülkeler birbirlerinin iç işlerine karışmamayı, ortak sınırlara saygı göstermeyi kabul ettiler.

Doğu sınırlarının güvenliğini
sağlandı

Suriye katılmadı.

- ☐ Türkiye ile Hatay meselesi ve Irak ile toprak sorunu olan Suriye, Sadabat Paktı'na katılmadı.
- ☐ 1955 Bağdat Paktı ile önemini yitirdi.
- ☐ 1980 / 1988 İran – Irak Savaşı ile geçerliliğini yitirdi.

HATAY MESELESİ 7 Temmuz 1939

21 Ekim 1921 Ankara Antlaşması ile
Hatay'da Fransa denetiminde özel
yönetim

- ☐ 1935 İtalya'nın Habeş işgali sonrası Fransa, 1936'da Suriye üzerindeki manda yönetimine son vererek Suriye'den çekilme kararı aldı.
- ☐ Türkiye, Hatay için halk oylaması istedi.
- ☐ Fransa'nın itirazı üzerine konu Milletler Cemiyetine taşındı.
- ☐ Milletler Cemiyetine göre İskenderun iç işlerinde serbest, dış işlerinde Suriye'ye bağlı, toprak bütünlüğü Türkiye ve Fransa'nın garantisi altında olacaktır.

Gerçek zafer hayallerindir. İntikamın
değil!

Aamir Khan

- ☞ Mustafa Kemal: “Şahsi Meselem”
“ 40 asırlık Türk yurdu düşman eline bırakılmaz”
- ☞ 2 Eylül 1938 Hatay Bağımsız Devleti kuruldu
- ☞ 29 Haziran 1939 Hatay Parlamentosu Anavatan’a katılma kararı aldı
- ☞ 30 Haziran TBMM kararı onadı.
- ☞ 7 Temmuz 1939 Hatay, Türkiye Cumhuriyeti’nin Vilayeti kabul edildi.

- ✓ Hatay Devleti’nin İlk ve tek cumhurbaşkanı **TAYFUR SÖKMEN**
- ✓ Başbakan **ABDURRAHMAN MELEK**

Savaşta Türkiye'yi kurtaran, savaştan sonra da Türk Ulusu'nu yeniden diriltten Atatürk'ün ölümü, yalnız yurdu için değil, Avrupa için de en büyük kayıptır.

Winston Churchill,

ATATÜRK'ün ÖLÜMÜ ve İSMET İNÖNÜ'nün CUMHURBAŞKANI SEÇİLMESİ

- ☞ 19 Kasım Naaşı Yavuz zırhlısı ile İzmit'e oradan özel trenle Ankara Etnografya Müzesine getirildi.
- ☞ 10 Kasım 1953 Anıtkabir'e ebedi istirahatgâhına getirildi.
- ☞ İnönü 1950'ye kadar Cumhurbaşkanı

II. Dünya Savaşı'nın Nedenleri

☞ **Versay Antlaşması sonrası anlaşmazlıklar**

- ◆ MC' nin etkisiz kalması
- ◆ 1933 Hitler'in başa geçmesi
- ◆ 1922 Mussolini'nin başa geçmesi
- ◆ 1935 İtalya / Habeşistan işgali

☞ **1931 Mançurya Saldırısı**

- ◆ Japonya'nın Çin'e (Mançurya'ya saldırması)

☞ **25 Kasım 1936'da Anti-Komintern Paktı**

- ◆ Japonya, Almanya ile 25 Kasım 1936'da Anti-Komintern Paktı'nı imzalayarak komünizme karşı ülkelerinde sert tedbirler almayı kararlaştırdılar.

☞ **6 Kasım 1937 Mihver Devletleri'ne İtalya'nın katılması**

- ◆ Berlin-Roma-Tokyo Mihveri

✓ Mihver Devletler: Almanya, İtalya ve Japonya (Bulgaristan, Romanya'da bu gruba katılmıştır.)

✓ Müttefik Devletler: İngiltere, Fransa, ABD ve SSCB.

✓ Müttefik gruba en son katılan ABD'dir.

II. Dünya Savaşı'nın Başlaması ve Seyrini Değiştiren Olaylar

☞ **1 Eylül 1939 Almanya'nın Polonya'ya saldırması (Savaşın başlangıcı)**☞ **3 Eylül 1939 İngiltere / Fransa → Almanya'ya savaş açtı.**

- ◆ İngiltere ve Fransa, Polonya'ya verdikleri garanti nedeniyle 3 Eylül 1939'da Almanya'ya savaş ilan ettiler.

✓ Avrupa'da Türkiye, İngiltere ve SSCB dışında Almanya ve İtalya'nın egemenliğine girmemiş ülke kalmadı.

☞ **Uzakdoğu'da ABD / JAPONYA Çekişmesi**

- ◆ Uzak Doğu'da ise Japonya kendisine petrol ambargosu koyan ABD'ye karşı harekete geçti.

☞ **7 Aralık 1941 Pearl Harlboun Baskını**

- ◆ Japonya 7 Aralık 1941'de ABD'nin Pasifik üstünlüğünü simgeleyen Hawaii takımadalarından Honolulu'daki deniz ve hava üssü Pearl Harlboun'a baskın yaptı.

☞ **17 Temmuz – Ağustos 1945 Postdam Konferansı**

- ◆ II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanya'sının teslimiyetinden sonra 17 Temmuz 1945 - 2 Ağustos 1945 Almanya'nın başkenti Berlin'in 26 kilometre güneybatısında bulunan Cecilienhof Sarayı'nda düzenlenen ve Churchill,

Truman ve Stalin olmak üzere "Big Three"'nin katıldığı konferans **(yazdır)**

- ◆ Potsdam Konferansı'nda SSCB, Japonya'ya karşı savaşmayı kabul etti.

- ✓ Konferanstan sonra ABD, Japonya'yı kayıtsız şartsız teslim olmaya zorlamak için yeni geliştirdiği atom bombalarını atmayı kararlaştırdı.

☞ **Atom Bombaları**
6 Ağustos Hiroşima / 9 Ağustos Nagazaki

- ◆ 14 Ağustos 1945'te Japonya da kayıtsız şartsız teslim oldu.

☞ **1941 Britanya Savaşı**

- ◆ 1941'de Almanya'nın İngiltere'ye karşı düzenlediği hava saldırıları başarısız oldu

☞ **22 Haziran 1941 - 5 Aralık 1941**

Barbarossa Harekâtı (yazdır)

- ◆ Alman Silahlı Kuvvetleri'nin 22 Haziran 1941 günü başlayan Sovyetler Birliği'nin işgali harekâtına Alman kaynaklarında verilmiş olan kapalı addır.
- ◆ Aynı zamanda II. Dünya Savaşı'nın Doğu Cephesi'ni açan harekâttır.
- ◆ Tarihin en geniş çaplı askeri harekâtı olarak nitelendirilir.

Başını daima dik tut unutmaya başı eğik olanın celladı çok olur.

Anonim

☞ **23 Ağustos 1942 – 2 Şubat 1943**
Stalingrad Muharebesi

- ◆ Almanya, SSCB'ye saldırdı.
- ◆ 1943 yılında Alman kuvvetlerinin Stalingrad Kuşatması kırıldı.
- ◆ Çok sayıda Alman askeri, Sovyet ordusuna esir düştü.
- ◆ Alman kuvvetleri geri çekilmeye başladı.

☞ **9 Temmuz – 17 Ağustos 1943**
Husky Harekâtı

- ◆ Müttefik devletler, Kuzey Afrika'yı ele geçirdikten sonra İtalya'yı savaş dışı bırakmak amacıyla 10 Temmuz 1943'te Sicilya'ya çıkarma yaptılar.
- ◆ Başarısızlığa uğrayan Mussolini iktidardan düştü ve hapsedildi.
- ◆ Ulusal Faşist Parti kapatıldı ve İtalya savaştan çekildi.

☞ **6 Haziran 1944 Normandiya**
Çıkarması (Overlord Harekâtı)

- ◆ General Dwight D. Eisenhower kumandasındaki Müttefik kuvvetlerinin 1944 Haziran - Eylül ayları arasında giriştiği hücum harekâtıdır.
- ◆ Müttefiklerin çıkarmasından sonra Alman cephesinin yarılmasına ve hemen hemen Fransa'nın ortasına kadar geriletilmesine yol açtı
- ◆ Fransa, Belçika ve Hollanda'yı Alman işgalinden kurtardılar.
- ◆ Müttefikler Almanya'nın başkenti Berlin'e kadar ilerlediler.

- ✓ Hitler, intihar ederek hayatına son verdi. (30 Nisan 1945).
- ✓ Almanya'nın kayıtsız şartsız teslim oluşunun belgesini imzaladı.
- ✓ Avrupa'da II. Dünya Savaşı resmen sona erdi.

Birleşmiş Milletler Teşkilatının Kuruluşu 25 Nisan 1945

- ✓ Dünya Savaşı sonrasında barışı korumak ve sürdürmek amacıyla Milletler Cemiyeti II. Dünya Savaşı'nın çıkmasına engel olamamıştı.

14 Ağustos 1941 Atlantik Bildirisi

- ◆ Savaş sırasında ABD ve İngiltere, 14 Ağustos 1941'de Atlantik Bildirisi yayınladılar.
- ◆ 9 Ağustos 1941 tarihinde yapılan toplantı sonucunda; iki devlet topraklarını genişletmek istemediklerini, bütün uluslara sınırları içinde güvenle yaşamak olanaklarını sağlayacak bir barışın yapılmasını arzuladıklarını bir bildiri ile açıkladılar.
- ◆ Atlantik Bildirisi olarak tanınan bu belge, liderlerce kabul edildi ve 14 Ağustos 1941'de ortak bir bildiri yayınlandı.
- ◆ Bu bildiride yer alan hükümler daha sonra Birleşmiş Milletler Antlaşması'na temel olmuştur.

İnsan sevmeye başladı mı,
yaşamaya da başlar.

Anonim

1 Ocak 1942 Birleşmiş Milletler Bildirisi

- ◆ Almanya'ya karşı savaşa katılan 26 devletin imzasıyla 1 Ocak 1942'de Birleşmiş Milletler Bildirisi yayınlandı.
- ◆ Bu bildiride 26 devletin Atlantik Bildirisi'ndeki ilkeleri aynen kabul ettikleri belirtilmekteydi.
- ◆ Böylece savaştan sonra kurulacak olan Birleşmiş Milletler Teşkilatının ilk adımı atıldı

4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 Yalta Konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı'nda "Üç Büyük" olarak adlandırılan Müttefik Devletler'in liderleri Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Josef Stalin 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 tarihleri arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 km güneyinde bulunan **Livadia Sarayı**'nda bir araya gelmişlerdir.
- ◆ Yalta Konferansı olarak adlandırılan toplantının ana eksenini II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'nın yeni düzeni ve Avrupa topraklarının yeniden şekillendirilmesi üzerinedir.
- ◆ Beş Büyüklere (**ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin**) Birleşmiş Milletler kararlarını veto etme hakkı tanındı.
- ◆ 1 Mart 1945'e kadar Mihver Grubu devletlerinin de Birleşmiş Milletlere üyeliği kabul edildi.

Sevgi, insanın gücünden
vazgeçmesi demektir.

Milan Kundera

25 Nisan 1945 San Francisco Konferansı

- ◆ Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 50 müttefik devlet, 25 Nisan 1945 tarihinde San Francisco'da bir araya gelerek 111 maddeden oluşan Birleşmiş Milletler Antlaşması'na son şeklini verdiler.
- ◆ Antlaşma, 25 Haziran 1945 tarihinde oy birliği ile kabul edildi ve ertesi gün imzalandı.
- ◆ ABD, Çin, İngiltere, Fransa ve SSCB öncülüğünde BM kuruldu.
- ◆ Bu beş ülke BM'nin Güvenlik Konseyinde veto hakkına sahip olan ülkelerdir.
- ◆ 24 Ekim 1945 tarihinde Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesinin yanı sıra imza sahibi öteki devletlerin çoğunluğunun da onaylamasıyla antlaşma yürürlüğe girdi ve Birleşmiş Milletler kuruldu.

17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 Postam konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası'nın teslimiyeti sonrası 17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 arası Berlin'in 26 km güneybatısındaki **Cecilienhof Sarayı**'nda düzenlenmiştir.
- ◆ Churchill, Truman ve Stalin olmak üzere "**Big Three**"nin katıldığı konferanstır.

Konferansın Başlıca Konuları

- Nazi Almanyası'nın işgal ettiği topraklarının geri alınması
- Avusturya'nın Almanyadan ayrılması
- Almanyanın "demokratikleştirilmesi"
- Almany, Avusturya'nın yanı sıra Berlin, Viyana'nın bölünmesi

- Savaş suçlarının yargılanması
- Almanyada dışında ikamet eden Almanların Almanyaya geri gönderilmesi

II. DÜNYA SAVAŞI SÜRECİNDE TÜRKİYE

Savaş Döneminde Türkiye'nin Dış Politikası

- Türkiye uyguladığı dış politika sayesinde II. Dünya Savaşı'na girmemeyi başardı.
- Türkiye tarafsız olduğunu duyurdu.
- İşgal ihtimali üzerine baskı yapan müttefiklere rağmen Türkiye çatışmaya girmede ve Alman büyükelçisi Von Papen aracılığıyla diplomatik ilişkiler geliştirildi.
- 18 Haziran 1941'de Türk-Alman Dostluk Paktı imzalandı.

18 Haziran 1941 Türk-Alman Dostluk Paktı

- ◆ Stalingrad'da Alman ilerleyişi durduruldu.
- ◆ Avrupa'da ve Balkanlarda Almanyaya tehdidi yerine Komünizm ve Rusya yayılcılığı endişesi arttı.

14 - 26 Ocak 1943 Casablanca Konferansı

ABD / İNGİLTERE... Hitler karşıtı zirve

- ◆ ABD başkanı Franklin D. Roosevelt, Birleşik Krallık başbakanı Winston Churchill arasında gerçekleşen gizli Hitler karşıtı bir zirveydi.

- ◆ Zirve 14 Ocak 1943'ten 26 Ocak 1943'e kadar Fas'ın Kazablanka şehrinde düzenlendi.
- ◆ Josef Stalin ordusu Almanlar tarafından kuşatıldığı için katılamadı

Adana Görüşmesi 30 – 31 Ocak 1943

- ◆ Adana Görüşmesi, 30-31 Ocak 1943 tarihlerinde, Türkiye Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile Birleşik Krallık Başbakanı Winston Churchill'in gerçekleştirdiği iki taraflı toplantıdır.
- ◆ İngiliz Başbakanı Churchill, 30 Ocak 1943'te gizlice Adana'ya geldi.
- ◆ Burada İnönü'den savaşa girmelerini istedi. Türkiye Askeri lojistik ihtiyacı karşılanmadan savaşa katılmayacağını bildirdi.
- ◆ Churchill net bir cevap vermedi. Türkiye tarafsızlığını devam ettirdi.

I. Kahire Konferansı 23 – 26 Kasım 1943

- ◆ Churchill'in konferans boyunca Balkanlar'da bir cephe açılması konusunda ısrarına karşın bu isteği, Roosevelt tarafından kabul edilmedi.
- ◆ Ayrıca bu konferansta Türkiye'nin üslerini İngiltere'ye açarak savaşa girme durumu da görüşüldü ancak Numan Menemencioğlu'nun Türkiye'nin henüz bir savaşa giremeyecek olmasını gerekçe göstermesinden ötürü sonuç alınamadı.

En delikanlı mevsimdir kış. Yüzüne yüzüne vurur yalnızlığını.

Orhan Veli Kanık

II. Kahire Konferansı 4-6 Aralık 1943

- ◆ Toplantıya, Amerika Birleşik Devletleri'nden Başkan Roosevelt, Birleşik Krallıktan Başbakan Churchill ve Türkiye'den Cumhurbaşkanı İnönü katılmıştır.
- ◆ Churchill, Türkiye'nin 1944 sonbaharında savaşa katılmasını istediklerini bildirmiş, bu gerçekleşmezse müttefiklerin Türkiye ile işbirliği umutlarını tamamen yitireceklerini söylemiştir.
- ◆ İnönü ise, prensip olarak savaşa girmeye razı olacağını bildirmiş, ancak iki şartın mutlaka yeri-ne getirilmesinde ısrar etmiştir.
- ◆ Bu şartlardan birincisi, "Türkiye'nin yalnızca bir piyon olarak kullanılmasını engelleyecek bir "ortak askeri plan"ın yapılmasıdır.
- ◆ Türkiye bu planı hazırlayanlar arasında yer alacak ve Türkiye'nin onaylamadığı bir plan uygulanmayacaktır".
- ◆ İkinci şart ise "Türkiye'-nin de içinde bulun-duğu bölgenin siyasî geleceği hakkında ay-rıntılı bilgi verilmesidir".
- ◆ Ayrıca İnönü, yeterli miktarda silah, askerî araç ve gereç yardımının yapılmasında da ısrar etmiştir.
- ◆ Toplantı sonunda Roosevelt ve Churchill, bu şartları zorlanarak da olsa kabul etmiş ve bu yönde görüşmelerin devamı için yetkili heyetlere görev verilmesi kararlaştırılmıştır.

Kimse hayat yolunuzu sizin için yürümez.

Gautama Buddha

Yalta Konferansı 4 – 11 Şubat 1945

- ◆ Yalta Konferansı ya da Kırım Konferansı, II. Dünya Savaşı sırasında 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 tarihleri arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 kilometre güneyinde bulunan Livadia Sarayı'nda düzenlenen ve Churchill, Roosevelt ve Stalin olmak üzere "Üç Büyük 'ün katıldığı konferanstır.
- ◆ Nazi Almanyası'nın yenilmesi için son planlar yapıldı.
- ◆ Sovyetler Birliği lideri Stalin, Boğazların statüsünün Sovyet Rusya lehine değiştirilmesini istedi.
- ◆ İngiltere Başbakanı Churchill, Avrupa'da güçler dengesinde Sovyetler Birliği'nin ağırlık kazanmasını istemiyordu.
- ◆ Savaş sonrası Avrupa'nın geleceği görüşüldü.
- ◆ Bu sistemi yürütecek uluslararası bir örgütün kurulması kararı (Birleşmiş Milletler) alındı.
- ◆ 1 Mart 1945'te kadar Almanyaya ve müttefiklerine savaş ilan edecek devletlerin de kurucu üyeliğe alınacağı açıklandı.
- ◆ Türkiye de bu gelişmeler üzerine 23 Şubat 1945'te Almanya'ya savaş ilan etti.

Kadınlara karşı saygılı olmak her erkeğin vazifesidir.

Moliere

II. Dünya Savaşı Sürecinde
Türkiye'deki Ekonomik, Toplumsal
ve Politik Gelişmeler

Ekonomik ve Toplumsal Gelişmeler

- ❑ Türkiye, II. Dünya Savaşı'na fiilen katılmamış ancak savaşın getirdiği ağır ekonomik koşulları tüm zorluklarıyla yaşamıştı.
- ❑ Savaş başlayınca Türkiye'de kısmi seferberlik ilan etti.
- ❑ Türkiye, ekonomisini savaşın olumsuz etkilerinden korumak için tedbirler alındı.

Millî Koruma Kanunu
18 Ocak 1940

- ◆ Millî Koruma Kanunu, dönemin ekonomisi sebebiyle Ocak 1940'ta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının çıkarttığı ve hükûmete fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede sınırsız yetkiler veren yasadır.
- ◆ Devlet müdahaleleri bu yasayla meşruiyet kazanmıştır.

Varlık Vergisi (11 Kasım 1942)

- ◆ Savaş koşullarının getirdiği karaborsacılık ve fiyatların yükselmesi savaş zenginlerini ortaya çıkarmıştı.
- ◆ Varlık Vergisi adı altında servet üzerinden ağır bir vergilendirme uygulamaya konuldu.
- ◆ Komisyonların belirlediği vergiyi ödemeyenler, çalıştırılmak üzere Erzurum Aşkale'ye gönderildi.
- ◆ 1944 yılı başlarında Varlık Vergisi uygulamasına son verildi.

Toprak Mahsulleri Vergisi (26 Nisan 1944)

- ◆ Tarımla uğraşan kesimi vergilendirmek, askerin ve halkın asgari ölçüde beslenmesini sağlamak için Toprak Mahsulleri Vergisi çıkarıldı.
- ◆ Çiftçiler yetiştirdikleri ürünün %10'unu ya nakit olarak ya da mal olarak ödediler.
- ◆ Üç yıl boyunca uygulanan bu vergi, iktidardaki partiye karşı çiftçilerin cephe almalarına yol açtı.

İç Politika Gelişmeleri

Türkiye'de tek parti uygulaması

- ◆ II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'de tek parti uygulaması devam etti.

Kazım Karabekir, Fethi Okyar, Hüseyin Cahit Yalçın

- ◆ 1939 seçimlerinde Kazım Karabekir, Fethi Okyar, Hüseyin Cahit Yalçın gibi Atatürk döneminde siyaset dışı kalan kişilerin milletvekili olmaları sağlandı.

Nazizm / Faşizm

- ◆ II. Dünya Savaşı'nın sona ermesi ile faşist ve ırkçı politikalar etkisini yitirdi. (Nazizm / Faşizm)

Büyük bir servet, büyük bir köleliktir.

Seneca

Kapitalizm / Komünizm

- ◆ Dünyada demokratik ve komünist ideolojiler karşı karşıya geldi. (Kapitalizm / Komünizm)

SSCB → Kars / Ardahan'da üs kurma amacı

- ◆ SSCB yayılmacı düşüncelerle Türkiye'den Kars ve Ardahan'ı almak ve Boğazlar 'da askerî bir üs kurmak istedi.
- ◆ Sovyet tehdidi altında Türkiye Batıya doğru yanaştı.

7 Ocak 1946 DP

- ◆ Türkiye'de demokratikleşme yolunda adımlar atılmaya hız verildi.
- ◆ 7 Ocak 1946'da Demokrat Partinin kurulmasıyla da Türkiye'de çok partili demokratik hayat başlamış oldu.

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN SONUÇLARI

- ❑ 1943'ten itibaren savaşın seyri Müttefiklerin lehine dönmeye başladı.
- ❑ Savaşı sona erdirmek için Müttefik Devletler kendi aralarında bir dizi konferans düzenlediler.

Herkes aynı anda geceyi yaşar
ama herkesin karanlığı farklıdır.

La Edri

Konferanslar

- ✓ Casablanca Konferansı
14 – 26 Ocak 1943
- ✓ Adana Görüşmesi 30 – 31 Ocak 1943
- ✓ I.Kahire Konferansı 23 – 26 Kasım 1943
- ✓ II.Kahire Konferansı 4-6 Aralık 1943
- ✓ Yalta Konferansı 4 – 11 Şubat 1945
- ✓ San Francisco Konferansı
25 Nisan 1945
- ✓ Postam konferansı
17 Temmuz - 2 Ağustos 1945

- ❑ II. Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte Almanya grubuna karşı kurulmuş olan büyük ittifak sona erdi.
- ❑ Savaş öncesindeki rekabet ve mücadele daha keskin bir şekilde yeniden başladı.
- ❑ Avrupa üzerinde hâkimiyet kuran SSCB ile ABD liderliğinde dünya devletleri ideolojik ayrılığa dayalı iki gruba ayrıldı.
- ❑ Artık dünyada demokratik devletlerden oluşan ABD liderliğindeki "Batı Bloku" ile SSCB liderliğindeki komünist ideolojilerin oluşturduğu "Doğu Bloku" vardı.

Sıcak Savaş → Soğuk Savaş

Sıcak savaş artık yerini soğuk savaşa bıraktı.

NATO / VARŞOVA PAKTI

Soğuk savaş NATO-Varşova Paktı arasında 1991'e kadar devam etti.

NATO 4 Nisan 1949

- ✓ Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü, 4 Nisan 1949'da 12 ülke tarafından imzalanan Kuzey Atlantik Antlaşması'na dayanarak kurulan ve farklı dönemlerde 17 ülkenin daha katıldığı uluslararası askerî ittifak.
- ✓ Örgüt üyeleri herhangi bir dış güçten gelebilecek saldırıya karşı ortak savunma yapmaktadır

Varşova Paktı 14 Mayıs 1955

- ✓ Nato'ya karşı Varşova'da, sekiz sosyalist ülkenin imzaladığı "Dostluk, İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Antlaşması" ile kurulan askeri ve siyasal birlik.
- ✓ İmzalayan ülkeler Arnavutluk, Bulgaristan, Çekoslovakya, Doğu Almanya, Macaristan, Polonya, Romanya ve SSCB'yd.
- ❑ Mısır, Hindistan, Pakistan, Tunus, Fas, Cezayir, Libya bağımsız oldu.
- ❑ Savaşın kazananları ABD, İngiltere ve SSCB oldu.
- ❑ ABD ile İngiltere Atlantik Bildirisi'ne uymadılar.
- ❑ SSCB Orta Avrupa ve Balkanlar'da kendisine bağlı komünist yönetimler kurdu.
- ❑ Komünizm hızla yayılmaya başladı.
- ❑ Bu arada Nazizm ve Faşizm de sona erdi.
- ❑ Atom bombası ile dünya artık Nükleer Çağa adım attı.
- ❑ Savaştan sonra SSCB'nin komünizm sayesinde hızla yayılmasına karşı ABD, "Truman Doktrini" (1947) adıyla bir plan uygulamaya başladı.

Truman Doktrini 12 Mart 1947

- ◆ Başkan Truman, 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- ◆ Truman'a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve Sovyet komünizmi altındaki ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı (Burada kastedilen ülkeler Yunanistan ve Türkiye'dir).
- ◆ Bu amaçla Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- ◆ Kongre'nin 22 Mayıs'ta bu isteğini kabul etmesi üzerine Türkiye'ye 100 milyon, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım yapıldı.

**Paris Konferansı
11-13 Temmuz 1947**

- ◆ Sovyetler Birliği, Çekoslovakya, Polonya ve Finlandiya dışındaki Avrupa ülkelerinin dışişleri bakanlarının katılımıyla düzenlenen Paris Konferansı'nda, bakanlar ABD'ye sunulacak Avrupa Telafi Programı üzerinde anlaştılar.
- ◆ ABD Dışişleri Bakanı George C. Marshall'ın daveti üzerine hazırlanan Avrupa Telafi Programı "Marshall Planı" olarak adlandırılmaktadır.
- ◆ ABD Kongresi Marshall Planını 11 Eylül 1947 de onaylamıştır.

En büyük günah pişmanlıktır.

Jean Paul Sartre

Marshall Planı 11 Eylül 1947

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948-1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.
- ❑ II. Dünya Savaşında 60 – 65 Milyon insan öldü.
- ❑ Bombardımanlar sonucu şehirler yıkıldı, milyonlarca insan göç etmek zorunda kaldı.
- ❑ Mülteci sorunu ortaya çıktı.
- ❑ Tarım ve sanayi üretiminde büyük düşüşler yaşanırken yüksek enflasyon ortaya çıktı.
- ❑ Zor hayat şartları yüzünden bazı ülkelerde ekmek karneye bağlandı.
- ❑ Uluslararası savaş hukuku askıya alındı.
- ❑ İnsan hakları ihlalleri yaşandı.
- ❑ Yahudiler başta olmak üzere; Romanlar, toplama kamplarına gönderilip insanlık dışı koşullarda yaşadılar. Yargısız infaz edildiler.
- ❑ Çalışma ve toplama kamplarında yüz binlerce insan yaşamını yitirdi.

Bilim ve sanat uyuşmadığı ülkeyi terk eder.

İbn-i Sina

Nürnberg Mahkemesi Ekim 1945

- ◆ Nürnberg Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi, Ekim 1945'te, ABD, Birleşik Krallık, Fransa ve Sovyetler Birliği'nin açtığı dava. Almanya'nın Nürnberg şehrinde yapıldığı için bu isimle anılmıştır.
- ◆ İnsanlığa karşı işlenen suçlara bakmak üzere Nürnberg Mahkemesi kuruldu.
- ◆ Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 9 Aralık 1948'de "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Sözleşme"yi kabul etti.
- ◆ Birleşmiş Milletler, 10 Aralık 1948'de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul etti.

II. DÜNYA SAVAŞI'NDAN SONRA
ORTA DOĞU

- ❑ Roma İmparatorluğu zamanında Filistin'den sürülen Yahudiler, yüzlerce yıl Kudüs topraklarına dönmeye çalıştı.
- ❑ Osmanlı Padişahı II. Abdülhamid, imparatorluğun dağılma sürecinde dahi büyük ekonomik yardım tekliflerine rağmen, Yahudilerin Kudüs'e yerleşmelerine izin vermedi.
- ❑ Dünya Savaşı'nın sonunda Kudüs, Osmanlı Devleti'nin elinden çıktı.
- ❑ Kudüs İngiltere'nin mandası altına girdi.
- ❑ Filistin'de yaşayan Araplarla çeşitli yollarla gelip Filistin topraklarına yerleşen Yahudiler arasında çatışmalar başladı.
- ❑ İngiltere zaman zaman Yahudi göçlerini sınırladıysa da alınan önlemler yeterli olmadı.

Haganah / İrgun terör örgütleri

"Haganah" adlı bir gizli örgüt ile "İrgun" adlı terör örgütleri Filistin'e kaçak göçleri organize etti.

- ❑ Arap-Yahudi çatışması devam etti.
- ❑ İngiltere, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 2 Nisan 1948'de Araplar ve Yahudiler arasındaki anlaşmazlığı Birleşmiş Milletlere götürdü.
- ❑ BM Filistin Komisyonu oluşturuldu ve komisyon oy birliği ile Filistin'in bağımsızlığını teklif etti.
- ❑ 27 Kasım 1947'de yapılan görüşmede çoğunluğun kararı benimsendi.
- ❑ Filistin'in Araplar ve Yahudiler arasında taksimine karar verildi.
- ❑ Büyük devletlerden Amerika, Sovyet Rusya ve Fransa taksim lehinde oy verirken İngiltere çekimser kaldı.
- ❑ Türkiye ise Arap ülkeleriyle beraber Filistin topraklarının taksiminin aleyhinde oy verdi.
- ❑ Filistin'in taksim edilmesi kararı bütün Arap dünyasında tepki ile karşılandı.
- ❑ Arap ülkeleri 17 Aralık 1947'de Kahire'de yaptıkları toplantıda Filistin topraklarının taksim edilmesini ve İsrail Devleti'nin kurulmasını önlemek için savaşa girme kararı aldılar.
- ❑ İngiltere BM kararından sonra 15 Mayıs 1948'e kadar Filistin'deki bütün kuvvetlerini çekme kararı aldı.

**Ne ikna edici bir intihar biçimidir;
şimdi seninle göz göze gelmek.**

Cemal Süreya

Yahudi Milli Konseyi / İsrail Devleti

14 Mayıs 1948

- ◆ Tel Aviv'de bulunan Yahudi Millî Konseyi, İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etti (14 Mayıs 1948).
- ◆ Amerika, yeni İsrail Devleti'ni daha ilk günden tanıdı.
- ◆ Sovyet Rusya da üç gün sonra, Arap-İsrail Savaşı'nın başlamasından sonra, İsrail'i tanıdı.

Eisenhower Doktrini 5 Ocak 1957
(yazdır)

- ◆ Dwight Eisenhower, 1954 yılında "Barış için Atom" programını başlattı ve 5 Ocak 1957'de, ünlü Eisenhower Doktrini'ni açıkladı.
- ◆ Bu doktrin ile Orta Doğu ülkelerine askerî ve ekonomik yardımda bulunulması planlanmaktaydı.
- ◆ Yardımın amacı, Orta Doğu'da komünizmin yayılmasını önlemektir.

Birinci Arap / İsrail Savaşı 15 Mayıs 1948

- ◆ İsrail Devleti kurulur kurulmaz Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak devletleri 15 Mayıs'ta İsrail'e savaş açtılar ve Birinci Arap-İsrail Savaşı (1948-1949) başladı.
- ◆ BM'nin arabuluculuğu ile bir ateşkes imzalandı.
- ◆ İsrail, Filistin topraklarının hemen hemen dörtte üçünü ele geçirdi. Ayrıca Kudüs'ün yarısı da İsrail'in eline geçti.

1967 Arap İsrail Savaşları

- ◆ 1967 Savaşı'nda İsrail, Kudüs'ün diğer yarısını da eline geçirdi.
- ◆ Savaş, Filistin'de yaşayan bir milyon kadar Filistinliyi yerinden etti. Mülteciler Meselesi ortaya çıktı.
- Mısır'da Kral Faruk rejimi yerini Yarbay Cemal Abdülnasır yönetimine bıraktı.
- İsrail'e karşı alınan yenilgi Arap dünyasında milliyetçilik duygusunu harekete geçirdi.
- Arap-İsrail savaşındaki yenilgi, Araplar arasında İsrail'e duyulan öfkeyi ve düşmanlığı artırdı.

Bazıları şiir sevmez çünkü yaraları yoktur, yaraladıkları vardır.

Attila İlhan

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI
TÜRKİYE

Siyasi Hayat

- ❑ Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok partili siyasi hayata geçiş denemeleri yapıldı. Fakat bu denemeler başarılı olmadı.
- ❑ Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapanmasından sonra çok partili siyasi hayata geçiş denemelerine ara verildi.

👉 1923 → 1950 CHP
1950 → 1961 DP

1946'ya kadar meclisteki tek parti olan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), 1950'ye kadar iktidarını sürdürdü.

- ❑ II. Dünya Savaşını demokrasiyle yönetilen ABD, İngiltere ve Fransa'nın başını çektiği ülkeler kazandı.
- ❑ Türkiye'nin de bu blok içerisinde yer almak istemesi ve demokrasiye verdiği önem, çok partili sisteme geçişi hızlandırdı
- ❑ Birleşmiş Milletler Teşkilatının kuruluşu için 1945'te San Francisco'da toplanan konferansa katılan Türk heyeti, tek partili yönetime son verilmesi ve CHP dışında da siyasi partilerin kurulması gerektiğinin açıklamasını yaptı.

👉 Dörtlü Tahrir → Önerge / Reddedildi.

- ◆ Çok partili siyasi sisteme geçişi sağlayan süreç Dörtlü Tahrir (önerge) ile başladı.
- ◆ Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından imzalanan önerge, 7 Haziran 1945'te meclis başkanlığına verildi.
- ◆ Önerge, reddedildi (12 Haziran 1945).

👉 Milli Kalkınma Partisi 1945 → İlk muhalefet partisi

- ◆ 18 Temmuz 1945'te iş adamı Nuri Demirağ öncülüğünde Millî Kalkınma Partisi (MKP) kuruldu.
- ◆ II. Dünya Savaşından sonra kurulmuş olan ilk muhalefet partisi MKP'dir.

👉 Dörtlü Tahrir → Demokrat Parti 1946

- ◆ 7 Ocak 1946'da Demokrat Parti (DP) Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından CHP'den ayrılanlar tarafından kuruldu.

Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş

- ❑ Demokrat Partinin kurulmasıyla Türkiye'de çok partili siyasal hayat tekrar başladı.

👉 DP → Genel Başkan Celal Bayar

- ◆ Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuad Köprülü ve Refik Koraltan tarafından kurulan DP'nin genel başkanlığına Celal Bayar getirildi.

✓ Demokrat Parti'nin parti programı, CHP'den farklı olarak, "siyasette demokrasi" ile "ekonomik hayatta liberalizm" ilkelerine dayandırıldı.

Suyu dinlemek gerek, ateş zaten içimizde.

Ahmet Telli

📌 Açık oy gizli sayım 1946

- ◆ 5 Haziran 1946'da Seçim Yasası Tasarısı, TBMM'de oy çoğunluğu ile kabul edilerek, "açık oy, gizli sayım" yöntemiyle yapılma kararı alındı.

- ✓ DP bu karara muhalefet etti.
- ✓ Milletvekili seçimlerinin ardından Demokrat Parti büyük bir çoğunlukla iktidara geldi.

📌 Cumhurbaşkanı → Celal Bayar TBMM Başbakanı → Refik Koraltan Başbakan → Adnan Menderes

- ◆ 22 Mayıs 1950'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, DP genel başkanı Celal Bayar'ı cumhurbaşkanı olarak seçti. Refik Koraltan da TBMM başkanı seçildi.
- ◆ Celal Bayar'ın ardından DP genel başkanlığına ise Adnan Menderes getirildi.
- ❑ 1950 seçimlerinde Demokrat Parti'nin iktidara gelişiyle yeni bir siyasi dönem başladı.

Ekonomik Hayat

- ❑ Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tarımsal alanı kalkındırmaya yönelik çalışmalara büyük önem verildi.
- ❑ II. Dünya Savaşı sona erince çiftçiyi topraklandırma konusunda çalışmalar başladı.

📌 Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu 14 Mayıs 1945 / 11 Haziran 1945

- ◆ Milli şef dönemi iktisat politikalarından biridir
- ◆ Toprak dağılımında görülen adaletsizlikleri alınacak tedbirlerle önlemek, arazisi olmayan ya da yetmeyen çiftçilere yeter derecede toprak sağlamak
- ❑ DP'nin liberalizmi savunması, CHP'nin devletçi ekonomi politikasında değişikliğe gitmesine yol açtı.

📌 Recep Peker Hükümeti → Devalüasyon

- ◆ Mehmet Recep Peker, 1931 - 1936 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği ve 7 Ağustos 1946 - 10 Eylül 1947 tarihleri arasında da başbakanlık yapmış önemli bir siyasetçidir.
- ◆ Recep Peker Hükümeti döneminde devalüasyona gidildi.
- ◆ 7 Eylül 1946'da Türk Lirası'nın değeri ABD doları karşısında %50 oranında düşürüldü.
- ◆ 1 ABD doları 280 kuruş oldu. Böylece devletçi ekonomiden liberal ekonomiye doğru ilk adım atıldı.
- ◆ Bu devalüasyonla ithalat artırılmaya ve yerli ürünlerin ihracatı kolaylaştırılmaya çalışıldı.

Gerçek zafer hayallerindir. İntikamın değil!

Aamir Khan

Sosyal ve Kültürel Hayat

- ❑ İkinci Dünya Savaşı sonrası modern baskı ve gazetecilik yöntemlerinin gelişmesi, özgürlüklerin artması basının içerik ve sayısal açısından hızla gelişmesine yol açmıştır.
- ❑ Toplumun siyasete katılımı hızlanmıştır.
- ❑ 1945-1950 yılları arasında Türkiye'de yayımlanan dergi sayısının neredeyse iki katına çıkmıştır.
- ❑ Bu dönemin edebiyat dergilerinden başlıcaları; Hisar, Varlık, Mavi, Yeditepe, Pazar Postası, Markopaşa ve Büyük Doğu'dur.
- ❑ Edebiyatta Orhan Veli, Melih Cevdet Anday ve Oktay Rifat'ın oluşturduğu Garip Akımı ön plana çıktı
- ❑ Bu akıma bağlı şairler, şiirde her türlü kurala ve kalıplara karşı çıkıp günlük konuşma diliyle beraber sokaktaki insanı şiire soktular.
- ❑ Roman türünde Anadolu ve Anadolu insanının hayatını, toplumcu, gerçekçi bir çizgide ele alıp işleyen birçok eser yazıldı.
- ❑ 10 Haziran 1949'da, Devlet Tiyatrolarının Kuruluşu Hakkında Kanun'un çıkarılmasıyla kültürel hayatta önemli bir adım atıldı.
- ❑ Devlet Tiyatrosu ve Operası Genel Müdürlüğüne Muhsin Ertuğrul getirildi.
- ❑ Devlet Tiyatrolarında yabancı ve yerli sanatçıların eserleri sergilendi.

Kötü bir işin en gizli şahidi vicdandır.

Anonim

İKİ KUTUPLU DÜNYA VE TÜRKİYE

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'nin başını çektiği Batı Bloku ülkeleri ile SSCB'nin önderliğindeki Doğu Bloku ülkeleri arasında ekonomik, askerî, ideolojik, siyasi ve kültürel alanlarda büyük çekişmeler yaşanmaya başladı.
- ❑ 1960'lara kadar devam eden bu süreç aynı zamanda Soğuk Savaş Dönemi olarak da adlandırılmaktadır.
- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Bloku ile Batı Bloku arasındaki silahların kullanılmadığı çatışma 1991'de SSCB'nin dağılmasına kadar devam etti.

Doğu Bloku

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan iki süper güçten biri Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ydi (SSCB)
- ❑ SSCB'nin bu kadar güçlenmesinde Almanya, İtalya ve Japonya'nın savaştan yenilgiyle çıkmaları, İngiltere ve Fransa'nın savaşı kazanmalarına rağmen büyük ölçüde yıpranmış olmaları etkili oldu.
- ❑ SSCB, II. Dünya Savaşı'nda Almanları yenilgiye uğrattıktan sonra Doğu Avrupa'da ilerleyerek bu topraklardaki Alman işgaline son vererek Doğu ve Orta Avrupa'daki ülkelere birçoğunu işgal etti.

☞ **SSCB → Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Çekoslovakya**

- ◆ SSCB, denetimi altındaki Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Çekoslovakya'da komünist partiler iktidara geldi.

- ◆ Bu ülkelerde Anayasalar değiştirilerek sosyal, siyasal ve ekonomik düzenleri Sovyet modeline göre yeniden kuruldu.
- ◆ SSCB, Doğu Avrupa ülkeleriyle dostluk, iş birliği, saldırmazlık gibi antlaşmalar yaparak bir blok oluşturdu.

Doğu Bloku Teşkilatları

COMİNFORM / Siyasi kuruluş
5 Ekim 1947 / 17 Nisan 1956

- ◆ Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve Doğu Avrupa ülkelerinin, 5 Ekim 1947'de "Amerikan emperyalizminin bir aleti" olarak tanımladığı Marshall Planı'na karşıt bir girişim olarak; SSCB, Polonya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Romanya, Macaristan, Yugoslavya, Fransa, İtalya komünist partileri liderlerini bir araya getiren Cominform'u kurmuştur.

COMECON
Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma
Konseyi 25 Ocak 1949 / 28 Haziran
1991

- ◆ *Sosyalist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma amacıyla 5-8 Ocak 1949'da Moskova'da yapılan görüşmelerden sonra 25 Ocak 1949'da kuruldu. Merkezi Moskova'dadır.*

Varşova Paktı 14 Mayıs 1955

- ◆ Askerî alanda da Soğuk Savaş Dönemi'nde öne çıkan uluslararası güvenlik örgütlerinden biridir.

- ◆ NATO'yu varlığına tehdit olarak gören SSCB öncülüğünde; Arnavutluk, Doğu Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya ve Çekoslovakya'nın katılımıyla kuruldu (14 Mayıs 1955).
- ◆ Kuruluş amacı NATO'ya karşı sosyalist ülkeler arasında dostluk ve askerî yardım sağlamaktı.
- ◆ Varşova Paktı, Soğuk Savaş'ın bitmesiyle 1991'de dağıldı.

Batı Bloku

- II. Dünya Savaşı sonrasında SSCB'nin yayılma tehlikesi karşısında İngiltere Başbakanı Winston Churchill ABD'yi etkin kılma çabasına girişti.
- İngiltere içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılar nedeniyle Yunanistan'daki askerlerini geri çekmek zorunda olduğu açıklandı.
- SSCB tehdidine karşı ABD'nin sorumluluk üstlenmesi istendi.
- SSCB'nin girişimleri ve yayılmacı tutumu karşısında ABD Uzak Doğu'da, Doğu Akdeniz'de ve Orta Avrupa'da harekete geçti.
- ABD - SSCB arasında savaş sonrasında iş birliği yerine çatışma süreci başlamış oldu.
- Batı Bloku'nun liderliğini üstlenen ABD, SSCB'ye "çevreleme politikası" izledi.

ÇEVRELEME POLİTİKASI(1946)

- ◆ George F. Kennan tarafından önerilmiştir. ABD'nin ekonomik, askeri ve diplomatik unsurlar içeren dış politika stratejisidir.
- ◆ Amacı, SSCB'nin yani sosyalizmin Doğu Avrupa, Çin ve Vietnam'da yayılmasını engelleyerek ABD'nin güvenliğini sağlamaktır. Bu politikanın ilk adımı Truman Doktrinin hazırlanmasıdır.

- ✓ ABD'nin Batı Bloku'nun liderliğini üstlenmesiyle İngiltere, Avrupa'daki üstünlüğünü ABD'ye bıraktı.

Batı Bloku Teşkilatları

- ❑ SSCB'nin yayılcı politikasının karşısında kendisini "Hür Dünya" olarak adlandıran Batı Bloku ülkeleri ABD öncülüğünde askerî, ekonomik ve siyasi alanlarda teşkilatlanmaya başladı.
- ❑ NATO ve Avrupa Konseyi gibi oluşumlar bu amaçla kuruldu.
- ❑ Truman Doktrini ve Marshall yardımı projesi de bu siyaseti destekleyen adımlar oldu.

❑ Truman Doktrini 12 Mart 1947

- ◆ Başkan Truman, 12 Mart 1947'de Kongre'de kendi adıyla anılacak bu doktrini açıkladı.
- ◆ Truman'a göre ABD, komünizm ile silahlı mücadele veren ve Sovyet komünizmi altındaki ülkelerin baskısı altında bulunan devletlere mali ve askeri yardım yapmalıydı (Burada kastedilen ülkeler Yunanistan ve Türkiye'dir).
- ◆ Bu amaçla Kongre'den 400 milyon dolar kullanma izni istedi.
- ◆ Kongre'nin 22 Mayıs'ta bu isteğini kabul etmesi üzerine Türkiye'ye 100 milyon, Yunanistan'a ise 300 milyon dolar yardım yapıldı.

Güneş demişken, ellerini çok seviyorum.

Anonim

❑ Marshall Planı 11 Eylül 1947

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948-1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.

✎ Avrupa Konseyi 5 Mayıs 1949

- ◆ Amacı her alanda üye ülkeler arasında güven oluşturup iş birliği sağlamaktır.
- ◆ 5 Mayıs 1949'da Londra Antlaşması ile İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Danimarka, İrlanda, İtalya, Norveç ve İsveç arasında kurulan konsey sadece Avrupa devletlerini kapsayan ve askerî niteliği olmayan bir teşkilattır.

✎ Eisenhower Doktrini 5 Ocak 1957 (yazdır)

- ◆ Dwight Eisenhower, 1954 yılında "Barış için Atom" programını başlattı ve 5 Ocak 1957'de, ünlü Eisenhower Doktrini'ni açıkladı.
- ◆ Bu doktrin ile Orta Doğu ülkelerine askerî ve ekonomik yardımda bulunulması planlanmaktaydı. Yardımın amacı, Orta Doğu'da komünizmin yayılmasını önlemektir.

Gözyaşlarını, çocukların erişmeyeceği bir yere saklayın.

Anonim

DOĞU VE BATI ARASINDAKİ
TÜRKİYE

Türkiye-SSCB İlişkileri

- ❑ II. Dünya Savaşı'ndan sonra Yalta Konferansı'na katılan SSCB lideri Stalin, Boğazların statüsünün aynen devam edemeyeceğini Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin günün koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesini ve SSCB lehine değişiklikler yapılmasını talep etti.

📅 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945
Yalta Konferansı

- ◆ II. Dünya Savaşı'nda "Üç Büyük" olarak adlandırılan Müttefik Devletler'in liderleri Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt ve Josef Stalin 4 Şubat 1945 - 11 Şubat 1945 arasında SSCB'nin önde gelen tatil yeri Yalta'nın 3 km güneyinde bulunan Livadia Sarayı'nda bir araya gelmişlerdir.
- ◆ Yalta Konferansı olarak adlandırılan toplantının ana eksenini II. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'nın yeni düzeni ve Avrupa topraklarının yeniden şekillendirilmesi üzerinedir.
- ◆ Beş Büyükler'e (**ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin**) Birleşmiş Milletler kararlarını veto etme hakkı tanındı.
- ◆ 1 Mart 1945'e kadar Mihver Grubu devletlerinin de Birleşmiş Milletlere üyeliği kabul edildi.
- ❑ ABD, SSCB'nin karşısında yer alıp, Türkiye'yi destekledi.
- ❑ SSCB, 30 Mayıs 1953'te yaptığı açıklamayla, II. Dünya Savaşı'ndan sonra gündeme getirdiği taleplerinden vazgeçtiğini resmen bildirdi.
- ❑ Türkiye ve SSCB arasındaki ilişkiler de bu tarihten sonra yumuşamaya başladı.

Türkiye- Truman Doktrini

- ❑ Truman Doktrini ile SSCB'nin yayılcılık politikasının tehdidi altında kalan Yunanistan ve Türkiye'ye askerî ve ekonomik yardımlar yapıldı.

Truman Doktrini ile

Türkiye: 100 Milyon Dolar

Yunanistan: 300 Milyon Dolar aldı.

- ❑ Truman Doktrini, Türk dış politikasında da büyük değişikliklere yol açtı.

Türkiye, Batı Bloku yanlısı dış politika izledi

- ❑ Türkiye NATO'ya katılmak istedi.
- ❑ Kore Savaşı'nda Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanlığı bünyesinde savaşa katıldı.
- ❑ Kore Savaşı'nda Doğu Blokunun yayılcılığına karşı dünyayla birlikte hareket eden Türkiye, Batı Bloku ülkelerinin desteğini kazandı.

Türkiye'nin Avrupa Konseyine
Üye Olması 12 Aralık 1949

- ❑ Avrupa Konseyi 5 Mayıs 1949'da Avrupa Devletleri arasında askeri işbirliği olmayan güven temelli iş birliği konseyi idi.
- ❑ Batılı devletlerle olan ilişkiler geliştirilmiş ve iş birliği de artırılmış olan Türkiye, Avrupa Komisyonu kurulduktan kısa bir süre sonra Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da Avrupa Komisyonuna davet edildi.

- ❑ Türkiye bu süreçten sonra, komisyonun kurucu üyeleri arasında sayıldı.
- ❑ Türkiye'nin komisyona kesin katılımı ise TBMM tarafından 12 Aralık 1949'da onaylandı.

Türkiye'nin NATO'ya Katılması

18 Şubat 1952

☞ NATO → 4 Nisan 1949 / Brüksel

- ❑ NATO, 4 Nisan 1949'da 12 devletin katılımıyla kuruldu.
- ❑ Türkiye ise başlangıçta NATO'nun dışında kaldı.
- ❑ 14 Mayıs 1950 seçimleri sonucu iktidara gelen Demokrat Parti, NATO'ya katılma çalışmalarına hız verdi.

Türkiye'nin NATO'ya katılmak istemesinin nedenleri şöyle sıralanabilir:

1. NATO içerisinde yer alarak, SSCB tehdidinin devam etmesi karşısında ülke topraklarının savunulmasının kolaylaştırılması düşünülmüştür.
2. Türk devlet adamları, Avrupa Konseyinin kurucu üyelerinden olan Türkiye'yi Batı'nın ayrılmaz bir parçası olarak görüyorlardı.

☞ Türkiye Kore Savaşı'nda Tahsin Yazıcı 1950

NATO'ya katılma konusunda Kore Savaşı, Türkiye için önemli bir dönüm noktası oldu.

☞ SSCB'nin Nükleer Silahlanması

Türkiye'nin NATO'ya kabul edilmesini sağlayan bir başka gelişme ise SSCB'nin nükleer silah edinmesi oldu.

☞ NATO Bakanlar Konseyi → Ottawa 15 Eylül 1951'de toplandı.

15 Eylül 1951'de Ottawa'da toplanan NATO Bakanlar Konseyi, oy birliğiyle Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya üye olarak davet edilmesine karar verdi.

- ❑ 22 Ekim 1951'de Türkiye ile Yunanistan'ın NATO'ya katılımını sağlayan protokol imzalandı.

☞ Türkiye 18 Şubat 1952'de NATO Üyesi

TBMM, 18 Şubat 1952'de Kuzey Atlantik Antlaşması ve Protokolü'nü onaylayınca Türkiye NATO'ya resmen katıldı.

Türk Askeri Kore'de

- ❑ II. Dünya Savaşı'nda Japonya teslim olduktan sonra Kore'nin kuzeyini SSCB, güneyini ise ABD denetim altına aldı.

☞ Kore 38. Enlem Sınır

Kuzeyi → SSCB / Kuzey Kore

Güneyi → ABD / Güney Kore

- ❑ Kore, 38. enlem sınır kabul edilerek Güney Kore ve Kuzey Kore olmak üzere ikiye ayrıldı. SSCB ve ABD arasında gerçekleşen görüşmelerden bir sonuç çıkmayınca Kore'nin birleşmesi gerçekleşmedi.

17 Temmuz 1948 Güney Kore

9 Eylül 1948 Kore Halk Cumhuriyeti

- ◆ ABD'nin desteklediği Güney Kore'de yapılan seçim neticesinde 17 Temmuz 1948'de Güney Kore Cumhuriyeti kuruldu.
- ◆ SSCB'nin desteklediği Kuzey Kore'de de seçimler yapıldı ve 9 Eylül 1948'de Kore Halk Cumhuriyeti kuruldu.
- ❑ Siyasi olarak ikiye bölünen Kore'de yaşanan gerginlikler bitmedi ve bir savaşa dönüştü.

25 Haziran 1950

Kuzey Kore → Güney Kore'ye saldırdı.

- ◆ 25 Haziran 1950'de SSCB'nin desteklediği Kuzey Kore birlikleri, Güney Kore'deki askerlerin sınırı geçtiklerini ileri sürerek Güney Kore'ye saldırdı.

- ❑ Savaşın başlamasıyla ABD, Güney Kore'ye yardım göndermeye başladı ve Birleşmiş Milletleri harekete geçirdi.

- ❑ ABD, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi üyelerine barışı sağlamak için Güney Kore'ye asker gönderme çağrısında bulundu.

Birleşmiş Milletler Kuvveti

General Mac Arthur

- ◆ Alınan kararla ABD'nin önderlik ettiği bir Birleşmiş Milletler Kuvveti oluşturuldu ve komutanlığına da Amerikalı General Mac Arthur getirildi.

Türkiye, Kore'de

ABD'den sonra Kore'ye asker gönderen ikinci ülke Türkiye oldu.

- ❑ Kore Türk Tugayı Komutanlığına Tuğgeneral Tahsin Yazıcı; Piyade Alay Komutanlığına da Celal Dora atandı.
- ❑ Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanlığı bünyesinde savaşan Türk askeri, başarılı bir şekilde mücadele etti.

Kunu-ri Muharebesi

27 Kasım – 29 Kasım 1950

- ◆ Kore Savaşı'nda Türk Tugayı'nın Çin Halk Kurtuluş Ordusu birliklerine karşı direndiği muharebedir.
- ◆ Çok şiddetli geçen Kunu-ri Muharebelerinde önemli başarılar gösterdi.
- ❑ Üç yıl süren Kore Savaşı'nda taraflar birbirlerine üstünlük sağlayamadılar.
- ❑ 1950'de başlayan savaş, 27 Temmuz 1953 Panmunjom Ateşkes Anlaşması ile sona erdi.

Panmunjom Ateşkes Antlaşması 27 Temmuz 1953 BM / Kuzey Kore / Çin

- ◆ Birleşmiş Milletler ile Kuzey Kore ve Çin arasında yapılan ve Kore Savaşı'nı sona erdiren ateşkes antlaşmasıdır.
- Yapılan ateşkese göre Kuzey Kore ile Güney Kore arasındaki sınır değişmedi ve 38. enlem sınır çizgisi olarak kabul edildi.

1950'Lİ YILLARDA TÜRKİYE

Siyasi Hayat

DP 1950 -1960

14 Mayıs 1950 seçimleriyle başlayan Demokrat Partinin iktidarı kesintisiz olarak on yıl devam etti ve 27 Mayıs 1960 yılındaki askerî darbeyle sona erdi.

- Bu süreç boyunca CHP ana muhalefet partisi görevini üstlendi.

Celal Bayar → Cumhurbaşkanı Adnan Menderes → Başbakan

- ◆ DP genel başkanlığını yürüten Celal Bayar, 14 Mayıs seçimlerinden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin üçüncü cumhurbaşkanı oldu.
- ◆ Celal Bayar, DP genel başkanlığından istifa ederek görevini Adnan Menderes'e bıraktı.

Ezanın Türkçe okunması

18 Temmuz 1932 CHP → Başladı

16 Haziran 1950 DP → Kaldırıldı.

- ◆ DP iktidarının ilk yıllarında 18 Temmuz 1932 tarihli genelge ile başlayan ezanın Türkçe okunması uygulamasına 16 Haziran 1950'de son verildi.

Atatürk'ü Koruma Kanunu 31 Temmuz 1951

- ◆ Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun, kamuoyunda anıldığı şekliyle Atatürk'ü Koruma Kanunu, 31 Temmuz 1951'de kabul edilmiş Türkiye Cumhuriyeti kanunudur.
- ◆ Konusu, ülkenin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e karşı işlenecek suçlardır.
- ◆ Atatürk'ün heykel ve büstlerine yapılan saldırıların artması nedeniyle Demokrat Parti iktidarınca çıkarılmıştır.
- ◆ Atatürk'ün resmi dışında devlet dairelerine başka resimlerin asılması ve Türk parasında Atatürk resmi dışında bir resmin kullanılması yasaklandı

- İnşaatı yarım kalan Anıtkabir tamamlandı

1953'te Atatürk'ün naaşı Etnografya Müzesi'nden Anıtkabir'e taşındı.

Giden gitmiş, hüznü ayaklandırmak boşuna.

Anonim

- ✓ Köy Enstitüleri 1954'te öğretmen okullarına dönüştürüldü.
- ✓ Ekonomide tarım sektörüne öncelik verildi.
- ✓ 1951'de Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çıkarıldı
- ✓ 2 Mayıs 1954'te yapılan genel seçimlere Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi, Türkiye Köylü Partisi ve İşçi Partisi katıldı.
- ✓ Dış politikada; Kıbrıs Meselesi ve 6-7 Eylül Olaylarının yaşanması büyük sıkıntılara yol açtı.

6 – 7 Eylül Olayları

- ◆ Gazetelerde, Selanik'te Atatürk'ün evine bomba atıldığı ile ilgili yalan bir haberin çıkması üzerine İstanbul'da yaşayan gayrimüslim vatandaşların konut, kilise, dükkân gibi mülklerinin yağmalandığı 6-7 Eylül Olayları yaşanmıştır. Kıbrıs Sorunu önemini arttırmıştır.
- ❑ DP iktidarı döneminin ortalarından itibaren ülkede ekonomik sıkıntılar baş gösterdi.
- ❑ DP, 1958 yılında yapılacak seçimleri erkene aldı ve seçimlerin 27 Ekim 1957'de yapılacağını duyurdu.

1957 Seçimleri

DP → 47.7 / 424 Milletvekili

Celal Bayar 3.kez Cumhurbaşkanı 413 oyla 2 Kasım 1957

CKMP 1958 / HP → CHP

1958'de Cumhuriyetçi Millet Partisi ile Köylü Partisi birleşip Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) adını aldı. Hürriyet Partisi de CHP'ye katıldı.

- ❑ Muhalefet partilerinin birleşme yoluna gitmesi, iktidar-muhalefet ilişkilerini daha da sertleştirdi.
- ❑ Muhalefetin birleşmesi üzerine DP öncülüğünde Vatan Cephesi kuruldu.

Tahkikat Komisyonu 18 Nisan 1960

- ◆ Siyasal gerginliği azaltmak ve istikrarı sağlamak isteyen hükûmet 18 Nisan 1960'da DP milletvekillerinden oluşan ve olağanüstü yetkilere sahip Tahkikat Komisyonu'nu kurdu.
- ◆ Komisyon ülkenin istikrarını bozacak her türlü yıkıcı faaliyete müdahale etme yetkisine sahip olacaktı.

27 Mayıs 1960 Darbesi

- ◆ 27 Mayıs 1960'ta Millî Birlik Komitesi adlı bir cunta yapılanması, Türk Silahlı Kuvvetler adına millî iradeyi hiçe sayarak ülke yönetimine el koydu.
- ◆ DP üyeleri tutuklandı, anayasa ve meclis feshedildi.
- ◆ Tüm siyasi faaliyetler askıya alındı.
- ◆ Demokrat Parti dönemi, demokratik olmayan bir yöntemle sona erdirildi.

**Gençliğimi sadaka verdim şu
dilenci yıllara.**

Anonim

Yassıada Yargılamaları sonucunda;

- ✓ Tutuklu bulunan Maliye Bakanı Hasan Polatkan
- ✓ Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu 16 Eylül 1961'de,
- ✓ Başbakan Adnan Menderes ise ertesi gün 17 Eylül 1961'de İmralı Adası'nda idam edilmiştir.
- ✓ Celâl Bayar ve Refik Koraltan ile 11 kişinin idam cezası ise ömür boyu hapse çevrilmiştir.

Ekonomik Hayat**DP → Liberal ekonomi**

1950 seçimleri ile iktidara gelen Demokrat Parti, Liberal ekonomi anlayışını savundu.

Türkiye Sınâî Kalkınma Bankası 1950

Yabancı ve yerli sermayenin sanayiye girmesini teşvik etmek amacıyla 1950'de Türkiye Sınâî Kalkınma Bankası kuruldu.

Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu 1951

Ekonomiyi canlandırmak amacıyla 1951'de "Yabancı Sermaye Yatırımlarını Teşvik Kanunu" çıkartılarak yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesi kolaylaştırılmaya çalışıldı.

Petrol Kanunu 1954

Petrol Kanunu ile birçok yabancı şirkete Türkiye'de petrol arama izni verildi.

- ❑ DP, ekonomide liberalizm politikasını benimsemiş olmasına rağmen yatırımların birçoğunu yine devlet yapmak zorunda kaldı.

1940 Milli Korunma Kanunu yeniden uygulandı.

Petrol Ofisi / Et Balık Kurumu kuruldu.

- ◆ Millî Koruma Kanunu, dönemin ekonomisi sebebiyle Ocak 1940'ta Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının çıkarttığı ve hükûmete fiyatları saptamada, ürünlere el koymada, hatta zorunlu çalışma yükümlülüğü getirmede sınırsız yetkiler veren yasadır.
- ◆ Devlet müdahaleleri bu yasayla meşruiyet kazanmıştır.
- ❑ Makine Kimya Endüstri Kurumu,
- ❑ Denizcilik Bankası,
- ❑ Et ve Balık Kurumu,
- ❑ Devlet Malzeme Ofisi,
- ❑ Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı,
- ❑ Ereğli Demir Çelik Fabrikaları gibi birçok Kamu İktisadi Teşekkülü (KİT) kuruldu.
- ❑ Demokrat Parti Döneminde tarım sektörü ön planda tutuldu
- ❑ Çiftçiye ucuz kredi verildi ve tarımda makineleşme hızlandırıldı.
- ❑ Geleneksel tarım uygulamalarından modern tarıma doğru geçiş sağlandı.

- ❑ Marshall yardımlarıyla başta traktör olmak üzere modern tarım aletlerinin sayısında büyük artış oldu.

☞ Marshall Planı 11 Eylül 1947

- ◆ II. Dünya Savaşı sonrasında 1947 yılında önerilen ve 1948-1951 yılları arasında yürürlüğe konmuş ABD kaynaklı, antikomünist hedefleri olan bir ekonomik yardım paketidir. 16 ülke, bu plan uyarınca ABD'den ekonomik kalkınma yardımı almıştır.
- ◆ 1948–1952 yılları arasında Marshall yardım planı çerçevesinde Türkiye'ye de toplam 352 milyon dolar para yardımı yapıldı.

- ✓ 1950-1954 yılları arasında tarımsal üretimde büyük bir artış sağlandı.
- ✓ Marshall Planı çerçevesinde yapılan yardımlar sadece tarım alanında değil madencilik, ulaştırma ve bayındırlık alanlarında da kullanıldı.
- ✓ ABD, yardımların kara yolları yapımı için de kullanılmasını istedi.

☞ Kara yolları İdaresi 1949

- ❑ 1954'ten itibaren yaşanan döviz darboğazı yüzünden DP'nin temel politikası olan liberalizme kısıtlamalar getirildi. İthalatı kısıtlayıcı önlemler alındı ve devlet sanayide özel sektörün yerini aldı.
- ❑ 1955'ten itibaren tarım ürünlerinin üretiminde düşüşler, dış ticaret açıkları, kamu harcamalarındaki sürekli artışlar ile birlikte ekonomik sıkıntılar yaşanmaya başladı.

- ❑ II. Dünya Savaşı sonrasında da uygulanmış olan **Millî Korunma Kanunu** tekrar uygulamaya konuldu.

Sosyal ve Kültürel Hayat

- ❑ 1950'li yıllardan itibaren kentlerdeki sanayileşme ile beraber köylerden kentlere göçler daha da artarak devam etti.
- ❑ Yaşanan yoğun göçler kentlerde konut sıkıntısı, çarpık kentleşme ve altyapı sorunları gibi problemleri ortaya çıkardı.
- ❑ Türkiye'nin toplumsal ve ekonomik yapısında önemli değişimler yaşandı.
- ❑ Edebiyat alanında Garip Akımının ardından İkinci Yeni şiir anlayışı ortaya çıktı.
- ❑ Attila İlhan öncülüğündeki şiirde yeniliği savunan Maviciler ve millî zevk ve anlayışını sürdüren edebiyatta Hisarcılar Grubu öne çıktı.
- ❑ 1950 sonrasında müzik endüstrisi gelişti.
- ❑ Müzik alanında devlet kontrolü azaldı ve serbestlik sağlandı.
- ❑ Tüm dünyada olduğu gibi Jazz (caz) ve Rockn Roll (rakın rol) gibi müzik türleri bu dönemde Türkiye'yi de etkisi altına aldı.
- ❑ Klasik Türk müziği ve Türk Halk müziği doğal süreci içinde gelişimini sürdürmeye devam etti.
- ❑ Dönemin önemli ses sanatçıları arasında Aşık Veysel, Zeki Müren, Müzeyyen Senar önemli yer tuttu.
- ❑ 1950-1960 yılları Yeşilçam Sineması gelişti. Önemli sinema sanatçıları ve sinema filmleri ortaya çıktı.
- ❑ 1953'te ilk senaryosu "Kanlı Para" ile sinema hayatına atılan Safa Önal, en fazla filme çekilmiş senaryoya sahip kişi olarak Guinness (Gines) Rekorlar Kitabına girdi.

II. DÜNYA SAVAŞI SONRASI
TÜRKİYE

1960 Sonrası Dünyadaki Gelişmeler

A) Bloklar Arası Rekabet

- ❑ 1945'te sona eren II. Dünya Savaşı'nın ardından dünya dengeleri yeniden kuruldu.

ABD / SSCB → Soğuk Savaş

- ◆ II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra ABD ve SSCB'nin siyasi gücü etrafında kümelenen devletlerin oluşturduğu, çok kutuplu dünyadaki güç mücadelesi Soğuk Savaş dönemini başlattı.

Doğu Bloğu → SSCB

Batı Bloğu → ABD

- ◆ *Doğu ve Batı Blokları; ABD ve SSCB öncülüğünde askerî, siyasi ve ekonomik alanlarda teşkilatlanarak ülkeler arasındaki ayrışmayı keskinleştirdi.*

Kore Savaşı / Bağlantısızlar Bloğu

- ◆ ABD ve SSCB arasındaki gerilim Kore Savaşı ile çatışmaya dönüştü.
- ◆ Dünya devletlerinin büyük bir kısmı siyasi durumlarına göre ya ABD ya da SSCB yanında yer aldı.
- ◆ 1955'te yapılan Bandung Konferansı ile "Üçüncü Dünya Devletleri" olarak isimlendirilen Asya, Afrika ve Latin Amerika Devletleri tarafından Bağlantısızlar Bloku'nun oluştu.

- ❑ Dünya siyaset dengesindeki gerilimin etkisini azaltacak bir süreci başlatmış oldu.

Tito / Nasır → Belgrad

- ◆ Bağlantısızlığın, yani hiçbir bloğa veya askerî ittifaka bağlı olmama hareketinin ilk teşkilatlanması, Yugoslavya lideri Tito ile Mısır Başbakanı Nasır'ın teşebbüsü ile 1961 yılında olmuştur.
- ◆ Bu iki liderin teşebbüsü ile 1-6 Eylül 1961 günlerinde Belgrad'da 25 tarafsız ve bağlantısız ülkenin katılımı ile bir konferans toplandı.
- ◆ Toplantının sonunda 27 maddelik bir bildiri yayımlandı.

- ❑ Bildiride, her türlü koloniciliğe ve sömürgeciliğe karşı gelindi.
- ❑ Sömürgelerin bağımsızlık hareketlerinin desteklenmesi istendi.
- ❑ Bilhassa Kongo, Angola, Cezayir'in bağımsızlık hareketleri desteklendi.
- ❑ Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ırkçı ayrım karşı çıktı
- ❑ Filistin Arap halkının tüm haklarının tanınması,
- ❑ Yabancı üslerin kaldırılması
- ❑ Genel ve tam bir silahsızlanma
- ❑ Bütün nükleer silahların yasaklanması
- ❑ Büyük devletlerin kısa zamanda silahsızlanma antlaşması imzalamaları
- ❑ Çin'in Birleşmiş Milletlere kabulü isteniyordu.

Soğuk Savaş→1960 Detant

- ◆ 1960 yılından itibaren Soğuk Savaş yerini Yumuşama (Detant) Dönemi'ne bıraktı.
- ◆ Yumuşama Dönemi'ne geçişte Doğu Bloku arasında meydana gelen çatlaklar, (Yugoslavya ve Çin'in SSCB ile ters düşmesi) ve ABD ve SSCB arasında 1962'de meydana gelen Küba Krizi ile kendisini gösteren küresel çapta bir nükleer savaş tehlikesi etkili oldu.
- Yumuşama Dönemi'nde bloklarda meydana gelen yapı değişiklikleri, Doğu ve Batı Bloklarının yakınlaşmasını sağladı.
- 1972'de SALT I ve 1979'da SALT II Antlaşmalarının imzalanmasıyla ABD ve SSCB nükleer silahlarını azaltma girişimlerinde bulundular.

SALT I → ABD / SSCB 1972

- 1969'da Helsinki'de Nükleer Silahsızlanmanın esasları belirlenmişti
- Detant Politikasının ilk adımı

SALT II → ABD salt II'yi onaylamadı 1979

- Çünkü SSCB, 1979'da Afganistan'ı işgal etti.

- Blokların birbirlerinin varlıklarına saygı göstereceklerini taahhüt ettikleri Helsinki Sözleşmesi'ni imzaladılar.

Ağlama! Ağlat ki, kıymetini bilsinler.

Milan Kundera

HELSINKİ NİHAİ SENEDİ (AGİK)
1 AĞUSTOS 1975

- ◆ Bloklar arasındaki ilişkilerde yumuşama sürecine girilmesi üzerine Doğu Bloku ülkeleri, Avrupa'da güvenlik ve iş birliğini güçlendirmek amacıyla bir konferans toplanmasını önermişlerdir.
- ◆ Bloklar arasında bazı sorunların çözülmesi üzerine Batılı ülkeler de bu öneriye olumlu yaklaşmıştır.
- SALT-I Antlaşması'ndan sonra, Arnavutluk dışında bütün Avrupa devletleriyle ABD ve Kanada'nın katıldığı Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı (AGİK) Helsinki'de toplanmıştır.
- Uzun görüşmeler neticesinde hazırlanan uluslararası ilişkilerde temel barış ve iş birliğini kapsayan "Sonuç Belgesi" (Helsinki Nihai Senedi) 1 Ağustos 1975'te imzalanmıştır.

B) Arap-İsrail Savaşları

- 1948'de Filistin toprakları üzerinde İsrail Devleti'nin kurulmasıyla Orta Doğu'da başlayan gerginlik, uzun soluklu savaş dönemini başlattı.
- 1948'de Filistin'in Yahudiler ve Araplar arasında bölüşülmesini öngören Birleşmiş Milletler kararını önlemek için Araplar savaşa gitme kararı aldılar.
- Arapların yenilgisiyle biten 1948'deki ilk Arap-İsrail Savaşı sorunları çözmedi.
- 1978'de Mısır ve İsrail arasında imzalanan Camp David Antlaşması'na kadar İsrail ve Arap devletleri arasında üç önemli savaş daha yaşandı.

David Ben Gurion → 14 Mayıs 1948

İsrail Devleti'nin kuruluşu

- ◆ David Ben Gurion başkanlığında 14 Mayıs 1948 günü Tel-Aviv'de toplanan Yahudi Millî Konseyi İsrail Devleti'nin kuruluşunu ilan etmiştir.

1.Arap-İsrail Savaşları (1948-1949)

- ◆ İsrail Devleti'nin kurulmasıyla birlikte; Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak orduları 15 Mayıs'tan itibaren İsrail'in üzerine yürümeye başlamış, böylece I. Arap-İsrail Savaşları(1948-1949) da patlak vermiştir.
- ◆ Savaş Filistin'de yaşayan bir milyon kadar Arap'ı yerinden yurdundan etmiş ve bir Mülteciler Meselesi ortaya çıkmıştır.

2.Arap İsrail Savaşları

Süveyş Krizi Ekim 1956 – Mart 1957

- ◆ Mısır Başkanı Nasır, Süveyş Kanalını millileştirdi.
- ◆ ABD ve İngiltere'nin Aswen Barajını reddetti.
- ◆ SSCB ve Çin'e yönelmesi üzerine İsrail Mısır'a saldırdı.
- ◆ Saldırıların ana amacı Nasır'ı yönetimden almak ve kanal üzerindeki batı kontrolünü tekrar kazanmaktır.

Şiir, yeryüzündeki tüm kuşları aynı anda havalandırma hareketidir.

Orhan Veli Kanık

- ❑ Anlaşmazlığı çözmek için toplanan Londra Konferansı'ndan sonuç çıkmadı.
- ❑ Bunun üzerine Birleşik Krallık başbakanı Anthony Eden Paris'e gitti. Paris dışındaki Sevr'de toplanan Birleşik Krallık, Fransa ve İsrail, Mısır'a askeri müdahale kararı aldı.
- ❑ Buna göre İsrail Mısır'a saldırarak, Birleşik Krallık ve Fransa ise savaşı ayırmak bahanesiyle bölgeye asker çıkartıp kanalı işgal edeceklerdi.
- ❑ İki ülke arasındaki çatışmalar durdurulduktan sonra ise, "daha başka çatışmaları önlemek ve dünya ticaretinin bölge savaşlarından etkilenmemesini sağlamak" amacıyla bölgede kalıcı bir Britanya-Fransız birliği konuşlandırılacaktı.
- ❑ Anlaşmaya göre İsrail 29 Ekim 1956'da Sina yarımadasını işgale başladı.
- ❑ Derhal harekete geçen Birleşik Krallık ve Fransa, Mısır'a bölgeye asker yollayarak "savaşı durdurmayı" önerdi. Nasır'ın bunu reddetmesinin ardından ise iki devlet askeri harekâta başladı.
- ❑ Hem Sovyetler Birliği, hem de Amerika Birleşik Devletleri bu saldırıya karşı cephe aldılar.
- ❑ ABD ve Sovyetlerin savaşa karşı ortak tavır koymaları, Soğuk Savaş'ın ender olaylarından biridir.
- ❑ Sovyetlerin, Mısır'dan çekilmemeleri durumunda Paris ve Londra'ya nükleer saldırı yapma tehdidi sonrasında Birleşik Krallık ve Fransa ateşkes ilan edip geri çekilmek zorunda kaldı.
- ❑ Kasım'da başlayan geri çekilme Aralık ayında tamamlandı.
- ❑ İngiliz ve Fransız güçler yıl sonundan önce ülkeden ayrıldılar ama İsrail güçleri 1957 Martına kadar ülkede kaldılar.

Maneviyat bir lüks değil, ihtiyaçtır.

Gautama Buddha

3.Arap İsrail Savaşları

1967-1968 Arap-İsrail Savaşları (Altı Gün Savaşları)

- ◆ Mülteciler Sorunu savaşın başlamasında etkili olmuştur.
- ◆ Mısır Devlet Başkanı Abdünnâsır, 1948 ve 1956 Arap-İsrail Savaşlarındaki yenilgileri telafi etmek için yeni bir savaşa hazırlandı
- ◆ Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak arasında İsrail'e karşı askerî bir ittifak oluşturuldu.
- ◆ 1967'de Filistinli direnişçi grupların Suriye üzerinden İsrail topraklarına saldırması yeni bir savaşı ateşledi.

“Altı Gün Savaşı” diye bilinen 1967 Arap-İsrail Savaşı sonunda İsrail,

- ✓ Mısır'ın Sina Yarımadası'nı,
- ✓ Suriye'nin **Golan Tepeleri**'ni,
- ✓ Ürdün'ün Batı Şeria bölgesini ve Doğu Kudüs'ü işgal ederek **sınırlarını dört kat genişletti**

- ❑ Bu savaş sonucu Yahudiler yaklaşık iki bin yıl sonra ilk defa Kudüs'ün tamamına egemen hâle geldiler.

4.Arap-İsrail Savaşı /Yom Kippur Savaşı

Ramazan Savaşı Ekim 1973 – 24 Ekim 1973

- ◆ 1973'te meydana gelen ve Yom Kippur Savaşı olarak adlandırılan Arap-İsrail Savaşı, 1967 savaşının bir devamı niteliğindedir.

- ◆ 1967 Arap-İsrail Savaşı'nda ağır yenilgiye uğrayan Mısır, Suriye ve Ürdün kaybettikleri toprakları geri almak için yeniden savaş hazırlıklarına başladı.
- ◆ 1973 Arap-İsrail Savaşı, Ramazan Savaşı, Dördüncü Arap-İsrail Savaşı olarak da bilinir.
- ◆ Dört Arap devleti- Mısır, Suriye, Ürdün ve Irak ile İsrail arasında 6-26 Ekim 1973'te Yom Kippur'da başlayan savaştır.
- ❑ Taraflar, BM Güvenlik Konseyinin çatışmayı durdurma çağrısını dikkate alarak savaşı sonlandırdılar.
- ❑ 1974'te kesin ateşkes sağlandı.
- ❑ 1973 Arap-İsrail savaşı sonunda Arap ülkeleri, İsrail'i destekleyen Batı ülkelerine karşı petrol fiyatlarını bir siyasi güç olarak kullanma kararı aldı.
- ❑ Arap ülkelerinin üretimi azaltmasıyla 1970'te varili 1,80 dolar olan ham petrol fiyatı 1973'te 34 dolara kadar yükseldi. Böylece küresel ölçekte bir petrol krizi ortaya çıktı.

Mekik Diplomasisi 1974

- ◆ Taraflar arasında barış antlaşması imzalanması için ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'in gerçekleştirdiği Mekik Diplomasisi sonucunda 18 Ocak 1974'te Sina Antlaşması imzalanmıştır.
- ◆ Bu antlaşmayla İsrail Sina'nın bir bölümünden çekilmiştir.

Kuşkular en kötü gerçeklerden daha zalimdir.

Moliere

👉 Camp David Antlaşması 17 Eylül 1978

- ◆ Mısır'ın yeni devlet başkanı Enver Sedat, SSCB ile iş birliğinden vazgeçip ABD'ye yaklaşma kararı aldı.
- ◆ 1973 Yom Kippur Savaşı'ndan sonra Mısır devlet başkanı Enver Sedat ile, İsrail başbakanı Menahem Begin arasında, 12 gün süren gizli pazarlıkların ardından Camp David'de 17 Eylül 1978'de imzalanan ve ABD başkanı Jimmy Carter'ın gözetiminde gerçekleşen bir sözleşmedir.
- ❑ Antlaşmalara göre İsrail, Sina Yarımadası'nı Mısır'a geri verecek, Mısır da İsrail'in siyasi varlığını tanıyacaktı.
- ❑ Böylece kurulduğu 1948'den bu yana İsrail'in siyasi varlığını, bir Arap devleti ilk kez resmen kabul etti.
- ❑ 1981 yılında, Mısır'ın bağımsızlığının kutlandığı tören sırasında silahlı saldırıya uğrayarak öldürüldü.

👉 Red Cephesi

Antlaşmalara şiddetle karşı çıkan Arap devletlerinden Suriye, Irak, Libya, Güney Yemen ve Cezayir, bir "Red Cephesi" kurarak SSCB'ye yaklaştı.

C) İran-Irak Savaşı 1980 - 1988

- ❑ Yumuşama Dönemi'nde Orta Doğu'da meydana gelen önemli çatışmalardan biri de Irak ve İran arasında çıkan savaşı.

👉 Şattularap suyolu meselesi / Cezayir Antlaşması

- ◆ Irak ve İran'ın Basra Körfezi üzerinde hâkimiyet kurma mücadelesi, Şattularap suyolu meselesi, dinî ve etnik anlaşmazlıklardı.
- ◆ 1975'te Cezayir Antlaşması'nın imzalanmasıyla sorun çözülmüştü.

👉 1979 Şah Rejimi Ayetullah Humeynî

- ◆ İran'da 1979'da Şah Rejimi'nin yıkılması ve dinî lider Ayetullah Humeynî'nin önderliğinde İslam Cumhuriyeti'nin kurulması bu dengeyi bozdu.

👉 . Baas Partisi → Saddam Hüseyin

- ◆ Baas Partisinin egemen olduğu Irak ile İran İslam Cumhuriyeti arasında ilişkiler tekrar gerginleşti.
- ◆ Irak'ın devlet başkanı Saddam Hüseyin, İran'ı ülkesindeki Şîî Müslümanları isyana teşvik ettiği gerekçesiyle suçladı.
- ◆ Saddam Hüseyin'in asıl amacı İran'da gerçekleşen devrim sonrası zayıflayan İran ordusunun durumundan yararlanarak saldırıya geçmek ve Şattularap suyolunun denetimini ele geçirmektir.

Bazen yaşamak bile cesaretin kendisidir.

Lucius Annaeus Seneca

☞ 22 Eylül 1980 Irak → İran'a saldırdı.

- ◆ 22 Eylül 1980'de Irak kuvvetleri İran'a sürpriz bir saldırı başlattı.
- ◆ Savaşın başlarında Irak kuvvetleri İran topraklarına girerek Huzistan bölgesini ele geçirdi.
- ◆ 1982'den itibaren İran kuvvetleri toparlanarak önce Irak'ın ele geçirdiği toprakları geri aldı.
- ❑ İki taraf birbirine üstünlük sağlayamadı.
- ❑ Sekiz yıl süren İran-Irak Savaşı, Birleşmiş Milletlerin ara buluculuğu ile 1988'de sona erdi.

☞ 1978 Camp David Ant → Bölünmeler yaşandı

İran-Irak Savaşı'nın ardından Camp David Antlaşmaları sonucunda oluşan Arap dünyasındaki bölünmeler daha da arttı.

☞ Suriye + Libya → İran'ı

Suudi Arabistan + Ürdün + Körfez Ülkeleri → Irak'ı destekledi.

ABD + SSCB + Avrupa + Türkiye → Tarafsız

Büyük saadetsler, büyük acıların yanı başındadır.

La Edri

1960 SONRASI TÜRK DIŞ POLİTİKASINI ETKİLEYEN GELİŞMELER

1960 sonrası Türk dış politikasını etkileyen gelişmelerin başında;

- ✓ Türkiye ve Yunanistan arasındaki ilişkilerde Kıbrıs Sorunu,
- ✓ Ege Adalarının silahlandırılması,
- ✓ Kıta Sahranlığı Sorunu,
- ✓ Batı Trakya Türk Azınlık Sorunu yer almaktadır.
- ✓ Türkiye ve Ermenistan arasındaki ilişkilerde ise Ermeni Terörü etkili olmuştur.

A) Kıbrıs Sorunu ve Kıbrıs Barış Harekâtı

Kıbrıs Sorununun Ortaya Çıkması

☞ 1571 → II. Selim / Sokullu / Kıbrıs Seferi

II. Selim Dönemi'nde 1571 Kıbrıs Seferi sonucunda Ada Türk egemenliğine girdi.

☞ 93 Harbi → Ada'ya İngiliz işgali

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra Osmanlı egemenliğindeki Kıbrıs Adası İngiltere tarafından işgal edildi.

1914 İngilizlerin Ada ilhaki

1914'te başlayan I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile İngiltere'nin rakip taraflarda yer alması üzerine İngiltere, Kıbrıs Ada'sını imparatorluğuna kattığını ilan etti.

1923 Lozan ile adada İngiliz egemenliği

1923 Lozan Barış Antlaşması ile Kıbrıs Adası'nda resmen İngiliz egemenliğini dönemi başladı.

Yunanistan'ın Kıbrıs'ı alma planları

- ◆ Yunanistan 1951'de adanın kendi yönetimine bırakılması için İngiltere'ye başvurdu fakat olumsuz cevap aldı.
- ◆ Yunanistan, 1954'te Birleşmiş Milletlere başvurarak Kıbrıs'ın kendi kaderini belirlemesi için adada halk oylaması yapılmasını talep etti.
- ◆ Yunanistan'ın amacı, halk oylamasıyla adanın çoğunluğunu oluşturan Rumlar sayesinde Kıbrıs'ın kendisine bağlanmasını sağlamaktır.
- ◆ Yunanistan'ın bu girişimi de BM tarafından kabul görmedi. Fakat bu girişim, Türkiye'nin de Kıbrıs Sorunu ile ilgilenme sürecini başlattı.
- ◆ 1954'ten itibaren Kıbrıs, Türkiye'nin dış politikasının en önemli meselesi hâline geldi.

Enosis / 1928

Megola İdea hedefi çerçevesinde Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını ifade 18 Ekim 1928 tarihinde İngiltere, Rusya ve Fransa'ya bir nota veren Yunanistan, resmen ilk kez Enosis fikrini ortaya atmıştır.

- ❑ Kıbrıs'ın kendisine bağlanmasını istemiştir. İngiliz yönetimi altındaki Kıbrıslı Rumların, "Enosis" adı verilen ve Kıbrıs'ı Yunanistan'a katma idealinin ilk önemli ayaklanması 1931'de görülmüştür.

Eoka 1955

- ◆ 1955 yılında Yorgo Grivas önderliğinde EOKA adlı terör örgütü kurulmuştur.
- ◆ 1954'te Yunanistan'dan getirdiği silahlar ve terör eğitimi alan savaşçıları ile Kıbrıs'a geri dönen Grivas, İngiliz askerî ve sivil kesime terör saldırıları yapmıştır.
- ◆ Grivas 1958'den sonra Kıbrıslı Türkleri hedef seçmiştir.

Türk Mukavemet Teşkilâtı (TMT) 1958

EOKA' nın hedef alan eylemlerine karşılık, Türkler de Fazıl Küçük ve Rauf Denktaş öncülüğünde 1958'de Türk Mukavemet Teşkilâtı (TMT)'ni kurmuşlardır.

Büyük saadetler, büyük acıların yanı başındadır.

La Edri

11 Şubat 1959 Zürih Antlaşması

1959'da Türkiye ve Yunanistan başbakanları öncülüğünde, Kıbrıs anlaşmazlığını çözümlmek için 11 Şubat 1959'da Kıbrıs'ta bağımsız bir cumhuriyet kurulması kararı alınarak Zürih Antlaşması yapılmıştır

23 Şubat 1959 Londra Antlaşması

- ◆ Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasında Londra'da bu sorun tekrar ele alınmıştır.
- ◆ 23 Şubat 1959'da imzalanan Londra Antlaşması ile Zürih Antlaşması esas alınarak bağımsız bir Kıbrıs Devleti'nin kurulmasına karar verilmiştir.
- ◆ Bu antlaşmalarla Türkiye, Yunanistan ve İngiltere Kıbrıs konusunda Garantör Devlet olmuşlardır.

**15 Ağustos 1960
Garanti Antlaşması**

- ◆ Kıbrıs Cumhuriyeti, Türkiye, Yunanistan ve İngiltere arasında 15 Ağustos 1960 tarihinde gece saat 11'de imzalanan ve 16 Ağustos günü yürürlüğe giren Garanti Antlaşmasının birinci maddesiyle Kıbrıs Cumhuriyeti, bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü, güvenliğini sağlamayı ve anayasasına saygı göstermeyi taahhüt ediyor.

İnsan özgür olmaya mahkûmdur.

Jean Paul Sartre

**16 Ağustos 1960
Kıbrıs Cumhuriyeti**

- ◆ Cumhurbaşkanı Rum lider Makarios
- ◆ Cum. Bşk. Yar. Türk lider Dr. Fazıl Küçük
- ◆ Zürih ve Londra Antlaşmaları doğrultusunda, 16 Ağustos 1960'ta bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilmiş; cumhurbaşkanlığına Rum lider Makarios, yardımcılığına da Türk lider Dr. Fazıl Küçük getirilmiştir.

Akritas Planı

- ◆ Türkiye'de İnönü Hükûmeti'nin istifasıyla yaşanan bunalımdan yararlanan Makarios, Türklerin imhasını ve Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını öngören Akritas Planı'nı uygulamaya koymuştur.
- ◆ Bu plan çerçevesinde Rum çeteleri Türk köylerini yakıp yıkmış, pek çok Türk'ü de öldürmüştür.

24 Aralık 1963'te "Kanlı Noel ve Cengiz Topel'in Şehit düşmesi

- ◆ Akritas planı çerçevesinde Rum çeteleri Türk köylerini yakıp yıkmış, pek çok Türk'ü de öldürmüştür.
- ◆ 24 Aralık 1963'te "Kanlı Noel" olarak bilinen ve 24 Türk'ün şehit edildiği olay üzerine Türk savaş uçakları Lefkoşa üzerinde ilk uyarı uçuşunu yapmıştır.
- ❑ Bu uçuşlar sonucunda **Pilot Cengiz Topel** şehit düşmüştür.

5 Haziran 1964 Johnson Mektubu

7 Haziran 1964'te Kıbrıs'a çıkarma yapılması kararı alınmışken 5 Haziran 1964'te "Johnson Mektubu" ile vazgeçmiştir.

Yeşil Hat

Türkiye, Yunanistan ve İngiltere Lefkoşa'da iki kesim arasına girerek "Yeşil Hattı" oluşturmuşlardır.

28 Aralık 1967
Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi

- ◆ Türkiye, 1967'de Grivas önderliğinde teşkilâtlanan Rum Millî Muhafız Birlikleri'nin saldırı hareketlerine geçmesi üzerine Yunanistan'a bir nota vermiştir.
- ◆ Rumlarla bir arada yaşamanın mümkün olamayacağını anlayan Kıbrıs Türkleri, 28 Aralık 1967'de "Kıbrıs Geçici Türk Yönetimi"ni kurmuşlar, yönetimin başkanlığına Dr. Fazıl Küçük, başkan yardımcılığına da Rauf Denktaş seçilmiştir.

Kıbrıs Elen Cumhuriyeti

- ◆ Enosis'in hemen gerçekleştirilmesini isteyen EOKA üyeleri Yunanistan'dan aldıkları destekle, 15 Temmuz 1974'te Makarios'a karşı bir darbe gerçekleştirmiştir.
- ◆ Nikos Sampson cumhurbaşkanlığına getirilirken "Kıbrıs Elen Cumhuriyeti" ilan edilmiştir.

20 Temmuz 1974 Ayşe Tatile Çıksın

- ◆ Türkiye, Garanti Antlaşması'nın verdiği yetkiye dayanarak İngiltere ile beraber Kıbrıs'a müdahale etmeye karar vermiş ve Başbakan Bülent Ecevit 17 Temmuz'da Londra'ya gitmiştir.
- ◆ İsmi Dönemin Dış İşleri Bakanı Turan Güneş'in kızı Ayşe'den alan "Ayşe Tatile Çıksın" parolasıyla Türklerin güvenliğini sağlamak amacıyla 20 Temmuz 1974 sabahı Kıbrıs Barış Harekâtı başlatmıştır.

30 Temmuz 1974
I. Cenevre Deklarasyonu

- ◆ 25 Temmuz 1974'te Türkiye, Yunanistan ve İngiltere Dışişleri Bakanları Cenevre'de toplanmış ve 30 Temmuz 1974'te Cenevre Deklarasyonu'nu yayınlamışlardır.
- ◆ Ancak görüşmelerden bir sonuç alınamamıştır.

14 Ağustos 1974
II. Cenevre Deklarasyonu

II. Cenevre Konferansı 8 Ağustos'ta başlamışsa da 14 Ağustos'ta bir sonuç alınamadan dağılmış ve Türkiye 14 Ağustos'ta II. Kıbrıs Barış Harekâtı'nı başlatmıştır.

Aletlerin en faydalısı kalemdir. Bir şişe mürekkep bir külçe altından hayırlıdır.

İbn-i Sina

5 Şubat 1975 Türkiye'ye Silah Ambargosu

- ◆ Kıbrıs Barış Harekâtı Türk dış politikasını olumsuz etkilemiştir. Nitekim ABD Kongresi 1974 Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra misilleme olarak 5 Şubat 1975 tarihinden itibaren Türkiye'ye silah ambargosu uygulanması kararı almıştır.
- ◆ Böylece ABD Türkiye'ye silah yardımıyla bulunmayı kesmiştir.

13 Şubat 1975 Kıbrıs Türk Federe Devleti

13 Şubat 1975'te Rauf Denktaş liderliğinde Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuştur.

15 Kasım 1983 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

- ◆ BM Genel Kurulu, 13 Mayıs 1983'te Kıbrıs Rumlarını "Kıbrıs Hükûmeti" olarak tanıma kararı almıştır.
- ◆ Bu gelişme karşısında Türk toplumu da 15 Kasım 1983'te "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"ni kurmuştur.
- ◆ Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni kurulduğu gün tanıyan ilk devlet Türkiye'dir.
- ◆ İlk Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'tır.

Nazar değmesin diye mi kurşun döküyordu kalleşler masum çocuklara?

Cemal Süreya

2004 Annan Planı

- ◆ Kıbrıs Sorununun çözümüne yönelik en önemli gelişme ise, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın hazırladığı plandır.
- ◆ 2004'te referanduma sunulan Annan Planı'na Türkler (% 65) 'evet' derken, Rumlar (% 76) 'hayır' demişlerdir.
- ◆ Ancak GKRY 'hayır' oyu kullanmasına rağmen 1 Mayıs 2004'te AB'ye tam üye olmuş ve bu gelişme ile Kıbrıs, AB ile Türkiye arasında bir sorun hâline gelmiştir.

B) Türk-Yunan İlişkileri

Ege Adaları Sorunu

- ❑ Türkiye ve Yunanistan arasındaki ilişkilerin gerginleşmesine yol açan meselelerden biri de Ege Adalarının silahlandırılmasıdır.
- ❑ Yunanistan 1829'da Osmanlı Devleti'nden ayrılarak bağımsız olduğunda bu adalardan bir kısmını ele geçirmişti.
- ❑ Balkan Savaşları'ndan sonra imzalanan 1913 tarihli Londra Antlaşması'nda Osmanlı Devleti'ni elindeki Gökçeada, Bozcaada; İtalya'nın elindeki On İki Ada dışında Ege Adalarının geleceği büyük devletlerin kararına bırakıldı.
- ❑ Millî Mücadele'nin kazanılmasından sonra Türkiye ve İtilaf Devletleri arasında yapılan Lozan Barış Antlaşması'nda, Bozcaada ve Gökçeada Türkiye'ye bırakıldı.
- ❑ On İki Ada ise İtalya'da kaldı.
- ❑ Lozan Barış Antlaşması'na göre Anadolu Yarımadası'na yakın adaların silahtan arındırılmış olması gerekiyordu.

- ❑ II. Dünya Savaşı sırasında 1947 Paris Antlaşması'yla İtalya, askerî üsler kurmamak ve silah yığınağı yapmamak kaydıyla On İki Ada'yı Yunanistan'a bıraktı.
- ❑ Böylece Yunanistan, yerleştiği Ege Adaları aracılığıyla Batı Anadolu kıyılarına kadar sokuldu.
- ❑ On İki Ada'yı elde eden Yunanistan, özellikle 1963 Kıbrıs Bunalımından sonra, Lozan ve Paris Antlaşmalarına aykırı olarak Ege Denizi'ndeki adaları silahlandırmaya başladı.
- ❑ Ege Denizi'ni bir Yunan denizi hâline getirmek istemesi, Türkiye tarafından sert tepkiyle karşılandı.
- ❑ Türkiye ve Yunanistan arasındaki Kıbrıs Meselesi 'ne Ege Adaları Meselesi de eklendi.

Yunanistan'ın, Meis ve 12 Ada'yı silahlandırması

- ◆ Yunanistan özellikle 1963 Kıbrıs Bunalımından itibaren Ege Denizi'nde Türkiye kıyılarına yakın olan adalarla birlikte 1947'de İtalya'dan aldığı Meis ve On iki Ada'yı, Lozan Antlaşması'na aykırı olarak gizlice silahlandırmaya başlamıştır.
- ◆ Yunanistan, Limni Adası'nı NATO savunma sistemi kapsamına aldirtmayı amaçlamıştır. Türkiye ise Limni Adası'nın statüsünün değiştirilmesine karşı olduğunu kesin olarak belirtmiştir

Kıta Sahanlığı Sorunu 1974 - 1976

- ❑ Kıta Sahanlığı Sorunu Türkiye ve Yunanistan ilişkilerinde önemli bir yer tutar.
- ❑ 1973'te Türkiye'nin Ege Denizi açıklarında petrol aramak üzere Türkiye Petrolleri Anonim Şirketine arama ruhsatı vermesiyle başladı.

- ❑ Türkiye'nin "Çandarlı Sismik" adlı araştırma gemisinin, 1974 Mayıs'ında, Ege Denizi'nin milletlerarası sularında ve Türkiye'ye göre de Türkiye'nin kıta sahanlığı içinde petrol araştırmalarına başlaması üzerine, Yunanistan bu suların, kendi kıta sahanlığı içinde bulunduğu iddiası ile ortaya çıkmıştır.
- ❑ Yunanistan, söz konusu bölgenin Yunan karasularına ait olduğunu ve Türkiye'nin bu konuda ruhsat vermeye yetkisi olmadığını iddia etti.
- ❑ Türkiye ise coğrafi olarak Anadolu'nun doğal uzantısının Ege Denizi'nin altından ruhsat verilen bölgelere kadar uzandığını, buraların kendi kıta sahanlığı içerisinde yer aldığını savundu.
- ❑ Türkiye ve Yunanistan'ın konuya yaklaşımları farklı olduğundan sorun çözülemedi.
- ❑ Türkiye, meselenin çözümünde müzakereleri öne çıkarırken Yunanistan konuyu uluslararası platformlara taşıyarak çözmek istedi.
- ❑ 1976'da Sismik-I adlı Türk araştırma gemisinin Ege Denizi'ne savaş gemileri korumasında açılması, Türkiye ve Yunanistan'ı savaşın eşiğine getirdi ancak iki taraf da temkinli davrandı.
- ❑ Yunanistan'ın sorunu BM Güvenlik Konseyi'ne ve ardından Uluslararası Adalet Divanı'na taşıması sonuçsuz kaldı.
- ❑ İki taraf arasında yapılan müzakerelerden de bir sonuç çıkmadı.

2 -11 Kasım 1976 Bern Görüşmeleri

- ◆ Taraflar Ege Denizi'nde kıta sahanlığı ile ilgili olarak görüşmelere zarar verebilecek girişimlerden kaçınmayı yükümlenmiş, ikili ilişkilerle ilgili olduğu kadar, diğer tarafı güvensizliğe itebilecek herhangi bir inisiyatif (Üstünlük / Öncelik) ya da davranıştan kaçınmayı kararlaştırmışlardır.

- ◆ İki ülke temeldeki anlaşmazlığın çözümünü başka bir zamana bırakmayı seçerek geçici olan bu durumla yetinmek konusunda anlaşmışlardır. Nitekim kıta sahanlığı uyuşmazlığı 1987 yılında yeni bir krize yol açacaktır.
- ◆ Yıllar içinde tırmanarak 1987 Şubat ayından itibaren iki ülkeyi savaşın eşiğine getiren olayların başlangıç noktasını Yunan tarafının Bern Anlaşmasını tanımadığını ve Kuzey Ege'de petrol arama ve sondaj çalışmalarına başlayacağını açıklaması olmuştur.

Batı Trakya Türk Azınlık Sorunu

- ❑ Batı Trakya, Trakya Bölgesi'nin günümüzde Yunanistan sınırları içerisinde kalan batı kısmıdır.
- ❑ Bölge I. Balkan Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nin Midye-Enez hattının batısından çekilmesiyle Türk egemenliğinden çıkarak Bulgaristan hâkimiyetine girdi.
- ❑ II. Balkan Savaşı sırasında Türk birlikleri Edirne'yi geri almalarına rağmen Meriç Nehri'nin batısına ilerleyemediğinden Batı Trakya düşman işgalinden kurtarılamadı.
- ❑ Batı Trakya Kuşçubaşı Eşref komutasındaki birlikler tarafından işgalcilerden temizledi. Gümülcine'yi alarak 31 Ağustos 1913'te 'Batı Trakya Türk Cumhuriyeti'ni kurdu.
- ❑ Türk tarihinin en kısa ömürlü devleti olan bu devlet aynı zamanda Türk tarihinde kurulan ilk cumhuriyet oldu.
- ❑ İstanbul Antlaşması'nın imzalanmasıyla Batı Trakya resmen Bulgaristan'a bırakıldı.
- ❑ Osmanlı Devleti'nin desteğini yitiren Batı Trakya Türk Cumhuriyeti de varlığını sürdüremedi.
- ❑ Dünya Savaşı'nda Batı Trakya, Fransızlar tarafından işgal edildi.
- ❑ Mondros Ateşkes Anlaşması sonrası başlayan işgaller sonrası 1919'da kurulan Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniye Cemiyeti 'Trakya Cumhuriyeti'ni kurmayı amaçladı.
- ❑ 1920 yılında bölgenin Yunanlılar tarafından işgal edilmesiyle Batı Trakya Türklerinin de kendi kaderlerini belirlemesi planı gerçekleşemedi.
- ❑ Misak-ı Milli'nin üçüncü maddesinde özel olarak Batı Trakya'da halk oylamasına başvurulması istendi.
- ❑ Yunanistan Türkiye'nin bölgeyi 1913'te kaybettiğini ve burada söz hakkı olmadığını savundu.
- ❑ Batı Trakya, Lozan Barış Konferansı'nda Yunanistan'a bırakılmak zorunda kaldı.
- ❑ Lozan Barış Antlaşması'nda hem Türkiye hem de Yunanistan azınlıklar için birtakım kültürel haklar tanıdılar.
- ❑ Batı Trakya Türklerine de Yunanistan'ın azınlık toplumlarından biri olarak bu haklar verilmiştir.
- ❑ Yunanistan'la imzaladığı her antlaşma ve protokolde Türk azınlığın haklarını metne dâhil ederek pekiştirmiştir.
- ❑ Yunanistan verdiği taahhütlere rağmen Batı Trakya Türklerini sistemli bir şekilde asimilasyona tabi tutma ve yıldırarak göç ettirme politikası izlemektedir.
- ❑ Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlığının durumu uluslararası alanda imzalanan antlaşmaların verdiği hukuki haklar doğrultusunda Türkiye'nin önemli bir dış politika sorunu haline dönüşmüştür.

İnsan sevdiğini bırakmaz, sevmek bırakır insanı.

Atilla İlhan

**ERMENİ TERÖR OLAYLARI VE
ASALA****(ERMENİ GİZLİ ORDUSU)**

- ❑ 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonunda imzalanan Berlin Antlaşması'nda Ermeni sorunu Batılı devletlerinde desteği ile gündeme geldi.
- ❑ Osmanlı topraklarında faaliyete başlayan Hınçak, Taşnak, Ramgavar, Hınçak İhtilal Komitesi, Silahlılar Cemiyeti ve Karahaç Cemiyeti gibi halkı silahlı ayaklanmaya sevk eden terör örgütleri, 19. yüzyıldan başlayarak Osmanlı topraklarında şiddetin artmasına neden oldu.
- ❑ Dünya Savaşı sırasında Ermeni çetelerinin Rus ordusu saflarında savaşmaları ve cephe gerisinde Türk köylerine saldırımları üzerine Osmanlı Devleti, Tehcir Kanunu ile 1915'te Ermenileri, Suriye bölgesine zorunlu göçe tabi tuttu.
- ❑ Millî Mücadele sırasında Ermeni çetelerin Doğu Anadolu'daki saldırgan faaliyetlerini Kazım Karabekir Paşa komutasındaki 15. Kolordu karşı koydu.
- ❑ 1920'de Doğu Cephesi komutanı olarak atanan Kazım Karabekir Paşa, Kars ve Ardahan'ı Ermenilerden geri aldı.
- ❑ 1920'de TBMM Hükûmeti ve Ermenistan arasında imzalanan Gümrü Antlaşması'yla Ermenilerin yıkıcı faaliyetleri son buldu.
- ❑ Gümrü Antlaşması'nın imzalanmasından sonra 1965'e kadar Türk-Ermeni ilişkileri sakin bir dönem geçirdi.
- ❑ Ermeni lobisinin kışkırtması ve Batılı devletlerin desteğiyle Türklere karşı Ermeni şiddeti yeniden canlandı.
- ❑ Bu dönemde isminden en çok söz ettiren ve Ermeni terörü ile eş anlamda kullanılan 'Ermenistan'ın Kurtuluşu İçin Ermeni Gizli Ordusu' isimli terör örgütü 'ASALA' etkili oldu.

- ❑ Ermeni terörünü asıl yönlendiren terör örgütü ise -1970'li yılların başlarında Lübnan'ın Beyrut şehrinde kurulan ASALA olmuştur.
- ❑ Sözde Ermeni Soykırımı" iddialarını kabul ettirmek için ilk eylemini Dünya Kiliseler Birliği'ne yaptığı bir bombalı saldırıyla başlatmış, fakat eylemlerini daha çok Avrupa'daki Türk diplomatlarına yönelik gerçekleştirmiştir.

Nitekim ASALA'nın 1973'ten 1994'e kadar devam eden terör faaliyetlerinde çoğu diplomat olan 35 Türk öldürülmüştür.

- ✓ 1973'te Los Angeles'te Başkonsolos Mehmet Baydar ve yardımcısı Bahadır Demir
- ✓ 1975'te Viyana büyükelçimiz Daniş Tunalıgil
- ✓ Paris büyükelçimiz İsmail Erez katledilen diplomatlardır.

- ❑ 1972-1984 yılları arasında ASALA'nın işlediği cinayetleri Fransa'da gerçekleştirmesine rağmen, Fransa'nın gerekli tepkiyi göstermemiş olması Türkiye-Fransa ilişkilerini germiştir.
- ❑ Fransa, Avrupa Birliği'ne kabul edilme sürecinde Türkiye aleyhine bir tutum içerisine girmiştir.
- ❑ ASALA Terör Örgütü, 1983 Paris Orly Havaalanı Saldırısından sonra Avrupa'daki desteğini kaybetti ve birçok ufak gruba bölünmüştür.
- ❑ Zamanla örgüt içinde anlaşmazlıklar ortaya çıkmış, kurucularından Agop Agopyan öldürülmüş, Ermeni halkından da yeterli destek göremeyip tarih sahnesinden çekilmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadele konusundaki kararlı tutumu sayesinde 1994'ten sonra örgüt etkisini tamamen yitirdi.

- ❑ Her yıl 24 Nisan yıl dönümlerinde 'soykırım' kelimesi yerine 'katliam, trajedi' gibi kelimeler kullanarak Türk ve Ermeni taraflarını dengeleme yoluna gitmiştir.
- ❑ Rusya, Türkiye-Rusya ilişkilerinde Ermenistan lehinde tutum sergilemektedir.
- ❑ Rus Duması (Meclisi) iki kez, 1995 ve 2005 yıllarında, Ermeni soykırımı iddialarını kabul eden kararlar almıştır.
- ❑ Ermeni diasporasının yürüttüğü lobi faaliyetleri sonucu Ermeni meselesi Türkiye'ye karşı siyasal bir koz olarak kullanılır hâle gelmiştir.
- ❑ Türkiye, sorunun çözümünün siyasi olmadığını, tarihî bir mesele olduğunu savunmaktadır.

1960 SONRASI TÜRKİYE'DE YAŞANAN SİYASİ, EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

A) Askerî Darbeler

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti millî egemenlik anlayışına dayanır. 1923'te cumhuriyet ilan ettiğinde demokratik esaslara dayanarak kurulmuştur.
- ❑ Millî egemenliğe dayanan Türkiye Cumhuriyeti, yakın tarihte pek çok kez millî egemenliğe aykırı biçimde müdahaleler yaşadı.
- ❑ Bu müdahalelerin tarzları farklı olsa da genel olarak askerî darbe olarak tanımlanmaktadır.
- ❑ Askerî darbeler Türk demokrasisinin gelişimine zarar verdi.

Kalbimiz, en çok incinen yanımız.

Ahmet Telli

27 Mayıs 1960 Darbesi

- ◆ **Milli Birlik Komitesi** darbeyi yapanlar
- ◆ **Demokrat Parti** kapatıldı
- ◆ **Gen.Kur.Bşk Rüştü Erdelhun** ömür boyu
- ◆ **Mal. Bak. Hasan Polatkan** idam
- ◆ **Dış İşl. Bak. Fatin Rüştü Zorlu** idam
- ◆ **Başbakan Adnan Menderes** idam
- ◆ **Celal Bayar – Refik Koraltan** ömür boyu hapis
- ❑ Türkiye'de iktidarın seçimle değil, kuvvet yoluyla el değiştirmesi amacıyla Türk Silahlı Kuvvetleri içinde kurulan bir cunta antidemokratik ve hukuka aykırı bir uygulamayla 27 Mayıs 1960'ta yönetime el koydu.
- ❑ 27 Mayıs günü 37 düşük rütbeli subay askeri bir müdahaleye kalkıştılar ve bunda başarılı oldular. Seçilmiş olan hükümeti devirerek meclisi fesheden, Cumhurbaşkanı, Başbakanı ve hükümet üyelerini tutuklayan bu subaylar (**daha sonra Milli Birlik Komitesi adını aldılar**) kendileriyle birlikte hareket etmeyen subayları Hükümet yanlısı ve darbe karşıtı olmak sebebiyle tutukladılar.
- ❑ Tutuklananların başında ise Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun vardı.
- ❑ Erdelhun Paşa'nın tutuklandıktan sonra tüm rütbeleri söküldü er statüsüne düşürüldü.
- ❑ Askeri darbenin ardından Yassıada'da kurulan adı Yüksek Adalet Divanı olan mahkemede Demokrat Parti liderleri, üyeleri yargılandı. Ancak burada yargılananlar yalnızca onlar değildi.
- ❑ Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun da bu mahkemede yargılandı.

- ❑ Genelkurmay Başkanlığı süresince cuntalara karşı durmaya çalışan Erdelhun Paşa mahkeme sürecinde bir Genelkurmay Başkanı olarak değil de bir Demokrat Partili gibi yargılandı.
- ❑ Demokrat Partili olmakla suçlandı. Mahkeme sonucunda birçok Demokrat Partili gibi idama mahkûm edildi.
- ❑ Kayseri Cezaevinde yaklaşık bir sene hapis yattı. Erdelhun ile ilgili karar daha sonra ömür boyu hapse çevrildi.
- ❑ Sonrasında ise Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel tarafından affedildi ve serbest bırakıldı.
- ❑ Demokrat Parti kapatıldı.
- ❑ Demokrat Parti yöneticileri Yassıada'da kurulan bir mahkemeye yargılandı.

Yassıada Yargılamaları sonucunda;

- ✓ Tutuklu bulunan Maliye Bakanı Hasan Polatkan
- ✓ Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu 16 Eylül 1961'de,
- ✓ Başbakan Adnan Menderes ise ertesi gün 17 Eylül 1961'de İmralı Adası'nda idam edilmiştir.
- ✓ Celâl Bayar ve Refik Koraltan ile 11 kişinin idam cezası ise ömür boyu hapse çevrilmiştir.

👉 12 Mart 1971 Darbesi

- ◆ Gen. Kur. Bşk Memduh Tağmaç darbe yapan
- ◆ 12 Mart Muhtırası
- ◆ Parlamento kapatılmadı

- ◆ Yönetime el konulmadı
- ◆ Türkiye'nin Kayıp Yılları 1971 – 1980
- ◆ Ara Rejim
- ◆ Deniz Gezmiş / Hüseyin İnan / Yusuf Aslan.

1960 darbesini 1971 Askerî Muhtırası takip etti.

- ❑ 1961 Anayasası sonrasında Türkiye'de yeni anayasanın sağladığı ortamda farklı siyasi hareketler gelişme göstermeye başladı.
- ❑ 12 Mart 1971'de Genel Kurmay Başkanı Memduh Tağmaç ve dört kuvvet komutanının imzaladıkları bir muhtıra ile ortaya çıkan darbe, Türk siyasi tarihinde 12 Mart Muhtırası olarak adlandırıldı.
- ❑ 27 Mayıs Askerî Darbesi'nden farklı olarak bu sefer yönetime el konulmadı ve parlamento kapatılmadı.
- ❑ 12 Mart 1971 Muhtırası'nın ardından 12 Eylül 1980 darbesine giden süreçteki 9 yılda, 11 hükümet değişikliği oldu.
- ❑ Türkiye'yi 12 Eylül gibi yeni bir darbeye tanıştıran bu süreç, "**Türkiye'nin kayıp yılları**" olarak hatırlanıyor.
- ❑ Fakat askerî komuta heyeti, antidemokratik bir yöntemle, hükûmeti ve Meclis'i muhtıradaki şartları yerine getirilmediği takdirde TBMM'yi kapatacaklarını söyleyerek tehdit etti.
- ❑ Muhtıradaki ilk istek, görevdeki hükûmetin istifa etmesiydi.
- ❑ Seçimle göreve gelmiş olan Adalet Partisi Hükûmeti ve Başbakan Süleyman Demirel bu isteğe boyun eğmek zorunda kalarak istifa etti.
- ❑ Böylece adı „**ara rejim**’ olarak konulan 12 Mart Dönemi başladı.

- ✓ On yıl önce gerçekleşen 27 Mayıs darbesi üç sağ siyasetçinin idamıyla sonuçlanmıştı, 12 Mart'ı izleyen günlerde darağacında bu kez üç solcu genç vardı:

**Deniz Gezmiş
Hüseyin İnan
Yusuf Aslan.**

- ✓ Bir sağdan ve bir soldan idamlar 12 Eylül 1980'de zaman aşımı olmaksızın gerçekleşecekti.

👉 12 Eylül 1980 Darbesi

- ◆ **Milli Güvenlik Konseyi darbeyi yapanlar**
- ◆ **Gen. Kur. Bşk Kenan Evren darbeye etkin**
- ◆ **Süleyman Demirel / Bülent Ecevit Hamzakoy'a,**
- ◆ **Necmettin Erbakan / Alparslan Türkeş Uzunada'ya sürgün**
- ◆ **Necdet Adalı idam**
- ◆ **Mustafa Pehlivanoğlu idam**
- ◆ **Erdal Eren idam / 17 yaş / asmayalım da besleyelim mi... / Ulucanlar cezaevi infazı**
- ◆ **1982 Anayasası Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı**
- ◆ **ANAP Turgut Özal**
- ❑ 1970'lerin ikinci yarısından itibaren Türkiye'de siyasi gerilim sokaklara taşdı.
- ❑ Görev başına gelen hükûmetler genelde kısa süreli koalisyon hükûmetleri olduğundan ülkede yaşanan siyasi ve ekonomik sorunlara köklü çözümler getiremediler.

- ❑ Artan politik gerilim ve ekonomik darboğaz bir kargaşa ortamı yarattı.
- ❑ Bu durumu gerekçe gösteren Türk Silahlı Kuvvetleri komuta kademesi demokrasi dışı bir yöntemle 12 Eylül 1980'de mevcut hükûmete askerî darbe yaptı.
- ❑ TRT Radyosunda, 12 Eylül sabahı İstiklal Marşı'nın ardından çalınan Harbiye Marşı ve dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren imzalı Milli Güvenlik Konseyi "bir numaralı" bildirisinin okunmasıyla demokrasiye darbe resmen ilan edildi.
- ❑ Darbeciler, Süleyman Demirel ile Bülent Ecevit'i Hamzakoy'a, Necmettin Erbakan ile Alparslan Türkeş'i ise Uzunada'ya sürgüne göndererek, siyasi yasaklar getirdi.
- ❑ Ülkeye karanlık günler yaşatan darbeciler, acısı yıllarca hafızalardan silinmeyecek idam kararlarının da mimarı oldu.
- ❑ Darbeden sonra ilk idamlar, 9 Ekim 1980 tarihinde gerçekleşti.
- ❑ Sol görüşlü Necdet Adalı, ardından ülkücü Mustafa Pehlivanoğlu idam edildi.
- ❑ Darbe öncesinde bir askeri inzibat erini öldürdüğü gerekçesiyle hüküm giyen 17 yaşındaki Erdal Eren, 19 Mart 1980'de idama mahkum edildi.
- ❑ Darbeci Kenan Evren'in 17 yaşında astırdığı Erdal Eren için söylediği "Asmayalım da besleyelim mi?" sözü ise hafızalardaki yerini koruyor.
- ❑ Eren'in idam kararı, Yargıtay tarafından iki kez iptal edilmesine rağmen, Milli Güvenlik Konseyi tarafından onaylanan kararla ve yaşı büyütülerek 13 Aralık 1980'de Ankara Ulucanlar Cezaevi'nde infaz edildi.
- ❑ Ayrıca bu dönemde Prof. Dr. Orhan Aldıkaçtı başkanlığında kurulan komisyonun hazırladığı anayasa (1982 Anayasası), 7 Kasım 1982'de halkoyuna sunularak kabul edilmiştir.

- ❑ 6 Kasım 1983'te yapılan seçimlerde birinci olan Anavatan Partisi (ANAP), Turgut Özal başkanlığında tek başına iktidara gelmiştir.
- ❑ Türkiye Cumhuriyeti tarihinde seçilmiş demokratik yönetime karşı yapılan üçüncü açık, antidemokratik müdahale oldu.
- ❑ Yaşananlar Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünde yeni bir engel oluşturdu.

28 Şubat 1997 Postmodern Darbesi

- ◆ Batı Çalışma Gurubu
- ◆ Gen.Kur. 2.Bşk Orgeneral Çevik Bir
- ◆ MGK Toplantısı 9 saat
- ◆ 28 Şubat süreci
- ◆ Hükümete uyarı (12 Mart 1971'e benzer)

- ❑ Türk siyasi hayatı bir de 28 Şubat 1997 süreciyle anılan 'Postmodern darbe' ifadesiyle tanışmıştır ki bu dönemde ordunun hükümete yönelik muhtıra niteliğindeki açıklamaları Orgeneral Çevik Bir'in diliyle bu anlamı kazanmıştır.
- ❑ "İrticayla mücadele eylem planı" ile anılan bu süreçte verilen kararların ve yaptırımların uygulanıp uygulanmadığı denetlemek için Çevik Bir öncülüğünde Batı Çalışma Grubu kurulmuştu.
- ❑ 28 Şubat'ta yapılan MGK toplantısı 9 saat sürdü. MGK laikliğin Türkiye'de demokrasi ve hukukun teminatı olduğunu vurguladı.

**Yarından bu kadar korku duyarsan,
bugünü nasıl yaşarsın.**

Aamir Khan

28 Şubat 1997'deki MGK kararları hükümete bildirildi.

Kararda:

- ✓ Laiklik için yasalar uygulanmalı,
- ✓ Tarikatlar kapatılmalı onlara bağlı okullar denetlenmeli ve MEB'e devredilmeli,
- ✓ 8 yıllık kesintisiz eğitime geçilmeli,
- ✓ Kuran kursları denetlenmeli
- ✓ Tevhidi Tedrisat uygulanmalı
- ✓ İrtica nedeniyle ordudan atılanları savunan ve orduyu din düşmanıymış gibi gösteren medya kontrol altına alınmalı
- ✓ Kıyafet kanununa riayet edilmeli
- ✓ Kurban derileri derneklere verilmemeli
- ✓ Atatürk aleyhindeki eylemler cezalandırılmalı deniyordu.

- ❑ 12 Mart ve 28 Şubat muhtıralarının bir özelliği, doğrudan hükümeti devirme hedefi olmadığı (onları ihtar etmekle yetinme amacıyla sınırlı imiş gibi görüldüğü) halde mevcut hükümetlerin değişmesine neden olmalarıdır.

2007 Darbe Planları

Sarıköz / Ay ışığı / Yakamoz / Eldiven

Ergenokon / Fetö Uzantıları

- ❑ 2007 yılından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bazı muvazzaf ve emekli mensupları, darbe planı ve ülkeyi kontrol altına almak amaçlı kaos planlarına ilişkin davalarla ilgili olarak yargılanmaya başlanmıştır.

- ❑ Bu davalar arasında Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven darbe teşebbüsü iddiaları, Balyoz darbe planı, İrticayla Mücadele Eylem Planı, Ergenekon davaları, 12 Eylül Darbesi ve 28 Şubat Süreci davaları bulunmaktadır.
- ❑ Bu davalar çerçevesinde 200'den fazla TSK mensubu tutuklu olarak yargılanmaktadır.
- ❑ Yapılan yargılamalar sonucunda, Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz, Eldiven, Balyoz, Ergenekon, davaları TSK'ya kurulan bir kumpas olduğu, sahte delillerle ordunun yetkin durumunun bozulmasının amaçlandığı ortaya çıkartılmış, soruşturmaları başlatan tüm savcılar hakkında davalar açılmış ve meslekten men edilmişlerdir.
- ❑ Savcı ve Hâkimlerin Fetö terör örgütüne mensup kişiler olduğu tespit edilmiştir.

📌 15 Temmuz 2016 Darbesi

- ◆ **Yurtta Sulh Cihanda Sulh Konseyi darbe yapanlar**
- ◆ **F 16 Savaş Uçakları**
- ◆ **Fetö Terör Örgütü darbeciler**
- ◆ **Özel Kuvvetler Komutanlığı**
- ◆ **General Semih Terzi darbeci**
- ◆ **Astsubay Ömer Halisdemir şehit**
- ◆ **Orgeneral Akın Öztürk darbeci**
- ◆ **Cum.Bşk Recep Tayyip Erdoğan**
- ◆ **Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar rehin**
- ◆ **Kara Kuvvetleri Komutanı Salih Zeki Çolak rehin**
- ◆ **Hava Kuvvetleri Komutanı Abidin Ünal rehin**

- ◆ **Jandarma Genel Komutanı Galip Mendi rehin**

◆ CNN Türk Face Time

- ❑ 15 Temmuz darbe girişimi veya 2016 Türkiye askerî darbe teşebbüsü, darbecilerin verdiği isimle Harekât Yıldırım veya Yurtta Sulh Harekâtı, 15-16 Temmuz 2016 tarihleri arasında Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde kendilerini Yurtta Sulh Konseyi olarak tanımlayan bir grup asker tarafından gerçekleştirilen askerî darbe teşebbüsüdür.
- ❑ Türk Silahlı Kuvvetlerinin resmî internet sitesi ve TRT'de yayınlanan bildiride ordunun yönetime el koyduğu ifade edilerek ülkede sıkıyönetim ve sokağa çıkma yasağı ilan edildiği açıklandı.
- ❑ İstanbul'daki Boğaziçi ve Fatih Sultan Mehmet Köprüsü jandarma tarafından kapatıldı.
- ❑ Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İsmail Kahraman ve yaklaşık 50 kadar milletvekilinin mecliste bulunduğu sırada F-16 savaş uçakları meclis üzerinde uçuş yaparak parlamentoyu dört kez bombaladı.
- ❑ Ankara'nın Beştepe semtinde bulunan Cumhurbaşkanlığı Sarayı'na bombalama girişiminde bulunulsa da başarılı olunamadı.
- ❑ Muğla'nın Marmaris ilçesinde bir otelde bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a karşı suikast girişiminde bulunuldu.
- ❑ Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar, Kara Kuvvetleri Komutanı Salih Zeki Çolak, Hava Kuvvetleri Komutanı Abidin Ünal ve Jandarma Genel Komutanı Galip Mendi darbeyi gerçekleştiren askerler tarafından rehin alındı.

Bizde geri vites yok! Gerekirse ilerden döneriz.

Anonim

- ❑ Gelişmeler üzerine Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, CNN Türk'te Face Time aracılığı ile gerçekleştirdiği bağlantıda darbecilere hiçbir şekilde imkân tanınmayacağını ifade ederek halkı darbeye tepki göstermek için meydanlara ve havalimanlarına çıkmaya davet etti.
- ❑ Çağrının ardından, Türkiye'nin birçok ilinde darbe karşıtı protesto gösterileri düzenlendi.

B) 1961 ve 1982 Anayasaları

- ❑ Türk tarihinde 1876 Kanun-ı Esasi ile başlayan anayasa deneyimi, Cumhuriyet Dönemi'nde millî egemenliğe dayalı bir devletin kurulmasıyla daha da güçlenmişti.
- ❑ Osmanlı Dönemi'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan süreçte her anayasa, yazıldığı dönemin siyasi ve sosyal ihtiyaçlarına göre şekillendi.
- ❑ **1921 Anayasası**, Millî Mücadele Dönemi'nin ihtiyaçlarını yansıtan daha genel bir metindi.
- ❑ **1924 Anayasası** ise yeni kurulan Cumhuriyet Türkiye'sinin yapılandırılmasını hedefliyordu.
- ❑ **27 Mayıs 1960'da** iktidardaki Demokrat Partinin askerî bir darbe ile devrilmesi, millî iradenin demokratik olmayan bir biçimde engellenmesiydi.
- ❑ Bu bakımdan Türk demokrasisi açısından olumsuz bir gelişmeydi. Bu süreçten sonra Türk demokrasi tarihinde yer alan 1961 ve 1982 Anayasaları aynı olumsuz şartların oluşturduğu anayasa metinleriydi.

Geceyi seviyoruz diye kimse kendini yıldız sanmasın.

Anonim

1961 ve 1982 Anayasalarının benzer yönleri

1. Her iki anayasa da askerî darbe ile oluşturulmuştur.
2. Her iki anayasa da yürürlüğe girmeden önce halkoyuna sunulmuştur.
3. Her iki anayasa da bir tarafı asker bir tarafı sivil kesimce oluşturulmuştur.
4. Her iki anayasayı hazırlayan sivil kesim; hükûmet kurma ve bakanları düşürme yetkisine sahip olup, seçimle değil atamayla iş başına gelmiştir.

1961 ve 1982 Anayasaları farklılıkları

- **1961 Anayasası** ile temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması, yargısal denetime tabii kılınarak önemli bir gelişme sağlanmıştır.
- **1982 Anayasası** ile devlet otoritesinin ağırlığı artmıştır. Kamu yararının, kişilerin yararından önce geldiği düşüncesi ve toplumsal kaygılar sebebiyle hak ve hürriyetlerde sınırlamalara gidilmiştir.

- **1961 Anayasası'na** göre devletin temel görevi, sosyal devlet görevini yerine getirmektir.
- **1982 Anayasası** ise güçlü devlet, otoriter idare kavramlarını ön plana çıkarmıştır.

- **1961 Anayasası'na göre 1982 Anayasası**, yürütmede cumhurbaşkanının ve başbakanın yetkilerini daha çok güçlendirmiştir.

- **1961 Anayasası**'nda yasama yetkisi, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu olarak iki meclis arasında bölüşülmüştür. Parlamenter sistem uygulanmış ama iki meclis sistemi getirilmiştir.
- **1982 Anayasası**'nda ise Cumhuriyet Senatosu kaldırılmıştır.

- **1961 Anayasası**'nda çoğulcu bir yapı oluşturulmuş, siyasi partiler güvenceli bir hukuki statüye kavuşturulmuştur. Genel idare içinde özerk yönetimle, kendi kendilerini yönetme yetkisine sahip kuruluşların yapılanmasına izin verilmiştir.
- **1982 Anayasası**'ndaysa siyasi partiler, dernekler, kamu kuruluşlarına getirilen yasaklarla daha az katılımcı demokrasi anlayışı benimsenmiştir. Özerk yönetimle, kendi kendilerini yönetme yetkisine sahip kuruluşların yapılanmasına izin verilmemiştir.

- **1961 Anayasası**'nda Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliğini tanımlanırken kullanılan 'insan haklarına dayalı' ifadesi kullanıldı.
- **1982 Anayasası**'nda 'insan haklarına saygılı' ifadesi kullanılmıştır.

- **1982 Anayasası, 1961 Anayasası**'na göre daha ayrıntılı maddeler içermektedir ve hükümler detaylandırılmıştır.

**Tek başına hayatı öğrenen insanı,
kimse yokluğuyla korkutamaz.**

Anonim

C) Göçler ve Sosyal Hayat

- Türkiye'de 1960 sonrasında sosyal hayattaki değişiminin en başta gelen unsuru yaşanan iç göçlerdi.
- Köyden kente doğru yaşanan bu göçler, hem kent hayatını hem de köy hayatını derinden etkiledi.

İç Göçlerin Nedenleri

- **Hızlı nüfus artışı,**
- **Toprak yetersizliği**
Köylerde toprakların kalabalıklaşan nüfusa yetmemesi
- **Modern tarım yöntemi**
Modern tarım yöntemlerinin gelişmesiyle köylerde iş gücüne duyulan ihtiyacın azalması
- **Kentlerdeki kamu olanakları**
Köylerde yaşayanların kentlerdeki gelişmiş eğitim, sağlık ve kamu hizmetlerinden yararlanmak istemesi
- **Ulaşım ağı**
5. Gelişen ulaşım ağının, köy nüfusunun kentlere hareketini kolaylaştırması.

İç Göçlerin Sonuçları

- **Tarımsal Üretim, tarım alanları ve hayvancılık azaldı**
Göç veren yerlerde tarım alanları boş kaldı, tarımsal üretim azaldı, hayvancılık geri kaldı.
- **Kent Nüfus artışı**
Göç alan kentlerde normalin üstündeki nüfus artışı çevre kirliliği, gecekondulaşma ve çarpık kentleşme, eğitim, sağlık ve altyapı hizmetlerinin yetersiz kalması ve suç oranının artması geliyordu sorunlarını getirdi.

Köy ve kent nüfusları arasındaki dengesizlik, siyasi ve kültürel hayata da yansdı.

■ 68 Kuşağı

1960'lı yıllarda Türkiye'de aşırı uç politik eğilimler ortaya çıktı.

68 kuşağı olarak adlandırılan gençlik hareketleri bu durumun en somut örneği oldu.

■ İşçi Sınıfı / Sendikal Faaliyetler

Kent nüfusunun artmasıyla doğru orantılı olarak işçi sayısının artması da sendikal faaliyetlerin yoğunlaşmasını beraberinde getirdi.

- ❑ Yaşanan siyasal gelişmeler kültür ve sanat faaliyetlerine de yansdı.
- ❑ Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren edebiyatta toplumculuk yaklaşımı etkisini gösterdi.
- ❑ 1970'lerden itibaren toplumdaki politikleşmenin hızlanması
- ❑ Çarpık kentleşmenin meydana çıkardığı sorunlar ve işsizliğe bağlı dış göç, edebiyatın başlıca konularını oluşturdu.
- ❑ Türk sineması da toplumsal sorunlara ağırlık vererek gelişti.

1964 Antalya Film Festivali

- ✓ Türk sinemasının gelişme göstermesiyle ilk kez 1964'te Antalya Film Festivali düzenlenmeye başlandı.
- ✓ 1970'lerden itibaren sinemada teknik gelişmeler yaşansa da televizyonun Türk toplum yaşamına girmesiyle, sinema ikinci plana itildi.

Arabesk

Kente göç eden ama kentte aradıklarını bulamayan kesimler 'arabesk' adı verilen yeni bir müzik anlayışını ortaya çıkardı.

Rock'n Roll / Anadolu Rock

1960'ların sonunda Batı'da ortaya çıkan Rock'n Roll müzik anlayışı ve yerli folklorun birleştirilmesiyle Anadolu Rock adı altında yeni bir müzik tarzı da oluştu.

Almanya'ya Göç

- ❑ Türkiye'de köyden kente göç zaman içerisinde sanayileşmiş ülkelerin insan gücüne dayalı ihtiyaçları karşılamak amacı ile dış göçü gündeme getirdi.
- ❑ Almanya başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkeleriyle Libya ve Suudi Arabistan gibi Orta Doğu ülkeleri göç aldı.
- ❑ Yurt dışı göçlerinin başını çeken Almanya'ya yapılan göçler, 1958'de başladı, 1960'lı yıllarda hızlandı.
- ❑ Almanya, Türkiye'den işçi talep eden ilk ülke oldu.
- ❑ Yurt dışına olan göçler 1974'e kadar artarak devam etti.
- ❑ 1961-1986 yılları arasında 1.3 milyon Türkiye vatandaşı Almanya başta olmak üzere çeşitli Avrupa ülkelerine çalışmak için göç etti.
- ❑ Yabancı ülkelerde doğan Türk çocuklarının millî kültür değerlerini öğrenmeleri ve korumaları sorunu ortaya çıktı.
- ❑ Millî değerlere yabancılaşma ve kültürel yozlaşma, sosyal açıdan önemli bir kayıp oluşturdu.

- ❑ Yurt dışındaki Türk işçilerinin Türkiye ekonomisine katkıları olumlu oldu.
- ❑ Türkiye'den sanayileşmiş ülkelere yapılan bir başka göç hareketi de beyin göçü oldu.
- ❑ Doktor, mühendis, ekonomist, sanatçı vb. çeşitli mesleklerde iyi yetişmiş, yetenekli ve başarılı insanların yurt dışına göç etmesi Türkiye için büyük kayıplar oldu.

D) EKONOMİDE YAŞANAN GELİŞMELER

1950 – 1960 Devletçi → Liberal politikaya geçiş

- ❑ Türkiye'nin 1950-1960 yılları arasındaki ekonomi politikası, devletçi ekonomik politikalarından liberal ekonomik politikalara geçiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında çok partili demokratik düzene geçildi.
- ❑ Çok partili hayata geçişle birlikte demokrasi kavramının geniş kitleler tarafından sahiplenilmesi, ekonomik sonuçları olan büyük değişmelere yol açtı.
- ❑ Ekonomik ve siyasi alanda liberalizmi savunan Demokrat Partinin amacı hızlı büyüme oldu. DP Dönemi'nde devletin ekonomideki yeri küçültülerek kamu yatırımları ve özel girişimler geliştirilmeye çalışıldı.
- ❑ 1950'de iktidar olan Demokrat Parti Dönemi'nde dışa kapalı ve korumacı iktisat politikaları hızla terk edildi.
- ❑ Serbest dış ticaret rejimi benimsenerek ithalat yasağı kaldırıldı ve dış pazarlara yönelik bir kalkınma anlayışı izlendi.
- ❑ 1954'ten itibaren Demokrat Parti, dış ticarete ve tarımda tıkanmalar sonucunda tarıma ve dış ticarete dayalı sanayileşme politikasını terk etti ve özelleştirmeye dayalı sanayileşmeye öncelik verdi.

- ❑ Enflasyon oranını düşürmeyi, döviz bağımlılığını azaltmayı ve dış ticaret açığını kapatmayı hedefledi.
- ❑ Kamu İktisadi Teşekkülleri (KİT) adı verilen devlete ait işletmeler kuruldu.
- ❑ 1950-1960 döneminde Türkiye'nin ortalama büyüme hızı %6,3 oranında gerçekleşti.
- ❑ Kişi başına düşen millî gelir ise 166 dolardan 359 dolara çıktı.
- ❑ 1960'dan sonra anayasada yer alan sosyal devlet anlayışı doğrultusunda hareket edildi.
- ❑ Planlı ekonomiye tekrar geçildi.

1980'lerde Ekonomi IMF

1947 / 2013

Son 10 yılda 23,5 Milyar dolar borç ödendi

Son taksit 2013 422,1 Milyon dolar

1985 – KDV

- ❑ 24 Ocak 1980'de ekonomiye yön verecek bazı kararlar alındı.

Bu kararların temel hedefleri şunlardı:

1. Enflasyonun aşağıya çekilmesi
2. Serbest piyasa ekonomisinin harekete geçirilmesi
3. Ekonomiyi dışa açarak döviz gelirlerinin artırılması

- ❑ Alınan kararlar doğrultusunda Türkiye ekonomisinde köklü bir liberalleşme süreci başladı.
- ❑ 1980'de %2,8 küçülen Türkiye ekonomisi, 1990'lı yıllara gelindiğinde %5,6 büyüdü.
- ❑ Türkiye ekonomisinde bu dönemde önemli rol oynayan bir kurum da Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund: IMF) oldu.
- ❑ Türkiye, II. Dünya Savaşı sonrası Batı Bloku'na yakınlaşmış, ABD'nin tasarladığı yeni ekonomik sistemle bütünleşme sürecine girmişti.
- ❑ 1947'de IMF ve Dünya Bankasına üye oldu.
- ❑ ABD ile ilişkilerini stratejik ortaklık düzeyine taşıyan Türkiye, bu kuruluşlardan aldığı krediler ve danışmanlık destekleriyle yeni uluslararası ekonomik düzene ve para sistemine dâhil oldu.
- ❑ Türkiye, ilk defa 1950'de Dünya Bankasından ve 1961'de IMF'den kredi aldı. Daha sonraki dönemlerde danışmanlık yardımı da almıştır.
- ❑ Türkiye, 2008 küresel krizi öncesinde dünyada bu kuruluşlardan en yüksek miktarda kredi alan ülkeler arasına girdi.
- ❑ 1994'te Türkiye'deki ekonomik krizin etkilerini yumuşatmak için IMF'nin isteği doğrultusunda yürürlüğe konan program çerçevesinde '5 Nisan' kararları alındı.
- ❑ Türkiye, 11 Mart 1947'de Türkiye'nin üye olduğu IMF ile toplam 19 stand-by (sıtend bay) anlaşması yaptı.
- ❑ 52 yıllık bu süreçte yapılan anlaşmalarla IMF'den 50 milyar dolara yakın kredi aldı.
- ❑ Fakat son dönemde Türkiye, ekonomide istikrarın sağlanması ve sürekli hâle getirilmesi için uyguladığı politika ve önlemler sayesinde IMF'ye bağımlılıktan kurtulmuştur.

- ❑ 2013 yılında Türkiye, IMF'den borç alma dönemini kapattı.
- ❑ Türkiye, IMF'ye olan borcunun son taksitini 14 Mayıs 2013'de ödedi. 422,1 milyon dolar tutarındaki bu ödeme ile Türkiye'nin IMF'ye borcu sıfırlandı.
- ❑ Son 10 yılda IMF'ye toplam 23,5 milyar dolar ödeyerek borcunu bitiren Türkiye; bu tarihten sonra IMF'de borç veren ülke olarak yer almaya başladı.
- ❑ Türkiye'de ekonomide yaşanan önemli gelişmelerden birisi de KDV uygulaması oldu.
- ❑ 1985 yılında, katma değer vergisi (KDV) yürürlüğe kondu.

E) İLETİŞİM VE ULAŞIMDA YAŞANAN GELİŞMELER

- ❑ Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda ülkeyi kalkındırmak amacıyla yabancıların elindeki demir yolu işletmeleri satın alınarak millîleştirilmişti.
- ❑ TCDD'nin kurulmasıyla da dönemin şartları doğrultusunda devlet, demir yolu yapımına ağırlık vermişti.

Kabotaj Yasası 1 Temmuz 1926

Türkiye'de deniz yolu ile yük ve yolcu taşımacılığı da 1 Temmuz 1926'da Kabotaj Kanunu'nun çıkarılmasıyla gelişmeye başladı

- ❑ 1950'den sonraki yıllarda ise kara yolları, demir yoluna göre ön plana çıktı.
- ❑ Türkiye'de otomotiv sanayisinin, montaj yoluyla da olsa, kurulması kara yolu taşımacılığının hızla gelişmesine neden oldu.

- ❑ Gelişmişliğin göstergelerinden biri kabul edilen otoyolları Türkiye'de ilk defa 1973 yılında hizmete açıldı.
- ❑ 1950 sonrası Türkiye'de kara yollarının gelişmesi sonucu yerli otomobil yapma ihtiyacı ortaya çıktı.
- ❑ Dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel, 16 Haziran 1961'de tümüyle yerli üretim bir otomobil yapılmasını emretti.

Devrim Arabası 1961

- ◆ Görevin, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları (TCDD) işletmesine verilmesi üzerine 23 mühendis 'Devrim Arabası' projesine başladı.
- ◆ Türk mühendisler, TCDD'nin Eskişehir'deki fabrikasında, 129 günde tamamıyla yerli üretim olan üç araç yaptı.
- ◆ Devrim Arabası 29 Ekim 1961'de Cumhuriyetin kuruluş yıl dönümünde gerçekleştirilen sürüş testiyle kamuoyuna takdim edildi.
- ◆ Fakat dönemin şartları içinde bu projeye yeterince sahip çıkılmadığı için yerli otomobil üretimi süreci başarıyla gerçekleştirilemedi.
- ❑ 1980 sonrası dönemde ise otoyol yapımına hız verildi ve kara yoluna yapılan yatırımlar öncelik kazandı. 2000'li yıllarda hava, deniz ve demir yolu ulaşımındaki gelişmelerle yolcu taşımacılığında kara yolunun payı %89,3'e düştü.
- ❑ Osmanlı döneminde 1847'de ilk telgraf hattının kurulması ve 1881'de telefon hattının çekilmesiyle iletişim teknolojisi kullanılmaya başlandı.

**Yaş sadece bir sayıdır olgunluk
senin tercihin.**

Anonim

İstanbul Radyosu 1927

Cumhuriyet Dönemi'nde telgraf ve telefon hizmetleri yaygınlaştı. 1927'de İstanbul Radyosu kuruldu

TRT 1964

- ◆ 1960 sonrasında dünyadaki gelişmelere uygun olarak Türkiye'de iletişim teknolojisi gelişti. 1964 yılında Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) kuruldu.
- ◆ 1968'de TRT tarafından televizyon yayını yapılmaya başladı.
- ❑ 1973'te teleks, 1979'da uydu teknolojisi Türkiye'de kullanılmaya başlandı.
- ❑ 1983'ten sonra iletişimde otomatik santrallerinin kullanılması telefonu yaygınlaştırdı.

1993 İnternet / 1996 GSM

- ◆ 1986 yılında çağrı cihazları, 1994 yılındaysa Mobil İletişim İçin Küresel Sistem (GSM: Global System for Mobile Communications) teknolojisiyle tanıştı.
- ◆ Türkiye'de ilk kez 12 Nisan 1993'te kullanılmaya başlanan internet, GSM ve modern teknoloji araçlarıyla birlikte kullanılarak hızla yaygınlaştı.

